

Մինսկի Խուճրդ Տեղեկություն Զուգի Արցախի Մեջ Սուրիահայերու Բնակեցման Մասին

ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խումբի ռուսաստանցի համանախագահ Իկոր Պոպով հանգստացուցած է ատրպեյձանական կողմին՝ ըսելով թե տեղեկություն չունին Լեռնային Ղարաբաղի մեջ Միջազգային հայ ընտանիքներու զանգուածային բնակեցման մասին: Պոպով պատասխանելով ատրպեյձանական APA լրատուական գործակալության հարցին ըսած է որ, կարելի է ենթադրել, որ եթե նույնիսկ եղած են բնակեցման դեպքեր, ապա քիչ հաւանական է, որ անոնք ունենան զանգուածային բնույթ:

ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խումբի
համանախագահ Իկոր Պոպով

«Սուրիոյ մէջ շարունակուող հակամարտութեան պատճառով շուրջ երկու միլիոն մարդ գաղթական դարձած են, անոնց մեծ մասին ապաստան տուած են շրջակայ երկիրները: Այդ ամէնը արտացոլուած է, մասնաւորապէս, վերջերս ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդի կողմէ ընդունուած՝ Սուրիոյ մարդասիրական իրավիճակի վերաբերեալ բանաձեւին մէջ: Ինչ կը վերաբերի Լեռնային Ղարաբաղին, ապա մենք տեղեկութիւն չունինք այնտեղ սուրիական ընտանիքներու զանգուածային բնակեցման մասին», - ըսած է Մինսկի խումբի ռուսաստանցի համանախագահ՝ շարունակելով՝ - «Կարելի է ենթադրել, որ եթե նույնիսկ եղած են բնակեցման դեպքեր, ապա քիչ հաւանական է, որ անոնք կրեն

զանգուածային բնույթ: Այդ մասին մեզի աւելի վաղ տեղեկացուցած էր նաեւ ՄԱԿ-ի Փախստականներու հարցերով գերագոյն յանձնակատարը»:

Այս կապակցութեամբ, Ատրպեյձանի արտաքին գործոց նախարար էլմար Մամետեարով անցեալ տարուայ Օգոստոսին նամակ լղած էր ՄԱԿ-ի գլխաւոր քարտուղար Պան Կի-Մունին՝ պնդելով, թէ Հայաստան, օգտուելով գինադադարը «ատրպեյձանական գրաւուած» տարածքներու վրայ սուրիահայերու վերաբնակեցման

Շարք էջ 5

Ըստ Նալբանդեանի՝ Ղարաբաղի Հարցով Հայաստանի Սօսեցումները Կը Վայելեն Միջազգային Աջակցութիւնը»

Հայաստանի Հանրապետութեան դիւանագէտներու օրուայ առթիւ իր ունեցած ելոյթի ընթացքին արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան յայտարարած է որ, Ղարաբաղեան հարցի լուծման ուղղութեամբ Հայաստանը ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խումբի համանախագահներուն հետ միատեղ ջանքեր կը գործադրէ՝ հիմնահարցի բացառապէս խաղաղ եւ միջազգային իրաւունքի սկզբունքներուն հիման վրայ հանգուցալուծման համեմատելի նպատակով:

ՀՀ արտաքին գործոց նախարար
Էդուարդ Նալբանդեան

«Մինսկի խումբի համանախագահող երկրներին ղեկավարների հինգ համատեղ յայտարարութիւնները Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման վերաբերեալ վկայում են, որ Հայաստանի մօտեցումները ոչ միայն ըմբռնելի են, այլ նաեւ վայելում են միջազգային հանրութեան աջակցութիւնը», - հաւաստիացուցած է նախարարը:

Նախաձեռնութեամբ առաջադրուած ցեղասպանութեան կանխարգելման վերաբերեալ բանաձեւի ընդունումը»:

Անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման հարցին՝ Նալբանդեան ըսած է. - «Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի նախաշեմին մեր դիւանագիտութիւնը հետամուտ է դրա՝ որպէս մարդկութեան դէմ իրակաւնացրած ծանրագոյն յանցագործութեան միջազգային ճանաչմանը եւ դատապարտմանը: Հայաստանը միջազգային բեմահարթակում հետեւողականօրէն բարձրաձայնում է մարդկութեան դէմ նմանատիպ ոճիւրների կանխարգելման անհրաժեշտութիւնը, հանդէս գալիս համապատասխան նախաձեռնութիւններով, ինչպէս դա եղաւ անցեալ տարի Ժընեւում ՄԱԿ-ի Մարդու իրաւունքների խորհրդի նստաշրջանում կոնսենսուսով մեր

Մաքսային Միութեան Հայաստանի անդամակցութեան առնչութեամբ Էդուարդ Նալբանդեան ասած է. - «2013 թուականը նշանաւորուեց Մաքսային միութեանը Հայաստանի Հանրապետութեան միանալու որոշմամբ, որը բխում է Հայաստանի տնտեսական եւ ռազմավարական շահերից»:

Միաժամանակ ան յայտնած է, որ Հայաստան եւ Եւրոպական Միութիւնը երկուստեք վերահաստատեցին փոխադարձ հետաքրքրութիւն ներկայացնող բոլոր կարելի ոլորտներուն մէջ համապարփակ համագործակցութիւնը զարգացնելու եւ ամրապնդելու յանձնառութիւնը:

«Հայաստանը հետեւողական ջանքեր է գործադրում սերտացնելու իր ռազմավարական դաշնակցութիւնը»:

Շարք էջ 5

Քրք Քրքորեան Կը Մնայ Աշխարհի Ամենահարուստ Հայը

Ամերիկեան «Ֆորպս» ամսագիրը հրատարակեց աշխարհի միլիարդատերերու տարեկան ցուցակը, որուն վրայ տեղ գրաւած են վեց հայեր:

Քրք Քրքորեան՝ աշխարհի
ամենահարուստ հայը

«Ֆորպս»-ի ցուցակին վրայ Ամերիկահայ Քրք Քրքորեան իր 4,5 միլիարդ տոլարով գրաւած է 328-րդ տեղը, մնալով աշխարհի ամենահարուստ հայը: Քրքորեանի կարողութիւնը անցեալ տարի աւելցած է 1,2 միլիարդով:

Քի վրայ են՝ իւրաքանչիւրը 1,1 միլիարդ տոլար կարողութեամբ: Սարկիսովներու կարողութիւնը վերջին տարուայ ընթացքին նուազած է 350-ական միլիոն տոլարով:

Ցուցակին վրայ յաջորդ հայը 345-րդ տեղը գրաւող «Տաշիր» խումբի սեփականատէր Սամուէլ Կարապետեանն է՝ 4,3 միլիարդ տոլարով, ինչ որ կէս միլիարդով աւելի է անցեալ տարուայ ցուցանիշին:

Սերկէյ Սարկիսով վերջերս նշանակուած էր Լոս Անձեյըսի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան գլխաւոր հիւպատոս:

«Ռոսգոսստրախ» ընկերութեան համասեփականատէր Դանիէլ Խաչատուրով 2,6 միլիարդով կը գրաւէ 663-րդ տեղը: Ան կարողութիւնը աճած է 200 միլիարդ տոլարով:

Վեց հայ միլիարդատէրերուն չորսը իրենց գործունէութիւնը կը ծաւալեն Ռուսաստանի մէջ: Միլիոնատէրերու աղիւսակը, 4 տարուայ ընդմիջումէ ետք կրկին կը գլխաւորէ «Microsoft» ընկերութեան հիմնադիր Պիլ Կէյթսը:

Միւսը Արժանթինահայ էտուարտո Էռնեստեանն է՝ 1,9 միլիարդ տոլարով: Անոր կարողութիւնը վերջին 1 տարուայ ընթացքին աւելցած է 100 միլիոն տոլարով:

«ՌեՍՈ-Գարանտիա» ապահովագրական խումբի սեփականատէր եղբայրներ՝ Սերկէյ եւ Նիկոլայ Սարկիսովները 1465-րդ դիր-

Ճոն Քերրի Այս Տարի Կ'այցելէ Հայաստան

«Արմենիա» լրատուական գործակալութեան տրուած հարցազրոյցի մը ընթացքին, Հայաստանի մօտ Ամերիկայի դեսպան ձոն Չեֆերն ըսած է որ, Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղար ձոն Քերրի շատ հաւանաբար այս տարեվերջերուն կ'այցելէ Երեւան:

Երկու անգամ այցելած է Հայաստան, մինչ այդ 18 տարի որեւէ պետական քարտուղար Հայաստան չէր եկած, յիշեցուցած է դեսպանը ու աւելցուցած - «Անցեալ տարեվերջին, երբ արտաքին գործոց նախարար Նալբանդեան հանդիպում ունեցաւ պետական քարտուղար Քերրիի հետ, ան ցանկութիւն ունեցաւ Հայաստան այցելելու, եւ յոյսով ենք, որ պետական քարտուղարը Հայաստան կ'այցելէ այս տարեվերջերուն»:

«Շատերը կը հարցնեն՝ ինչպիսին է Միացեալ Նահանգներու արձագանքն ի պատասխան այն հարցին, որ Հայաստան կը միանայ Մաքսային Միութեան: Ուաշինկթոն շատ յստակ յայտնած է՝ ԱՄՆ-ը այժմ առաւել քան երբեք կը փափաքի իր յարաբերութիւնները աւելի խորացնել եւ աւելի լաւ գործընկեր դառնալ», - ըսած է Ամերիկայի դեսպանը:

Անդրադառնալով հայ - ամերիկեան յարաբերութիւններուն՝ ձոն Չեֆերն ըսած է, որ նախկին պետական քարտուղար Քլինթոն

Քերրիի յառաջիկայ այս այցի վերաբերեալ դեսպանը այլ մանրամասնութիւններ չէ հաղորդած, միայն նշելով, որ այդ այցը տարածաշրջանային է:

Իր կարծ պատասխանին մէջ Չեֆերնն առանձնացուցած է հայ - թրքական յարաբերութիւնները, ընդգծելով որ պետական քարտուղարը կ'ուզէ լուծել այդ հարցը:

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Ի՞նչ արդիւնքով կը փակուի սիրախաղի հերթական սեզոնը

ԱՆԻ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Մարտի 1-ի ՀԱԿ-ի հանրահասարակ բուռն քննադատութիւնները տեղիք տուեց, անշուշտ, Գազիկ Մառութեանի, այսպէս ասած, ի վա- նիշվիլիութեան մասին ՀԱԿ առաջ- նորդի ելուցի պատճառով: Աւե- լին, հանրահասարակ իրական նպա- տակն ըստ ամենայնի Գազիկ Մա- ռութեանին ընդդիմութեան առաջ- նորդ օժեւն էր: Թէեւ Լեւոն Տէր- Պետրոսեանի յայտարարութիւննե- ըրը այնքան էլ խոցելի չեն այն առումով, որ դրանք բոլորովին նոր բան չեն, նա արդէն մօտ երկու տարի է՝ գրադուած է ԲՀԿ-ին ու նրա առաջնորդին քաղաքագիտա- կան վերլուծութեան լույսի տալ ու եւերանանք կամ սիլիբիլիներ անելով եւ, այսպէս ասած, ընդդի- մադիր կնքելով: Լեւոն Տէր-Պետ- րոսեանի այդ յայտարարութիւն- ներից յետոյ տեղի չի ունեցել ոչ մի բան, որեւէ իրողութիւն կամ իրադարձութիւն, որը կարող էր հասարակութեանը հիմք տալ մտածելու, թէ ՀԱԿ առաջնորդը կարող էր այս ընթացքում մտքա- փոխուել Գազիկ Մառութեանի հարցում:

ՀԱԿ-ԲՀԿ սիրովկայր գարնան գարթօնքի հետ ընդամէնը բռնկուել է, նոր երանգ ստացել: Տէր-Պետ- րոսեանի ու եւերանանքը իրենց շատ սպասեցնել չտուեցին, պատասխան հնչեց նաեւ միւս կողմից: ԲՀԿ-ից նախ Նաիրա Զոհրաբեանը, հաւա- սարակչիւ եւ խոհեմ որակեց առա- ջին նախագահի բանաձեւը ու նկա- տեց, որ պէտք է շատերի համար այն ուսանելի լինի: Խօսքն Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ելուցի այն հա- տուածի մասին է, ուր նա ասում է. «Ոչ ոք մեզ արկածախնդրութեան դրդելու եւ մեզանից բան պահան- ջելու իրողութեանը չունի: Այլ բան պահանջողները թող գտնէ Շանթի չափ ազնուութիւն եւ քաջութիւն ունենան եւ անձամբ իրականացնեն իրենց պահանջները: Մենք ոչ ոքի խանգարելու մտադրութիւն չու- նենք: Եթէ մեզ հետ համաձայն չեն եւ ուզում են գնալ այլ ճանապար- հով, թող գնան: Բայց եթէ դա վերածուի երկիրը վտանգի են- թարկող արկածախնդրութեան, մենք կը տանք դրա գնահատակա-

նը: Իշխանափոխութիւնը լուրջ գործընթաց է, որը ոչ թէ խելահեղ պոռթկում, այլ սառը հաշուարկ, իմաստութիւն եւ կարգապահու- թիւն է պահանջում» ասել է Տէր- Պետրոսեանը նկատի ՀԱԿ-ԲՀԿ համագործակցութեան ուղղու- թեամբ քար գցողներին ուղղուած: Վարդան Օսկանեանը եւս շախ է տուել Տէր-Պետրոսեանին Մա- ռութեանին արուած ուեւերանանք- րի մասով ու յայտարարել, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի Մարտի մէկի ելուցի շեշտադրումները ինչ- որ տեղ մանրամասնուած շարու- նակութիւնն էին ԲՀԿ համագումա- րում Գազիկ Մառութեանի հնչեց- րած գնահատականների: ԲՀԿ-ն այսպիսով «շաբաշ» է տալիս ՀԱԿ առաջնորդին լաւ կատարման հա- մար եւ հաստատում վերջինիս մօտեցումը ՀԱԿ-ԲՀԿ համագոր- ծակցութեան մասին:

Մինչդեռ փաստ է, որ ՀԱԿ առաջնորդի քաղաքագիտական յայտնի վերլուծութիւնից յետոյ քաղաքական ներկայակցում այդ վերլուծութեան հաւանական ար- դիւնքների մասով բացառապէս որեւէ նկատելի առաջընթաց չի եղել, բացի այն բանից, որ ՀԱԿ-ը բոլորովին բարոյացրկուել է ԲՀԿ- ի դաշնակցութեան արդիւնքում, իսկ ԲՀԿ-ն այդպէս էլ ուեւալ քայլեր չի արել իշխանութեան դէմ, առա- լել եւս յանուն իշխանափոխու- թեան: Չի բացառուում, որ ՀԱԿ-ն ու ԲՀԿ-ն հիմա էլ իրականում ընդամէնը «բլեֆ» են անում Սերժ Սարգսեանի համար, որպէսզի նա այդ տանդէմի միաւորման գաղա- փարից վախեցած՝ փորձի հրաւի- րել նրանց առանձին-առանձին եւ լեզու գտնել: Այսինքն՝ դաշինքը երկու կողմին պէտք է Սերժ Սարգսեանի վրայ հնարաւորինս թանկ գնով վաճառուելու համար, քանի որ երկու ուժն էլ միգրացի հասկանում են, որ խորքային իմաս- տով իրենց դաշինքը անգամ իրա- կան լինելու դէպքում հեռանկար չունի, աւելին չունի նաեւ իրական լինելու բաւարար հիմքեր: Պար- գապէս երկու ուժերի շահերը հա- մընկել են կարճաժամկէտ առու- մով, եւ նրանք փորձում են օգտուել դրանից:

«ՀԱՅԵԼԻ»

Սրբափուելու ժամանակը

Ամէն ինչ հասկանալի է՝ եւ հասարակութեան ուսումնասիրու- թիւնը, որ պատմական արմատներ ունի, եւ Ղարաբաղի հետ կապուած տագնապներն ու այսքան տարուայ կորուստներից յետոյ այն չկորց- նելու վախը, եւ սահմանակից հա- րեւանների պոտենցիալ ազդեցի- լի վտանգը:

Բայց պապից աւելի կաթոլիկ լինելու, իսկ տուեալ դէպքում, կարելի է ասել՝ ուսուցից աւելի ուսու լինելու ջանքերը ոչ մի կերպ չեն հասկացուում: Այդ ինչպէ՞ս կարող է հսկայական ուսուսուցող բնակչութիւն ունեցող, աւտորի- տար Ղազախստանն աւելի արժա- նապատիւ կեցուածք դրսեւորել եւ կոչ անել Պոտինին՝ մնալու մի- ջազգային իրաւունքի շրջանակ- ներում: Անգամ Բատկայի ղեկա- վարած Բելառուսն աւելի հան- դարտ ու հաւասարակչիւ է պա- հում իրեն եւ բարձրաստիճան պաշտօնեայի շուրթերով ակնար-

կում, որ իրենք չեն բացառում եւրախնտեգրումը, իսկ Հայաստա- նը յամառօրէն շարունակում է Մաքսային Միութիւն կառուցելու անշնորհակալ գործը: Երէկ եւս հայ բարձրաստիճան պաշտօնեա- ներն արտայայտուել են այդ թե- մայով եւ հպարտօրէն գեկուցել, որ արագ եւ վստահ քայլերով գնում են դէպի ՄՄ:

Մի՞թէ ուկրաինական դէպ- քերը ոչինչ չեն փոխել նրանց մտածողութեան մէջ եւ դեռեւս չեն ապացուցել, որ՝

- 1. ՌԴ պետութեան հետ վտանգաւոր է ճանապարհ գնալը՝ նա ամէն բանով կարող է մոռանալ միջազգային իրաւունքի համընդ- հանուր կանոններն ու կնքուած պայմանագրերը եւ վարուել այն- պէս, ինչպէս իրեն յարմար է:
- 2. ՌԴ-ն բազում խնդիրներ ունի, եւ նրա հետ չի կարելի ապագայ կառուցել:
- 3. Դեմոկրատ Արեւմուտքն

Ո՞րն է լինելու Սերժ Սարգսեանին փոխելու գիշերը

ՅԱԿՈՐԱՎԱԼԵԱՆ

Մարտի 3-ը հայաստանեան օրացոյցում չունի սեւ կամ կարմիր գոյն, այն աւելի նշանակալից չէ, քան որեւէ մեռելոց, բայց այդ օրը խորհրդանշական է Հայաստանի անկախ հանրապետութեան երկու տասնամեակի համար: Մարտի 3-ը կարելի է համարել այդ անկախու- թեան քաղաքական կեանքի բնոյ- թի օր կամ հռչակել միջին վիճա- կագրական հայաստանի քաղաքա- կան գործչի մասնագիտական տօն:

2000 թուականի Մարտի 3-ին Հայաստանի հանրապետական կու- սակցութեան եւ ՀԺԿ-ի համատեղ յայտարարութիւնը եղաւ Հոկտեմ- բերի 27-ի զարգացումների կա- պակցութեամբ: Նրանք ինքզինքը դիտորդ հռչակած Ռոբերտ Քո- չարեանից պահանջում էին պաշ- տօնանկ անել Հոկտեմբերի 27-ից յետոյ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար նշանակուած նախկին ԱԱԾ նախարար Սերժ Սարգսեա- նին ու Հանրային հեռուստարկու- րութեան ղեկավար Տիգրան Նադ- դալեանին: Պահանջը ներկայաց- նում էին ՀՀԿ-ից Արամ Զաւէնի Սարգսեանն ու Անդրանիկ Մարգարեանը, ՀԺԿ-ից Ստեփան Դեմիրճեանը, ներկայ էր նաեւ Գազիկ Զհանգիրեանը, որը 27-ի գործն էր քննել: Պահանջը հիմ- նաւորում էին նրանով, որ այդ պաշտօնանկութիւնները բխում են 27-ի բացայայտման շահից:

2000 թուականի Մարտի 3-ից երկու ամիս անց՝ Մայիսին, Սերժ Սարգսեանի հրաժարականը պա- հանջող Անդրանիկ Մարգարեանն իր կուսակից Արամ Զաւէնի Սարգսեանի փոխարէն նշանակ- ուեց վարչապետ եւ սկսեց աշխա- տել կառավարութիւնում պաշտ- պանութեան նախարար նշանակ- ուած Սերժ Սարգսեանի հետ: Արամ Զաւէնի Սարգսեանը հեռացուեց վարչապետութիւնից, իսկ յետոյ նաեւ իր մի քանի համախոհների հետ լքեց ՀՀԿ-ն ու ստեղծեց Հան- րապետութիւն կուսակցութիւնը: Քոչարեանի հետ սկսեց աշխատել նաեւ Գազիկ Զհանգիրեանը մին- չեւ 2008 թուականի Փետրուար, մօտ ութ տարի:

Մարտի 3-ն ու դրա դերակա- տարների հետագայ ընթացքը կա- րող են հանդիսանալ Հայաստանի անկախ պետականութեան ամբողջ քաղաքական կեանքի մանրակեր- տը, ինչն էլ պարզ է դարձնում, թէ ինչու է պետականութիւնը ոչ թէ օգնել հայ ժողովրդին լուծել իր խնդիրները, այլ բազմապատկել այդ խնդիրներն ու աշխատել հայ ժողովրդի, հայաստանցիների դէմ պետականութեան ֆասադի ներքոյ ծնունդ տալով պետական ծանր յանցագործութիւնների:

Մարտի 3-ը հայաստանեան քաղաքականութեան անսկզբուն- քայնութեան, անբարոյութեան, պա-

տահապաշտութեան, երեսպաշտու- թեան, երկդիմիութեան, իտէալնե- րի ու երազների բացակայութեան եւ մի շարք մարդկային ու ինստի- տուցիոնալ արատների մարմնա- ցումն է, ինչի պատճառով էլ այն միանգամայն յարմար է հայաս- տանցի քաղաքական գործչի մաս- նագիտական տօն հռչակելու հա- մար:

Օրերս, ԵԿՄ համագումա- րում Սերժ Սարգսեանն ակնյայտօ- րէն աջակցութիւն էր հայցում երկրապահներից, որոնք էլ գենե- րալ Մանուէլի շուրթերով խոստա- նում էին «վերջին բոլշեւիկին» ծառայել եւս 30 տարի:

Թէ ինչ կար այդ խոստումը տուող երկրապահների մտքին ու հոգում, դժուար է ասել: Բայց, արժ մ յիշել, թէ ինչպէս ԵԿՄ-ն մէկ օրում փոխեց իր ճամբարը 1998 թուականին, յետոյ նոյնն արեց Հոկտեմբերի 27-ից յետոյ 2000 թուականին՝ կանգնելով Ռո- բերտ Քոչարեանի կողքին, յետոյ 2008 թուականին երկար ժամա- նակ տատանուելով Լեւոն Տէր- Պետրոսեանի ու Քոչարեանի եւ Սերժ Սարգսեանի միջեւ, ԵԿՄ-ն ընտրեց Սերժ Սարգսեանին:

Վերջին բոլշեւիկը փոխան- ցիկ կոչում է, հետեւաբար դժուար է միայն ասել, թէ ո՞ր գիշերուայ մէջ է ԵԿՄ-ն Սերժ Սարգսեանին փոխելու:

Պատահական չէ, որ ԵԿՄ հիմնական դերակատարների մեծ մասը այն կուսակցութեան ան- դամներ են, որը Մարտի 3-ի գլխա- ւոր գործող անձն էր:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
ՏՕԲԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆԾԵԱՆ
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

այնքան անկարող չէ, որքան թուում է, եւ նրա կիրառած սանկցիաներն աւելի վտանգաւոր են, իսկ Ռու- սաստանին սանձելու համար նրան մի քանի օր է հարկաւոր: Եւ վերջապէս
4. Ռուսաստանի հետ ճակա- տագրով կապուելը չի նպաստում մեր պետութեան հեղինակութեան աճին՝ ճիշդ հակառակը:
«ՀՐԱՊԱՐԱԿ»

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տէր-Պետրոսեանը Անհրաժեշտ է Համարում
Մշակել Խաղաղ Իշխանափոխութեան
Ճանապարհային Քարտեզ

Մարտ 1-ի սպանդի տարելիցի առթիւ կայացած հանրահաւաքը՝ Ազատութեան հրապարակի վրայ

Պետական ապարատի որոշ շերտեր, ինչպէս նաեւ խոշոր գործարարների առանձին ներկայացուցիչներ աստիճանաբար յակում են արմատական փոփոխութիւնների իրականացման մտքին, Մարտ 1-ին Ազատութեան հրապարակում յայտարարեց Հայ ազգային կոնգրէսի (ՀԱԿ) առաջնորդ, առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը՝ հանրահաւաքի հարթակից հնչեցնելով «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան (ԲՀԿ) առաջնորդ Գագիկ Ծառուկեանի անունը:

Տէր-Պետրոսեան համոզմամբ՝ այս շերտերի այս կամ այն չափի մասնակցութիւնը համաժողովրդական պայքարին կարող է վճռական դեր խաղալ իշխանափոխութեան գործընթացում:

ՀԱԿ առաջնորդի խօսքով՝ խորհրդարանի ոչ իշխանական չորս խմբակցութիւնները, կամ ինչպէս ընդդիմադիր առաջնորդը ձեւակերպեց, հրաշալի քառակը պէտք է մշակի խաղաղ իշխանափոխութեան ճանապարհային քարտեզը, եւ այդ ուղղութեամբ առաջին քայլերը, ըստ կոնգրէսի առաջնորդի, կարծես թէ արդէն արւում են: Առաջին նախագահը լիչեցրեց, որ կոնգրէսը ձգտում է ամբողջական իշխանափոխութեան՝ արտահերթ նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրութիւնների միջոցով, միաժամանակ գիտակցելով, որ այդ նպատակին միացնակ հասնել չի կարող, քանի որ դրա համար անհրաժեշտ է միւս քաղաքական ուժերի աջակցութիւնը:

«Վերջիններս, սակայն, հակուած են փոփոխութեան, հանգրուանա-

լին լուծման, այսինքն՝ նախ պարտադրել կառավարութեան հրաժարականը, եւ դրանից յետոյ միայն մտածել նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրութիւնների մասին: Հասարակութեան եւ քաղաքական ուժերի ճնշման տակ տեղի ունեցող ցանկացած փոփոխութիւն դրական դիտելով, կոնգրէսը այս մտտեցումն էլ ընդունելի է համարում, եւ ամենեւին չյաւակնելով առաջատարի դերի, պատրաստ է, յանուն համերաշխութեան, իր ողջ կարողութեամբ համագործակցել միւս ուժերի հետ՝ կառավարութեան հրաժարականին հասնելու հարցում: Միաժամանակ հարկ եմ համարում յայտարարել, որ կոնգրէսը ոչ մի պարագայում մտադիր չէ մաս կազմել Սերժ Սարգսեանի ձեւաւորած որեւէ կառավարութեան, անկախ այն բանից, թէ ինչպիսի պաշտօններ մեզ կ'առաջարկուեն»,- ասաց նա:

Իր ելույթում առաջին նախագահը ընդգծեց, թէ Մաքսային միութեանը Հայաստանի անդամակցումն այլեւս անշրջելի է, իսկ եւրախտեգրումը՝ տեսանելի ապագայում անհնարին:

Ի դէպ, խորհրդարանի միւս ոչ իշխանական ուժերից հանրահաւաքում որեւէ մէկը ելույթ չունեցաւ, սակայն ժողովրդի շարքերում կանգնած էին ԲՀԿ խմբակցութեան մի քանի պատգամաւորներ, այդ թւում՝ Նաիրա Զորաբեանը, Տիգրան Ուրիխանեանը, «Ժառանգութեան» առաջնորդ Բաֆֆի Յովհաննիսեանը, ով հանրահաւաքի աւարտին մտտեցաւ Տէր-Պետրոսեանին՝ ասելով, թէ կողմ է քննարկել առաջարկուած օրակարգը:

Ազատամարտիկները Պայքարի Եւ Համախմբման
Կոչեր Զնչեցրեցին

Մարտ 1-ին մեծ թուով ազատամարտիկներ հաւաքուել էին Մարտիրոս Սարեանի արձանի մօտ, որտեղ ելույթներ ունեցան նրանց առաջնորդները, հնչեցրեցին համախմբման եւ արդարութեան համար պայքարի կոչեր եւ ժամը 15-ին միացան Ազատութեան հրապարակի հանրահաւաքին:

Ազատամարտիկները նշեցին, որ իրենց հաւաքն իր մասշտաբով աննախադէպ է՝ չնայած այն բանին, որ բազմաթիւ ազատամարտիկներ մարզերում լինելու պատճառով չեն կարողացել միանալ:

«Այն, ինչ կ'իստ է մնացել մեր պայքարում, մենք պարտաւոր ենք այս գարնանը լրացնելը»,- ազա-

տամարտիկների հարթակից ելույթ ունեցաւ «Ժառանգութեան» առաջնորդ Բաֆֆի Յովհաննիսեանը, ով նշեց, որ գնալու է Ազատութեան հրապարակ:

«Մենք պէտք է հաւաքուենք կուռղ տղերքով եւ մեր որոշումը կայացնենք, թէ ուր ենք գնում, որովհետեւ այլեւս այսպէս ապրելու իրաւունք չունենք»,- ասաց ազատամարտիկ Սուրիկ Սարգսեանը:

«Սրանից վեց տարի առաջ տակաւն կրակեց հայ ժողովրդի վրայ, տար մարդու կեանք խլեցին: Եւ արդէն վեց տարի է՝ օրէցօր Հայաստանը զահավիժում է դէպի անդունդ: Այսօրուանից սկսած մենք պէտք է որոշենք, թէ ինչ

Քաղտեխնոլոգ.- «Անհասկանալի ԵՆ ԲՀԿ
Առաջնորդին Քաղաքական Խաղի Մէջ
Ներքաշելու Փորձերը

Եթէ Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ելույթում խօսք գնար Ռուսաստանից, Եւրոպայից կամ ԱՄՆ-ից հայ օլիգարխներին՝ խաղի մէջ ներգրաւուելու մասին, դա աւելի հասկանալի կը լինէր, քան այն, որ խաղի մէջ փորձում են ներքաշել «Բարգաւաճ Հայաստանի» առաջնորդ Գագիկ Ծառուկեանին: Այդ մասին NEWS.am-ի թղթակցի հետ զրոյցում յայտարարել է քաղտեխնոլոգ Կարէն Քոչարեանը:

Ամէն անգամ, ընդգծել է նա, երբ հարեւան երկրում ինչ-որ բան է տեղի ունենում, Հայաստանում փորձում են օգտագործել դա: «Սակայն պէտք է մոռանալ, որ Բիձինա Իվանիչիլիին վրաստանում կողակ անգամ չունեն»,- նշել է Կարէն Քոչարեանը:

Նրա խօսքով՝ մի կողմից կոչ է արւում, որպէսզի օլիգարխները մասնակցեն խաղին, միւս կողմից, առաջին նախագահն իրականում տեսնում է, ինչ կատարուեց վրաստանում եւ Ուկրաինայում, ընդ որում ոչ միայն հիմա, այլ նաեւ վիկտոր Եմանուիլիչի կառավարման ժամանակ: «Քանի որ վերջինս նոյնպէս օլիգարխ էր, հան-

գիստ վերցրեց իշխանութիւնը, իսկ այժ նրան հեռացրել են եւ հեռացրել են միւս օլիգարխները: Այս տեսակէտից հնարաւոր է, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը փորձում է պրագմատիկ քայլերի դիմել, դա տեխնոլոգիա է, որը փորձում են կիրառել նաեւ Հայաստանում, կը ստացուի, թէ ոչ, չեմ կարող ասել»,- նշել է Կարէն Քոչարեանը:

Յիշեցնենք, որ Մարտի 1-ին Ազատութեան հրապարակում իր ելույթում ՀԱԿ առաջնորդ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը մասնաւորապէս ասել էր. «Ինչո՞վ է Ծառուկեանը պակաս Իվանիչիլիից, ում յաջողուեց փափուկ իշխանափոխութիւն իրականացնել, կամ նրանցից, ովքեր Եմանուիլիչին թոյլ չտուեցին արտակարգ դրութիւն յայտարարել Կիւեւում: Ժամանակն է, որ բոլոր քաղաքական ուժերը հասարակական կազմակերպութիւնները, քաղաքական շարժումները, պետական ապարատի գիտակից զանգուածը՝ հոգով ու ոտքով ընկալեն ՀՀ փրկութեան համար ներկայումս ստեղծուած գերնպաստաւոր պահի իմաստը, որովհետեւ պահը կորցնելու պատասխանատուութիւնը ընկնելու է բոլորիս վրայ»:

Գալուստ Սահակեան.- «ՀԱԿ-ը Այն Ուժը Չէ, Որ
Կարող է Համախմբել Ընդդիմութեանը»

Հայ ազգային կոնգրէս (ՀԱԿ) կուսակցութիւնը այն ուժը չէ, որ կարող է այսօր համախմբել ընդդիմութեանը: «Ազատութեան» հետ զրոյցում այսպիսի յայտարարութեամբ հանդէս եկաւ Հայաստանի իշխող Հանրապետական կուսակցութեան (ՀՀԿ) փոխնախագահ եւ խորհրդարանական խմբակցութեան ղեկավար Գալուստ Սահակեանը՝ մեկնաբանելով Մարտի 1-ի հանրահաւաքի ժամանակ Ազգային ժողովի ՀԱԿ խմբակցութեան ղեկավար Լեւոն Զուրաբեանի այն յայտարարութիւնը, թէ չի բացառւում, որ խորհրդարանի չորս ոչ իշխանական ուժերը ինչ-որ մի պահ ղեն երկրի նախագահ Սերժ Սարգսեանի պաշտօնակալութեան հարցը:

Ժամանակը նման խնդիր չունի, ասաց ՀՀԿ-ի փոխնախագահն ու աւելացրեց, որ նման

կոչերը մտահոգութեան պատճառ չեն կարող լինել իրենց կուսակցութիւնում: «Որովհետեւ բաւարար կարողութիւնների պակաս, քաղաքական շնչառութեան կորուստ, վերջին հաշուով՝ նաեւ ՀՀԾ-ն փոխել ՀԱԿ-ի՝ մոռացութեան տարու համար... Ոչ իշխանական ուժերը երբեւիցէ չեն միաւորուել, առաւել եւս՝ դրանք բոլորովին այլ գաղափարախօսութիւն եւ սկզբունքներ ունեն, եւ ոչ էլ այդ խնդիրը իրականութեան մէջ կայ», - ասաց Սահակեանը՝ շարունակելով. - «Եւ յետոյ՝ չորս [ոչ] իշխանական ուժերը միասին երբ որ համախմբուած են, դառնում են ընդամէնը իշխող կուսակցութեան 25-30 տոկոսը»:

«Այնպէս որ, գինանոցը դատարկ է, քաղաքական խօսքը՝ պակաս», - նշեց ՀՀԿ-ի փոխնախագահը:

«Արդեօք ԲՀԿ-ի Ակտիւութեան Ետեւում
Քոչարեանի Ականջներն Չ'են Երեւում».-
Անահիտ Բախշեան

«Ժառանգութիւն» կուսակցութեան անդամ Անահիտ Բախշեանը վախենում է, որ «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան ակտիւութեան ետեւում կանգնած է Հայաստանի երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանը: Այս մասին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց Անահիտ Բախշեանը՝ անդրադառնալով «ԲՀԿ»-ի՝ այլընտրանք լինելու մասին յայտարարութիւններին:

««ԲՀԿ»-ն լրիւ այլ տեսակ է հանդէս գալիս, Հռոմի պապից աւելի կաթոլիկ: Զգիտեմ՝ ինչքանով է ազնիւ ԲՀԿ-ի այս կեցուածքը, արդեօք դրա հետեւում Քոչարեանի ականջները չեն երեւում: Վախն անընդհատ մէջս կայ», - ասաց նա:

Անդրադառնալով «Ժառանգութեան» կուսակցութեանը, նա ասել էր.

«ԲՀԿ» համագործակցութեանը՝ Բախշեանն ընդգծեց. «Խրթին հարց է: Լաւ չեմ պատկերացնում «Ժառանգութիւն»-«ԲՀԿ» համագործակցութիւնը, բայց համագործակցութիւնը լաւ բան է»:

Իր հերթին, ասուլիսին ներկայ պաշտպանութեան նախկին փոխնախարար Վահան Շիրխանեանը նշեց, որ համախմբումը կը լինի արհեստական կամ «անձնական նպատակների համար միայն»:

Նշենք, որ խորհրդարանական չորս ոչ կողմիցիոն ուժերը սկսել են համագործակցել եւ շատ հարցերի շուրջ միասնական կարծիք յայտնել: Նրանք պատրաստուած են Ազգային ժողովում բարձրացնել կառավարութեանն անվստահութիւն յայտնելու համատեղ պահանջ:

Հայաստանում ենք ապրելու»,- յաւելեց Սարգսեանը:

ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսաստան-Արեւմուտք Յարաբերութիւնների Սրուճը Կ'ազդի Զայաստանի Տնտեսութեան

Տնտեսագէտ, կառավարման փորձագէտ Յարութիւն Մեսրոբեանի կանխատեսմամբ՝ Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի յարաբերութիւնների սրուճը կ'ազդի Հայաստանի տնտեսութեան վրայ:

«Նախ, մեզ մօտ շատ մարդիկ աշխատում են Հայաստանից դուրս եւ՝ Միացեալ Նահանգներում, եւ՝ Ռուսաստանում, եւ՝, ինչու չէ, Ուկրաինայում եւ այլն: Այնտեղ ցնցումներ են գնում: Բնական է, որ մարդը, որը ապրում է այս երկրներում, այդ ցնցումը չի կարող չզգալ: Այսինքն՝ վտանգ կայ, որ տրանսֆերտները դէպի Հայաստան քշանան», - «Ազատութեան» հետ զրոյցում ասաց Մեսրոբեանը:

Ըստ «Կենտրոնական բանկի տեղեկագիր» պարբերականի՝ անցած տարի բանկային համակարգի միջոցով ֆիզիկական անձանց մեր հայրենակիցները մօտ 1 մլրդ 607 մլն դոլար փոխանցումներ են կատարել, այդ թվում ԱՄՆ-ից՝ աւելի քան 82 մլն դոլար, Ուկրաինայից՝ աւելի քան 17 մլն:

Մեսրոբեանի խօսքով՝ տրանսֆերտների կրճատումը կը հանգեցնի այլ նաեւ բացասական հետեւանքների. - «Մեզ մօտ արտահանումը մի քանի անգամ քիչ է, քան ներկրումը: Ինչ-որ չափով այդ բացասական սաղդոն կոմպենսացում էր այդ տրանսֆերտների միջոցով: Հիմա տրանսֆերտները մեզ մօտ կը նուազեն, մեր տնտեսութիւնը չի գարգանում, դա բերում է նրան, որ այդ աւելարդին սաղդոն չի լաւանայ: Սա նշանակում է, որ մենք ընդհանուր առմամբ մեզ մօտ ուժեղանալու է արտարժոյթի արտահոսքը Հայաստանից: Սա նշանակում է, որ մեր արժուժային պահուստները քշա-

նալու են, սա նշանակում է, որ մենք ինդիո կ'ունենանք արտաքին պարտքը մեծացնելու: Այս այս շղթան աշխատելու է»:

Ուկրաինայում ծաւալուող իրադարձութիւնների պատճառով, ըստ տնտեսագէտի, Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի միջեւ յարաբերութիւնների սրուճը հայկական դրամի վրայ էլ ազդեցութիւն կ'ունենայ. - «Եթէ մեզ մօտ արտարժոյթի արտահոսքը սկսի մեծանալ, իսկ դոլարի ներհոսքը սկսի քշանալ, սա նշանակում է, որ մեզ մօտ արտարժոյթի քանակը կը սկսի քշանալ: Իսկ այն, ինչ քիչ է, սկսում է թանկանալ: Սկզբից կարող է լինել դոլար - դրամ փոխարժէքի բարձրացման միջոցով, որը կը խթանի գնաճը»:

Հայաստանի կենտրոնական բանկի տուեալներով, ուրբիւն Հայաստանում նոյնպէս արժեզրկուել է: Փետրուարի 24-ից դրամը ուրբու համեմատ արժեւորուել է մօտ 4 տոկոսով:

«Ազատութեան» հետ զրոյցում ընտանիքներն արտագնայ աշխատանքով պահող մարդիկ տարակուսում էին՝ նման իրավիճակում արժէ՞ մեկնել Ռուսաստան, թէ՞ ոչ:

«Ռուսականով ենք վճարում 30-35 հազար ուրբիւ: Արժեքագրկուել է շատ, առանց այդ էլ ստացածներս մի մեծ բան չէր, հիմա էլ կրկնակի ենք տուժում: Անտոյշ վիճակ է բոլոր խոպանչիների մօտ», - ասաց նրանցից մէկը:

Հարկ է նաեւ նշել, որ ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայութեան 2012 թուականի տուեալների, ԱՊՀ-ում Հայաստանի աւելարդին առաջին գործընկերը Ռուսաստանն է, երկրորդը՝ Ուկրաինան:

Ղրիմում Զայ Զամայնի Կեանքը Ընթանում է Բնական Զուճով

Սիմֆերոպոլի փողոցներէն մի

Ղրիմում իրավիճակը նորմալ է, ոչ մի տանկ չկայ ոչ Սիմֆերոպոլի, ոչ Եալթայի փողոցներում, ընդհանրապէս՝ Ղրիմում: Այս մասին NEWS.am-ի թղթակցին յայտնել է Սիմֆերոպոլի հայ համայնքի ղեկավար Վաղարշակ Մելքոնեանը՝ մեկնաբանելով իրավիճակը Ղրիմում:

Ըստ Մելքոնեանի՝ ամէն ինչ իր հունով է ընթանում: Նա նաեւ նշել է, որ Ղրիմի հայ համայնքի պաշտօնական դիրքորոշումը համառուն է Ուկրաինայի հայ համայնքի դիրքորոշմանը, այսինքն՝ ստեղծուած իրավիճակում հայերը

չէզոքութիւն են պահպանում եւ հանդէս գալիս երկրում կայունութեան եւ խաղաղութեան պահպանման դիրքից: Նա նաեւ յաւելել է, որ հայ համայնքի դիրքորոշման վերաբերեալ ոչ մի նոր յայտարարութիւն չի հետեւելու: «Մենք կողմ ենք Ղրիմում ապրող բոլոր ժողովուրդների խաղաղութեանը եւ անդորրին»:

Յիշեցնենք, որ Մարտի 1-ին ՌԴ Դաշնութեան խորհուրդը միաձայն կողմ էր քուէարկել ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի՝ Ուկրաինայում ուսական գիւնուած ուժերն օգտագործելու նախաձեռնութեանը:

Թուրք Ազգայնականների Կողմից Առաջադրուած Են 2 Զայ Թեկնածուներ

Թուրքիայում

«Ազգայնական շարժում» (MHP) կուսակցութեան կողմից Ստամբուլի Բաբըրքոյի շրջանում ՏԻՄ ընտրութիւններին աւագանութեկնածուներ առաջադրուած 2 հայ թեկնածուներ Ներսէս Երեմեանը եւ էլմաս Կիրակոսը Ստամբուլի հայկական «Ակօս»-ի հետ զրոյցում խօսել են իրենց մասին:

67-ամեայ Ներսէս Երեմեանը նշել է, թէ սովորել է Մար-

Թուրքիայ «Ազգայնական շարժում» կուսակցութեան կողմէ առաջադրուած 2 հայ թեկնածուները՝ Ներսէս Երեմեան եւ էլմաս Կիրակոս

մարայի համալսարանի ատամնաբուժութեան բաժնում, որից յետոյ դասաւանդել է յիշեալ համալսարանում, իսկ հիմա աշխատում է որպէս ատամնաբուժ: «Հայերէն չեմ կարող կարդալ, սակայն շատ լաւ խօսում եմ: Մայրս յոյն է, հայրս՝ հայ: Երբեք Հայաստան չեմ գնացել, առիթ չի եղել: Ես հաւատացեալ եմ, ամէն կիրակի գնում եմ եկեղեցի եւ աղօթում եմ: Թուրքիայում ենք ապրում եւ պէտք է սիրենք մեր երկիրը, չնայած մեր կրօնը տարբեր է», - ասել է Ներսէս Երեմեանը՝ յաւելելով, թէ «Ազգայնական շարժում» կուսակցութիւնից երբեք վատ բան չի տեսել: Բաբըրքոյում ազգայնականների կողմից առաջադրուած յաջորդ թեկնածու էլմաս Կիրակոսը ծնուել է Ամասիայում, սակայն մեծացել է Բաբըրքոյում: Նա պատմել է, թէ ինքը երբեք չի թաքցրել իր հայ լինելը եւ մշտապէս այցելում է եկեղեցի: «Ես ազգութեամբ հայ եմ, սակայն Թուրքիայի քաղաքացի: Հաւատում

եմ, որ Բաբըրքոյում սիրուած եմ: Ընկերներս ստիպում են, որ մտնեմ քաղաքականութիւն: «Ազգայնական շարժում» կուսակցութիւնը հայրենիքը սիրող եւ ազգային փոքրամասնութիւններին յարգող կուսակցութիւն է, այն ռասիստական կուսակցութիւն չէ», - ասել է էլմաս Կիրակոսը:

Նշենք, որ Ընդդիմադիր «Ժողովրդա-հանրապետական» կուսակցութիւնը Բաբըրքոյում եւս 2 հայ թեկնածու է առաջադրել աւագանու ցուցակում՝ Արեւ Զեբեջի եւ Մարգարիտ Դիբմէ:

Իշխող «Արդարութիւն եւ զարգացում» կուսակցութիւնը նոյն շրջանում ներկայացրել է 3 հայ թեկնածուի անուն՝ Լեւոն Նորայ Օզանաթ, Անդրանիկ Շիրինօղլու եւ Անդրանիկ Դիբթաշ:

Իսկ «Ժողովուրդների դեմոկրատական» կուսակցութիւնն էլ հենց Բաբըրքոյի քաղաքապետի թեկնածու է առաջադրել ազգութեամբ հայ Նուարդ Բաբըրջօղլուին:

Յայտնի է Դարձել 2013-ին Թուրքիա Այցելած Զայաստանցիների Թիւր

Թուրքիա մեկնող հայաստանցիների թիւը 2013-ի Յունուար-Դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում կազմել է 73 365 հոգի:

Ինչպէս NEWS.am-ը տեղեկանում է Թուրքիայի մշակոյթի եւ տուրիզմի նախարարութիւնից, 2013-ի 12 ամիսների ընթացքում Թուրքիա այցելած հայաստանցիների թիւը 3,4 տոկոսով աճել է նախորդ տարուայ նոյն ժամանակահատուածի համեմատ:

2013-ի Դեկտեմբերին Թուրքիա այցելած հայաստանցիների թիւը կազմել է 5564 հոգի, որը 1,05 տոկոսով աւելին է նախորդ տարուայ նոյն ժամանակահատուածի համեմատ:

Թուրքիա կատարած այցելութիւններում կտրուկ աճ են գրանցել Ղրղըզստանի եւ Բելառուսի քաղաքացիները: 2013-ին Թուրքիա է այցելել Ղրղըզստանի 64905 քաղաքացի, որը նախորդ տարուայ համեմատ աւելին է 51 տոկոսով: Այցելութիւնների աճով (45 տոկոս) 2-րդ տեղում յայտնուել է Բելառուսը, որի 200 հազար 659 քաղաքացի 2013-ին այցելել են Թուրքիա: Նշենք, որ 2012-ին Թուրքիա է այցելել 70 956 հայաստանցի:

Ուղեւորութիւն Դեպի Պատմական Զայաստան

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան հիմնադրութեան 60-ամեակի տօնակատարութեանց շարքին, ծրագրուած է ուղեւորութիւն դեպի պատմական Զայաստան, Յուլիս 17էն մինչեւ Յուլիս 31, 2014:

Արձանագրութեանց եւ յաւելեալ մանրամասնութեանց համար կապ հաստատել՝ հեռաձայնով 818/590-9293 եւ կամ իմակոյժnorserount54@gmail.com

ԸՆԿ. ՅԱԿՈՒ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ.-

«ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲԱՐԵԼԱԻՄԱՆ ՄԻԱԿ ԾԱՆԱՊԱՐՅՈՒ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍԸ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ Է»

Ստորեւ կը ներկայացնենք ՄԴԶԿ Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Ընկ. Յակոբ Տիգրանեանի հարցազրոյցը կուսակցութեան Մամուլի Դիւանին տրուած:

Յարց.- Ինչպէ՞ս կը գնահատէք Յայաստանի ներքին քաղաքական ներքին իրավիճակը:

Պատ.- Հայաստանի քաղաքական ներքին իրավիճակը լարուած է: Առաւել եւս օրէ օր կը ծանրանայ ժողովուրդին տնտեսական եւ ընկերային վիճակը: Ի տես այս բոլորին, արտառոց երեւոյթ է որ քաղաքական վերնախաւին մէջ երկխօսութիւն գոյութիւն չունի: Այլ, ընդհակառակը, մենք ակնատեսը կ'ըլլանք թէ ինչպէս իրար հանդէպ կը դրսեւորուին ատելութիւնն ու թշնամանքը: Քաղաքականութեան մէջ գործածուող բառապաշարը յոյս չի ներշնչեր. այլ՝ հարցերուն դարձման գտնելու փոխարէն, կարծէք կրակի վրայ իւր կը թափուի: Առաւել եւս լարուածութեան կշռոյթը շատ արագ կ'ընթանայ եւ այս միջոցաւ ոչ մէկ օգուտ կրնայ բերել հայրենիքին եւ ժողովուրդին առջեւ ծառայած բոլոր ինդիւիւստրիաներուն:

Յարց.- Խորհրդարանական ընդդիմութիւնը արդէն կը գործէ միաւորուած եւ կը փորձէ դառնալ այլընտրանքային ուժ:

Պատ.- Խորհրդարանական ընդդիմութեան համագործակցութիւնը ես չեմ կարծեր որ ունի ամուր եւ առողջ հիմքեր. ան հիմնուած է «թշնամի թշնամի իմ բարեկամս է» հասկացողութեան վրայ: Այլապէս ինչպէ՞ս կրնայ թարգմանուիլ, օրինակի համար, ԲԶԿ-ՀԱԿ համագործակցութիւնը, երբ այս կուսակցութիւններու ղեկավարները հանրութեան առջեւ իրար ձեռք սեղմելու դեռ պատրաստ չեն: Արդեօք փոխադարձ անվստահութեան պատճառով է ան պայմանաւորուած, թէ ոչ հանրութեան կողմէ անընդունելիութեան: Ուրիշ այլ օրինակ՝ արդեօք չորսն ալ համաձայն են Մաքսային Միութեան անդամակցութեան անշուշտ՝ ոչ:

Յարց.- Ընկ. Տիգրանեան, ի տես այս բոլորին ո՞րն է լուծումը. ինչպէ՞ս կարելի է երկիրը այս տնտեսական, քաղաքական եւ ընկերային ճգնաժամէն դուրս բերել:

Սուրիահայերու Բնակեցման Մասին

Շարունակուած էջ 1-էն

Քաղաքականութիւն կը վարէ: Ի պատասխան այս նամակին Լեւոնային Ղարաբաղի Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը հանդէս եկաւ յայտարարութեամբ հակադարձելով Ատրպէյճանի արտաքին քաղաքական գերատեսչութեան ղեկավարին ու յայտնեց, «տարուած լինելով հակամարտութեան հոլոթիւնը ինքզինքներէ եւ միջազգային հանրութիւնն ապակողմնորոշելու իր մոլուցքով՝ Ատրպէյճանի արտաքին գործերի նախարարը չի վարանում նոյնիսկ դիմել ակնյայտ կեղծիքներու ու ապատեղեկատուութեան: Մասնաւորապէս, բաւական է նշել, որ նամակին կից ՄԱԿ-ի քարտուղարութեանը փոխանցուած այսպէս կոչուած «վերաբնակեցուած անձանց» ցուցա-

Պատ.- Իրավիճակը շատ լուրջ է, ժողովուրդը կորսնցուցած է իր յոյսերը ապագայի հանդէպ. արտագաղթը հասած է Հայաստանի անվտանգութիւնը խաթարելու աստիճանին. ժողովուրդին տնտեսական եւ ընկերային վիճակը կը վատթարանայ օրէ օր, գիւղերը կը պարպուին, գործի հնարաւորութիւնները սահմանափակ են, ագրիկոլական սպառնալիքները օրէ օր կ'աւելնան: Այս բոլորը տեսնելով, մէկ ճանապարհ կայ դուրս գալու այս ճգնաժամէն, այն ալ ազգային միասնական կառավարութեան մը ստեղծումն է: Բոլորս, իշխանութիւն թէ ընդդիմութիւն, պատասխանատու ենք դուրս բերելու երկիրը այս ահաւոր վիճակէն. սա արդէն արտակարգ իրավիճակ է: Ազգային միասնական կառավարութեան գոյառումը առաջին հերթին պիտի օգնէ հանդարտեցնելու ներքին լարուածութիւնը, ժողովուրդին մօտ պիտի վերականգնի յոյսը, լաւատեսութեամբ պիտի դիմաւորուի Սփիւռքի կողմէ, եւ կայունութեան որպէս արդիւնք՝ յառաջընթաց պիտի արձանագրէ տնտեսութիւնը: Հետեւաբար, կը կրկնեմ՝ միակ ճանապարհը ազգային միասնական կառավարութեան մը ստեղծումն է օր առաջ եւ մենք Հնչակեաններս պատրաստ ենք պատասխանատուութեան մեր բաժինը վերցնելու:

Յարց.- Նախագահ Քոչարեան վերջերս տարբեր առիթներով հանդէս կու գայ հարցազրոյցներով. որեւէ տեղաշարժ կրնա՞յ ունենալ իր քաղաքական դաշտ վերադարձով:

Պատ.- Նախագահ Քոչարեանի հարցազրոյցները դարձած են աւելի

յաճախակի. ան ըստ երեւոյթին աստիճանաբար աշխուժացման ճանապարհը բռնած է, որ կրնայ յանգիլ իր քաղաքական դաշտ վերադարձին մինչեւ յաջորդ նախագահական ընտրութիւններ: Ան ընտրած է քաղաքական գնահատականներէ հեռու մնալը, եւ փոխարէնը իր արժեւորումները կեդրոնացուցած է առ այժմ գոտ տնտեսական ոլորտէն ներս: Նոյնիսկ վերջերս Մաքսային Միութեան հետ կապուած իր տուած վերջին ասուլիսով ոչ մէկ անդրադարձ կար իշխանութեանց առած որոշումին քաղաքական շարժառիթներուն մասին, այլ՝ կեդրոնանալով միայն տնտեսական բաժնին: Մենք բոլորս գիտենք թէ Հայաստանի Մաքսային Միութեան ճանապարհը որդեգրելը առաւելաբար իր քաղաքական պատճառները ունէր: Այնքան ատեն որ Քոչարեան քաղաքական գնահատականներէ հեռու կը մնայ, անոր տուած յայտարարութիւնները անդրադարձ չեն կրնար ստեղծել գետնի վրայ. իսկ երբ ան ի վիճակի կարենայ ըլլալ քաղաքական գնահատականներ տալու, ես կը կարծեմ որ իրեն համար ժամանակը դժուար թէ հասունայ:

Յարց.- Շատ քննարկուող միւթերն մէկը Յայաստանի անդամակցութեան հարցն է Մաքսային Միութեան: Եւրոպայի ըստ երեւոյթի ընդվզած է Յայաստանի առած որոշումէն եւ կը փորձէ տարբեր տեսակի ճնշումներ բանցնել Յայաստանի վրայ:

Պատ.- Հայաստանի որոշումը՝ միանալու Մաքսային Միութեան, առնուած քայլ մըն էր ելլելով գոտ Հայաստանի աշխարհաքաղաքական դիրքէն եւ շահերէն: Ես համաձայն չեմ որ այդ արդիւնք էր ճնշումներու, այլ՝ Հայաստանի շահերէն բխող քաղաքական ուղղութեան: Եւրոպան եւ Արեւմուտքը պարտաւորութիւն եւ պատասխանատուութիւն ունին պահպանելու եւ սատար կանգնելու Հայաստանի բարօրութեան:

Յայաստանի Սօցեցումները

Շարունակուած էջ 1-էն

ցային յարաբերութիւնները Ռուսաստանի հետ, զարգացնելու բարեկամական գործընկերութիւնը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներին հետ, խորացնելու փոխգործակցութիւնը եւրոպական, ասիական երկրներին հետ, ընդլայնելու փոխարաբերութիւններին աշխարհագրութիւնը», - յայտարարած է էրուարդ Նալբանդեան:

«Մեր դիւանագիտութեան ուշադրութեան կենտրոնում է գտնուած տնտեսական, մշակութային, հումանիտար կապերի զարգացումը, խորհրդարանական դիւանագիտութեան օժանդակումը, Հայաստան - Սփիւռք կապերի ամրապնդումը, ապակենտրոնացուած համագործակցութեան զարգացումը, արտերկ-

ճնշումներ բանցնելու փոխարէն, Եւրոպայի պէտք է քաջալերէ որպէսզի Հայաստանը դառնայ տարածաշրջանին մէջ օրինակելի երկիր իր ժողովրդավարութեամբ, ազատութեամբ, խաղաղութեամբ եւ մարդու իրաւունքներու հանդէպ յարգանքով:

Պէտք է մտնալ, որ եթէ այսօր Եւրոպան կը վայելէ ազատութիւն, կայունութիւն եւ բարգաւաճում, անոր մէջ ներդրում ունին նաեւ հայերը իրենց 200.000 զոհերու արիւնով: Մանուշեանը անոնցմէ մէկն էր: Պէտք է կարգալ Մանուշեանի վերջին նամակը ուղղուած իր ծնողներուն՝ գնդակահարութենէն մի քանի ժամ առաջ, ուր կոչ կ'ուղղէր ատելութեան եւ վրէժխնդրութեան տեղ չտալ նոյնինքն զինք սպաննող գերմանացի ժողովուրդին հանդէպ:

Յարց.- Վերջերս Ապուլլաի Օճալան կոչ ցամակով մը հանդէս եկաւ հայութեան: Ի՞նչ է ձեր կարծիքը անոր բովանդակութեան մասին:

Պատ.- Ինչպէս գիտէք, Օճալան իր նամակը հրատարակեց Պեսէ Հոգաթի այդ տխրահռչակ յայտարարութենէն ետք, որ օրին Հնչակեան կուսակցութեան Կեդրոնական վարչութիւնը յայտարարութեամբ դատապարտեց զայն: Անկեղծ ըլլալու համար, Օճալանի նամակ-յայտարարութեան մէջ ոչ մէկ նորութիւն կար: Այն պնդումներուն որ ան «ցեղասպանութիւն» բառը օգտագործած է, կ'ուզեմ լինեցնել որ իր ղեկավարած կուսակցութիւնը՝ ԲԲԲ-ն 1982-էն սկսեալ ամէն առիթներով եւ իր մամուլով միշտ ալ անդրադարձած է Հայոց Յեղասպանութեան: Պեսէ Հոգաթի յայտարարութենէն եւ անոր յաջորդող Օճալանի նամակէն մենք՝ Հնչակեաններս մտավախութիւն ունինք, որ քիւրտ ժողովուրդը դէպի հայ-թրքական հարցին մէջ ներքաշելու փորձեր տեղի կ'ունենան: Մեր ցանկութիւնն է որ մեզի շատ սիրելի քիւրտ ժողովուրդը անցեալի փորձառութիւնը իր աչքին առջեւ ունենայ եւ ըստ այնմ շարժի:

րում հայկական պատմամշակութային ժառանգութեան պահպանումը, տարբեր երկրներում բնակուող մեր քաղաքացիների շահերի պաշտպանութիւնը, յատկապէս ճգնաժամային իրավիճակներում յայտնուած մեր հայրենակիցներին սատարումը», - ընդգծած է Հայաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչութեան ղեկավարը՝ շարունակելով. - «Այսօր Սիրիայում պատերազմի պայմաններում աշխատող կամ տարբեր հարթակներում մեր երկրի շահերին վնասող տարաբնույթ փորձերին հակազդող, մեր Հայրենիքի դրօշը բարձր պահող հայ դիւանագետները դիւանագիտական ծառայութեան համակարգի այն դերակատարներն են, առանց որոնց այս համակարգը չի լինի կուռ եւ կանգուն»:

Save Support Sustain SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND www.syrianarmenianrelieffund.org

ՊԱՏԵՐԱԶՍ ԵՒ ... ԴԱՐՁԵԱԼ ՊԱՏԵՐԱԶՍ

Պատերազմներուն աւարտը միայն նահատակները կը տեսնեն...

Պղատուն

ԷՏՈՒԱՐՏ Ա. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Իմաստուն եղած են Հին Աշխարհի փիլիսոփաները: Անոնց լաւագոյն ներկայացուցիչներէն Պղատունը, իր միտքի պայծառութեամբ ապագան ոչ թէ կանխատեսելու կամ կանխագգալու, այլ յստակօրէն տեսնելու հանձարեղ ունակութեամբ՝ չէր կրնար սխալիլ: Մեռածները այլեւս չեն տեսներ, բայց ապրողին միշտ ալ ուղեկից պիտի ըլլան պատերազմն ու արհաւիրքը:

Այո, մարդկութեան իր ողջ գոյութեան ընթացքին ուղեկցող պատերազմները երբեւէ չեն դադրած եւ մեծ փիլիսոփան իր եզրահանգումը գուցէ դաժան, բայց ճշմարտացի ձեւակերպած է:

Անկարելի է եւ կամ «կոյր պէտք է ըլլալ մտօք», չտեսնելու համար այդ ձեւակերպման մէջ խտացած ցաւը, ախտասանքն ու նաեւ... անկարողութիւնը: Այո, մարդկութեան առաւել գիտակից հատուածին անկարողութիւնը՝ մարդկութեան գալիքին մէջ թէկուզեւ չնչին բան մը շտկելու կապակցութեամբ:

Անհնար է չնկատել ցաւը Պղատունի խօսքերուն մէջ, ինչպէս որ անհնար է չտեսնել՝ իրենք գիրենք Աստուծոյ փոխանորդ համարող Հին Աշխարհի հարիւրաւոր կայսրերու, խաներու, արքաներու, զօրավարներու անթաքտ զուգորթիւնը, երբ անոնք «Թամբի վրայ» էին, եւ անասնական վախը, սարսափը կամ լաւագոյն պարագային խոր զղումը, երբ կը կանգնէին անխուսափելի կործանման կամ մահուան դէմ յանդիման:

Ժամանակագիրներու, պատմիչներու, աւելի ուշ նաեւ թատերագիրներու, գրողներու եւ բեմադրիչներու «ճիգով» անոնց կերպարները դարերու ընթացքին կը հերոսացուէին ու կը պարուրուէին խորհրդաւորութեան գայթակղիչ շղարշով: Սակայն եթէ միայն մէկ պահ ձերբազատուէին կախարդանքի դիւթիչ կապանքներէն, անհնար պիտի ըլլար չտեսնել, թէ որքան դժբախտ ու միայնակ էին անոնք, որքան լքուած էին առաջին իսկ անյաջողութենէն ետք եւ որքան անզօր ու սարսափած էին, մահուան չարագոյժ ուրուականին դիմաց:

Այդպէս էր... եւ եթէ մեր օրերու «Աստուծոյ փոխանորդներն»

ալ պահ մը փորձեն ազատագրուիլ յիշեալ կախարդանքի դիւթիչ կապանքներէն՝ վստահաբար իրենք ալ կը համոզուէին, թէ որքան ունայն է «փառքը» եւ որքան անզօր են իրենք, եթէ ոչ մարդոց, ապա պատմութեան դատաստանին առջեւ: «Veni, vidi, vici»՝ «Եկայ, տեսայ, յաղթեցի»... Հռոմի Սենատին իր արիւճանահեղ յաղթանակներուն մասին այսպէս կը տեղեկացնէր Հին Աշխարհի հզօրագոյն տիրակալներէն՝ Հռոմէն ալ գոռոզ, Հռոմէն ալ ամբարտաւան Յուլիոս Կեսարը, որուն ապրած ժամանակաշրջանին Հին Աշխարհի երկու երրորդը ստրկացուած էր:

Չկայ հիմա Հռոմէական կայսրութիւնը, Յուլիոս Կեսարը ամբոխի աչքերուն առջեւ զազանաբար դաշունահարեցին այն ձեռքերը, որոնք զայն երկինք բարձրացուցած էին, իսկ եթէ այսօր աշխարհի տարածքին հարցախոյզ մը ընեն եւ մարդոց հարցնեն, թէ ինչ կը նշանակէ «Եկայ, տեսայ, յաղթեցի», մեծամասնութիւնը / այն ալ միայն ծխախոտի սիրահարները / պիտի պատասխանեն, թէ ատիկա ամերիկեան Marlboro յայտնի ծխա - խոտատեսակին այցեքարթն է:

Առ այսօր հազարաւոր հնագէտներ ապարդիւն փորձեր կ'ընեն գտնելու Կեսարէն ոչ նուազ «աշխարհակալ» եւ ոչ նուազ արիւնարբու Չինգիզ-խանին գերեզմանը, որովհետեւ ինքզինք աշխարհի տէր-տիրակալ կարծող սովորական մահկանացուն շիրմաքարի մըն ալ չարժանացաւ: Յոյժ գաղտնի կը պահուէր թաղուած տեղը, որպէսզի «արժանի ժառանգորդներ»-ը իր երկրային «քաջագործութիւններ»-ուն համար յետագային չանարգէին երբեմնի հզօրագոյն խանին գերեզմանը:

Օսմանեան կայսրութեան արիւնալի պատմութեան ամէնէն զօրեղ սուլթանն ու փատիշահ Սուլէյման Փառահեղը մահուան մահիճէն կը հրամայէ, որ իր դագաղը իր անձայրածիր կայսրութեան լաւագոյն բժիշկները տանին դամբարան: Հարցին, թէ ինչու բժիշկները եւ ոչ թէ զօրապետերն ու կայսրութեան բարձրագոյն ներկայացուցիչները՝ ինքզինք փառահեղ համարող սուլթանը կը պատասխանէ. «Թող բոլորը տեսնեն, որ նոյնիսկ աշխարհակալ սուլթանը եւ լաւագոյն բժիշկները ոչինչ են

ամենազօր մահուան դիմաց»:

Ուրիշ գեղեցիկ ու ճշմարտացի բաներ ալ ըսած է սուլթանը իր մահուան մահիճին մէջ: Սակայն խօսքը գեղեցիկին մասին չէ, անշուշտ: Այդպիսի արտայայտութիւններ ունեցած են աշխարհի գրեթէ բոլոր վաղանցուկ տիրակալները՝ Ներոնէն Նա - փոլէոն եւ Ռոպէսպիէրէն մերօրեայ նախագահ ու վարչապետները...

Պարզապէս, եթէ մէկ կողմ նետենք խորհրդաւորութեան գայթակղիչ շղարշը, որով իրենց կենդանութեան օրով պարուրուած էին այս մեղաւոր աշխարհի ամէնէն մեղաւորները՝ անոնց խօսքի անկեղծութեան, դժուար պիտի ըլլար հաւատալ:

Ինքզինք Փառահեղ համարող սուլթանը մինչ այդ տեղեակ չէ՞ր, միայն մահուան մահիճին մէջ՝ հասկցաւ, որ անզօր է պատմութեան ու բնութեան առջեւ...

Ինքզինք աստուածացուցած Յուլիոս Կեսարը չէ՞ր գիտեր, միայն դաշունահարուելու ատեն իմացաւ, որ եթէ ինք կրնար գալ, տեսնել ու յաղթել, ուրեմն օր մը պիտի յայտնուէր իրմէ աւելի ուրակալ, աւելի փառասէր ու արծաթասէր մէկը, որ նոյնպէս... պիտի գար, տեսնէր ու յաղթէր...

Տասնութերորդ դարու աւարտը նշանաւորուեցաւ Ֆրանսական Մեծ Յեղափոխութեամբ, որ գլխիվայր շրջեց ոչ միայն Ֆրանսայի, այլեւ ամբողջ Եւրոպայի պատմութիւնը: Ֆրանսայի թագաւոր Լիւդովիկոս 16-րդը թէեւ հրաժարեցաւ կառավարումի բացարձակ միապետական համակարգէն եւ սահմանադրական միապետութեան ձեւը որդեգրեց, սակայն զինք այդ ալ չփրկեց արեան ծարաւ ամբոխի դաժան հաշուահարգարէն:

Աւելին, ամբոխի ցնծագին բացազանուութիւններու ներքոյ իր հետ միասին գլխատուեցաւ նաեւ կինը՝ Ֆրանսայի թագուհի Մարի Անթուանէթը:

Ասիկա ա'յն թագուհին էր, որ ամենակարող կը կարծեր ինքզինք, եւ սովամահութեան եզրին կանգնած ժողովուրդին «հաց չկայ» աղերսանքին լիտիաբար պատասխանած էր թէ՛ «Հաց չկայ, դուք ալ կաթօ կերէք»:

Յեղափոխութեան ղեկավարները Մաքսիմիլիան Ռոպէսպիէրը, Ժորժ Տանթոնը եւ Ժան Փոլ Մարատն էին: Իրենց տիրոջ արեան գինով իշխանութեան եկած եւ բացարձակ իշխանութենէն արագօրէն հարբած եռեակը, սակայն, շատ շուտով անբեկ-չուլութեան խաւարի մէջ թաղեց Ֆրանսան, որուն զոհ դարձան երջանիկ օրեր

ակնկալող երեք հարիւր հազարէն աւելի ֆրանսա-ցիներ:

Գանք, սակայն, առաջնորդներուն: Ժան Փոլ Մարատը իր սեփական տան մէջ սպանուեցաւ՝ մինչ օրս լիովին չպարզաբանուած հանգամանքներու տակ, բայց մինչ այդ, իշխանութեան գալու առաջին իսկ օրերէն «Ժողովուրդի բարեկամ»-ը / այդպիսին էր անոր պատուանունը / քոնվենթէն պահանջած եւ ստացած էր 260.000/ երկու հարիւր վաթսուս հազար / մարդու մահապատիժի ենթարկելու իրաւունք, որ մասամբ միայն կրցած էր իրագործել:

Յետոյ Ռոպէսպիէրը, որ «Անկաշառ» պատուանունին արժանացած էր, կը հրամայէ մահապատիժի ենթարկել իր նախկին մտերիմն ու գործընկերը՝ Ժորժ Տանթոնը: Երբ վերջինս Ռոպէսպիէրին տան մօտէն դէպի կառափնարան կը տանէին՝ Տանթոնը սայլին վրայէն կը պոռայ. «Ռոպէսպիէր, քեզի՛ ալ նոյն ճակատագիրը կը սպասէ, իմ ետեւէս պիտի քաշեմ քեզ...»:

Մարատն ու Տանթոնը չէին գիտեր կամ Ռոպէսպիէրը չէ՞ր գիտեր, որ պատասխան պիտի տային հարիւր հազարաւոր անմեղ մարդոց արեան համար...

Անշուշտ Տանթոնը չէր սխալեր: Երեք ամիս ետք էր...

«Երբ Ռոպէսպիէրը մահապատիժի կը դրկէր իր զինակիցները, անոր հմայքը անուշիկ էր: Բայց երբ միայն քանի մը ձայնի գերակշռութեամբ իշխանութենէ գրկուեցաւ, ամբոխը նախկին կուռքին ուղեկցեցաւ դեպի կիլոթին /գլխատման համար նախատեսուած սարք / անէճքներու նոյնպիսի տարափով, որոնցմով հեղեղած էին «Անկաշառ»-ին նախկին զոհերը»:

«Դուն դժոխքէն յառնած հրէշ ես: Վերադարձիր գերեզման, եւ թող քեզ ճգմէ Ֆրանսայի կանանց ու մայրերու անէճքը»:

Աստիք վերջին նախադասութիւններն էին, որ գլխատումէն առաջ լսեց Ռոպէսպիէրը:

...Այս պատմութիւնը գրեթէ նոյնութեամբ պիտի կրկնուէր աւելի քան դար մը ետք՝ իր մէջ ներառելով Եւրոպան, Ռուսական, Օսմանեան կայսրութիւնները, ապա նաեւ ողջ աշխարհը:

Դարձեալ գլուխ պիտի բարձրացնէր «դժոխքէն յառնած հրէշը», որուն համար դաս պիտի չըլլար Ֆրանսական Յեղափոխութեան առաջնորդներուն ճակատագիրը, ինչպէս, որ անոնց համար ալ դաս չէր եղած Յուլիոս Կեսարի, Չինկիզ-խանի եւ շատ ու

Մար. ք էջ 18

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd, Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave, Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403b
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաճեղաւ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ԱՐՅԱԻՐՔԸ. ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԲ ՊԻՏԻ ԼՈՒՆ ՄԵՐ ՀՈԳԵՒՈՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՈՍԿԱՆ ՄԻՏԻԹԱՐԵԱՆ

Երկար տարիներու ազնիւ բարեկամէն ստացայ հետեւեալ հարցադրումը. «Ինչո՞ւ ձայն չեն բարձրացներ մեր հոգեւոր ղեկավարները, մասնաւորաբար մեր կաթողիկոսները, եւ չեն դատապարտեր քաղաքական իշխանութեանց անհոգութիւնն ու անտարբերութիւնը արտագաղթի այս ահաւոր չարիքին դէմ»:

Փոխանակ ուղղակի բարեկամիս պատասխանելու, նիւթը շատ այժմէական նկատելով, նախընտրեցի մտածումներուս բաժնեկից դարձնել մեր համասփիւռ հայութիւնը, որ այդքան ալ մտահոգուած չ'երեւիր ներկայ քաղաքական պայմաններու ետեւեւին մէջ, անշուշտ աւելի յարմար պիտի ըլլար ըսել՝ իստանաշիփութեան մէջ, եւ զբաղած է իր աւորեայ մտահոգութիւններով եւ գործերով:

Աշխարհը շարժման մէջ է եւ ժողովուրդներ դարբերու ընթացքին միշտ ալ գաղթած են աւելի լաւ կենսական պայմաններ որոնելու համար: 2010 թուականի վիճակագրութեան համաձայն, 214 միլիոն մարդ, այլ խօսքով 3 տոկոսը աշխարհի բնակչութեան, կ'ապրի իր երկրէն դուրս, երեւոյթ մը որ կը մտահոգէ թէ՛ զարգացած եւ թէ՛ զարգացման ընթացքի մէջ եղող երկիրները: Մտահոգութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկը այն է, որ գաղթողներուն մեծամասնութիւնը երիտասարդ կանայք են, որոնք սերունդ պիտի հասցնէին իրենց տուեալ երկիրներուն մէջ:

Նոյնքան մտահոգիչ է ներքին գաղթը, երբ մարդիկ կը թողուն իրենց գիւղերը եւ կ'իջնեն կեդրոնական քաղաքներ, աւելի բարեկեցիկ կեանք մը ունենալու ակնկալութեամբ: Այստեղ եւս պատճառները բազմազան են. բնութեան արհաւիրքներ, (Չուրերու չորդում, սաստիկ ձիւն, երաշտ) անգործութիւն, միջոցներու բաժանման անհաւասարութիւն եւ այլն:

Գաղթողներուն մեծամասնութիւնը կը թողու իրենց երկիրը, փնտռելու համար տնտեսական եւ ընկերային աւելի լաւ պայմաններ: Տնտեսական պայմաններ փնտռող անձերը ամենատուար խումբն են գաղթականներու: Համաշխարհայնացումը (globalization) պատճառ կը դառնայ որ աշխատող ոչժեր շարժման մէջ ըլլան, նոյն ատեն պատճառ ըլլալով աշխատող դասակարգի ծննդաբերութեան աճումի կանխարգիլումին: Այն երկիրները, որոնք անցեալին արտագաղթ ունէին, այսօր ենթակայ են ներգաղթի՝ իրենց երկիրներուն մէջ. օրինակի համար՝ Արժանթինը, Իրլանտան եւ Հարաւային Քորէան:

Միջազգային Գաղթականական կազմակերպութեան (International Organization for Migration) համաձայն, միլիոնաւոր մարդիկ կը գաղթեն այսօր, առանց օրինական թուղթեր ունենալու: Նմանօրինակ գաղթականներ, շատ յաճախ կը ձեռնարկեն վտանգաւոր ճամբորդութեանց եւ յաճախ թիրախ կը դառնան մաքսանենգներու, եւ պարտաւորուած կ'ըլլան աշխատելու եւ ապրելու շատ վատ եւ վտանգաւոր պայմաններու տակ: Իրենց ապօրէն կեցութիւնը պատճառ կը դառնայ, որ չկարենան բողոքել իրենց հանդէպ գործադրուող անարդարութեանց եւ անօրինութեանց դէմ:

Վերջին կէս դարուն, նկատելի դարձած է որ կանայք շատ աւելի կը գաղթեն, քան թէ՛ այր մարդիկ: Կանայք այսօր գաղթականներու 50 տոկոսը կը կազմեն ընդհանրապէս, սակայն կարգ մը երկիրներու մէջ անոնց թիւը կը բարձրանայ 70 կամ 80 տոկոսի: Անոնք պարտաւորուած կ'ըլլան աշխատելու շատ աւելի նուազ աշխատավարձք վճարող գործերու մէջ, ինչպիսին են տնային սպասարուութիւնը եւ հետեւաբար ենթակայ խոշտանգումներու, առեւանգումներու եւ բռնաբարութեանց: Կանայք մանաւանդ ենթակայ են սեռային մարմնավաճառութեան, որ նկատուած է պիլիոններ արժող համաշխարհային գործառնութիւն մը: Դժբախտաբար մարմնավաճառ այս կանայք ենթակայ են սեռային խոշտանգումներու, բռնակալութեան, սեռային խտրելով վարակման եւ շատ յաճախ՝ միջոցն ալ չեն ունենար բժշկական խնամքի:

Գաղթականութիւնը շատ յաճախ ժամանակաւոր է, եւ բոլոր

անոնք, որոնք կ'արտագաղթեն՝ կը պահեն կապը իրենց հայրենիքին հետ: Մինչ գաղթականներ կարեւոր ներդրումներ կը կատարեն գիրենք հիւրընկալող երկիրներուն մէջ, նոյն ատեն սակայն անոնք նիւթական, ճարտարարուեստական եւ ընկերային ներդրումներ կ'ունենան նաեւ իրենց հայրենիքին ներս, նպաստելով հայրենիքի տնտեսական յառաջխաղացքին, ինչպէս նաեւ կը նուազեցնեն այնտեղ տիրող աղքատութիւնը: Գաղթականներու ներդրումը մեծ դրամագլուխ է մանաւանդ նոր զարգացող երկիրներուն համար, նամանաւանդ նախկին Սովետական համայնավար հանրապետութիւններէն ներս:

Միջազգային տուեալներու համաձայն, առաւել քան 500 պիլիոն տոլար փոխադրուած է դէպի նոր զարգացող երկիրները, եւ այս գումարը կ'աճի տարուէ տարի: Շատ հաւանական է նաեւ՝ որ այս գումարին կրկինը կը փոխանցուի դէպի այդ երկիրները՝ ո՛չ օրինական ճամբաներով: Հետաքրքրական է նշել այստեղ, որ կանայք շատ աւելի դրամ կը փոխանցեն իրենց ընտանիքի հարազատներուն՝ քան այր մարդիկ: Այս բոլոր ներդրումները

կը նպաստեն որ ընտանիքներ բարեկեցիկ կեանք ունենան, երեխաներ դպրոց յաճախեն, մէկ խօսքով՝ ընտանիքներու կենսամակարդակը կը բարձրանայ:

Դժբախտաբար մեր ցաւը մեր տան մէջ է, այսինքն մեր միակ յոյս եւ ապաւէն՝ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ Է: Երկիրը մօտ է արդէն ժողովրդագրական աղետալի վիճակի: Ամուսնութիւններու թիւը նուազած է եւ բնականաբար նուազած է նաեւ նորածիններու քանակը: Շիրակի մարզպետարանի առողջապահութեան բաժնի պետ՝ Հայկանոյշ Աւետիսեանի փոխանցած տեղեկութիւններու համաձայն, 2012-ի համեմատ 2013 տարուան ընթացքին ծնունդներու քանակը մարդէն ներս նուազած է աւելի քան 100 տոկոսով, իսկ Գիւմրիի մէջ աւելի քան 400 տոկոսով:

Հայկանոյշ Աւետիսեան ծնունդներու թիւի նուազումը կը կապէ գլխաւորաբար արտագաղթի հետ: Արդե՞օք միակ պատճառը այդ է՝ չենք կարծեր: Պետական տուեալներու համաձայն, 2013 թուականի Յունուարէն մինչեւ Սեպտեմբեր ամիսներու ընթացքին Հայաստանէն

Մար.ք էջ 20

**ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐ ՀԻՒՐՆԱԿԱԼԷ ԵՒ Կ՝ՈՂՋՈՒՆԷ
ԵՐԵՔ ԳԼԽԱԻՈՐ ՀԱՅ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ**

Միւրեւի անդամներ եւ բարեկամներ Պոլսահայ Միութեան
Համայնքը հրաւիրուած է ներկայ ըլլալու համայնքային կարեւոր Հաւաքի
Դրսելորելու Հայ երեք Գլխաւոր Կուսակցութիւնները

Կիրակի, Մարտ 16, 2014ին երեկոյեան ժամը 6:00ին, Պոլսահայ Միութեան կեդրոնին մէջ
19726 Sherman Way, Winnetka, CA 91306

Միութիւնը պիտի հիւրընկալէ Հայ երեք կուսակցութիւններու ներկայացուցիչները

**Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւն, Տիար Գրիգոր Խոտանեան
Արեւմտեան Ամերիկայի Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն,
Ատենապետ՝ Դոկտ. Վիգէն Յովսէփեան
Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւն, Դոկտ. Մինաս Գոճայեան**

**Բարի գալուստի խօսք՝ Տոքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան
Հոգաբարձու եւ ատենապետ Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի**

Հարցումներ պիտի առաջադրուին բանավէճը վարող հետեւեալ անձերուն

*Իրաւաբան Էտվին Մինասեան, Ատենապետ Պոլսահայ Միութեան Հոգաբարձութեան
Տիար Միսն Աճիլաջօղլու, Ատենապետ Պոլսահայ Միութեան Ընդհանուր Ժողովի
Իրաւաբանուհի Տիկին Ժպիտ Չէքքիեան-Չընար, Ատենապետուհի Պոլսահայ Միութեան
Կրթաթոշակի Յանձնախումբի*

Սոյն հաւաքին նպատակն է բարձրացնել իրազեկութիւնը եւ խրախուսել քաղաքացիական ներգրաւուածութիւնը տրամադրելով տեղեկատուութիւն, երեք արանդական կուսակցութիւններու պատմական ծագման ու ձեռքբերումներուն մասին, ինչպէս նաեւ անոնց ծրագիրներուն եւ քաղաքականութիւններուն, քննադատական ժամանակակից մարտահրաւերներու վերաբերեալ, որոնք կ'ընդդիմանան հայ ազգին:

Կը քաջալերենք բոլորը մասնակցելու սոյն ձեռնարկին
Մուտքը ազատ - Հիւրասիրութիւն
Եթէ որեւէ հարցում ունիք կրնաք հետաձայնել
Տոքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեանին (818) 800-1976

ԼԱՐՔ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԵՐԳՆԵՐՈՒ ԽՈՅԱՆՔԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ամերգէն տեսարան մը

ՏՕՔԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ամերիկայի Հայկական Միսիոնարական Ընկերակցութեան Հովանաւորութեան տակ, Լարք Երաժշտական Ընկերակցութիւնը, հաւատարիմ իր գեղարուեստական բարձր առաքելութեան, հայ արուեստասէր հասարակութեան ներկայացուցչի «Վսեմ Ներշնչանք» վերտառութեամբ խորհրդանշուած, իւրայատուկ համերգ մը, որ տեղի ունեցաւ Ուրբաթ 28 փետրուար 2014-ին, The First United Methodist Եկեղեցւոյ մէջ, Փասատինա:

Հակառակ սպառնացող ծանր ցուրտին ու յորդառատ անձրեւներուն՝ եկեղեցւոյ գեղակերտ, ձայնային յտակ եւ մաքուր հաղորդականութեամբ օժտուած (sonority) ընդարձակ սրահը լեցուն էր գեղարուեստասէր լայն հասարակութեամբ մը, որ տակաւին, 2013,

Յունուար ամսուան 18ին եւ 19ին, յաջորդական երկու օրերու ընթացքին վայելած էր, Opera A La Carte-ի հետ գործակցաբար, Լարք Երաժշտական Ընկերակցութեան բեմադրած MICADO օփերան:

The First United Methodist Եկեղեցւոյ գրաւիչ հանդիսասարհին մէջ, բարձրօրէն տպաւորիչ էր Ընդարձակ բեմահարթակի վրայ երեք շարքերու վրայ տեղադրուած Գուսաններէ բաղկացած (Mastersingers) Երգչախումբը, որ կը բաղկանար մօտ 75 հոգինոց անդամներէ: Նոյն համեմատութեան, մօտ 80 անդամներէ կազմուած էր մասնագիտացած բազմանդամ պատկառելի նուագախումբ մը, որ նստած էր բեմահարթակի լանջին՝ առաւել եւս կը բարձրացնէր հանդիսատեսներու ոգեւորութիւնը:

Ձեռնարկին յայտագրին իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին եր-

Ձախէն աջ՝ Կ. Աւագեան, Ռ. Քերպապեան, Ա. Քուրույեան եւ Շ. Պարաւմեան

գարուեստի բնագաւառէն ներս տարուէ տարի նոր նուաճումներ արձանագրող յայտնութիւններ՝ Շուշիկ Պարսումեան (Soprano), Կարինէ Աւագեան (Mezzo Soprano), Բաֆֆի Քրպապեան (Tenor) եւ Արա Քուրույեան (Bass), որոնք մեծապէս գնահատուած են հայ եւ տեղական համայնքներէ ներս:

Երգչախումբին առաջատար երգչուհին էր Վիքթորիա Սիմոնեան (Choirmaster):

Նուագախումբի առաջնորդը՝ ջութակահար Մովսէս Պողոսեանը (Concertmaster), իսկ ընդհանուր ղեկավարը՝ Լարք Երաժշտանոցի բազմավաստակ տնօրէն եւ տաղանդաշատ խմբավար՝ Վաչէ Պարսումեանը:

Ընդհանուր ոգեւորութեան եւ ծափահարութիւններու տարափին տակ իր երգչախումբին ու նուագախումբին միացաւ խմբավար Վաչէ Պարսումեանը, որուն հաղորդական ճիպոտին առաջնորդութեան ներքոյ, երգահանդէսը սկիզբ առաւ Verdi-ի նուագարանային բացումով (overture): Ամբողջ սրահը կեղրոնացաւ La Forza del Destino ստեղծագործութեան վրայ, որուն յաջորդեց «Caro Nome» արիան, որ, նոյնպէս վերցուած էր Verdi-ի զլխաւոր գործերէն մէկուն, Rigoletto օփերայի Արար 1 - Էն:

Rigoletto-ի գեղանի դասեր

դերով՝ երգեց Շուշանիկ Պարսումեան (Soprano), որ իր գերող ձայնով, բեմական շարժումներով ու դէմքի տպաւորիչ արտայայտութիւններով գրաւեց ամբողջ սրահի ուշադրութիւնը: Երգչուհին դեռ եւս տարի մ'առաջ MICADO օփերայի մէջ Yam Yam-ի դերով մեծապէս տպաւորած էր իր ունկընդիրները: Այսօր, տարի մը անցած Շուշանիկ գերազանցած է ինզիւնք իր ձայնային ու բեմական կատարողութեամբ:

Verdi-ի Rigoletto օփերայի Արար III-էն, «Quartetto» արիան կատարեցին Շուշանիկ Պարսումեան (Soprano) եւ MICADO օփերայի մէջ իր ստանձնած NankiPoo-ի դերով մեծ յաջողութիւն արձանագրած Բաֆֆի Քրպապեան, գաղութին ուշագրաւ երգչուհիներ՝ Կարինէ Աւագեան (Mezzo Soprano) եւ նոյնպէս հանրածանօթ երգիչներու հոյն պատկանող Արա Քուրույեան (Bass): Երգչախումբի եւ նուագախումբի հրաշալի մասնակցութեամբ մեր չորս երգիչ-երգչուհիները բացառիկ կատարողութեամբ մագնիսացուցին հանդիսասարհը:

Օրուան համոյթին մեծագոյն անակնկալը հանդիսացաւ, հազիւ իր 17 տարիքը թեւակոխած եւ

Շարք էջ 19

ԵՐԱԺՇՏ ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍՈՒՐԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ «ԿՈՍԻՏԱՍ՝ ԶԱՅՆԵՐՈՒ ԾԱՐՏԱՐԱՊԵՏԸ»

Յայտնի երաժիշտ եւ երգահան Տիգրան Մանսուրեան 24 փետրուար 2014, Երկուշաբթի օր, դասախօսութիւն մը տուաւ ՀԲԸ Միութեան Փասատինայի Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան վարժարանի 10րդ դասարանի աշակերտներուն: Դասախօսութիւնը նուիրուած էր Կոմիտաս վարդապետին ու հայկական ինքնուրոյն երաժշտութեան: Դասարանի աշակերտուհիներէն էմըլի Էքզիեան նախ նուագեց Մանսուրեանի Կտոր Մը Երկինքը, իսկ Լորի Խորիստը կատարեց իր հեղինակած ստեղծագործութիւններէն մէկը՝ դաշնակի համար գրուած գողտրիկ կտոր մը: Երկուքն ալ արժանացան Պարոն Մանսուրեանի համակրելի գնահատան-

քին: Ապա դասարանը է. Էքզիեանի դաշնակի ընկերակցութեամբ արտասանեց Մ. Մեծարենցի՝ «Սիրերեզ» բանաստեղծութիւնը: Բացման այս կատարումներէն ետք խօսք առաւ հիւր դասախօսը:

Պարոն Մանսուրեանը աշակերտներուն բացատրեց, թէ ինչ է Կոմիտաս վարդապետի արժէքը հայ երաժշտութեան եւ իրականութեան մէջ: Ան Կոմիտաս վարդապետը ներկայացուց որպէս «Ձայներու ճարտարապետ» մը եւ այն առաջին հայ երաժիշտը, որ սահմանած է հայ երգի կառուցը: Երբ հարց տրուեցաւ, թէ ինչո՞վ է հայկական երաժշտութիւնը տարբեր միւսներէն:

Շարք էջ 19

ՇՆՈՐՀԱԻՐՈՒԿԱՆ

Տիգրան, բարեկամս, եղբայրս, սիրելիս, միակս, անկրկնելիս, տաղանդաւորս, հայրենասէրս, ժպտեքեսս, համեստս...
Բացել եմ բառարանն ու գովեստի խօսք եմ փնտրում, սակայն եղածը բաւարար չէ՞:
Ինչո՞ւ, ասեմ, իմացիր:
Պէյրութեան մի դաժան օր, երբ փողոցում կատու անգամ չկար: Սովետական դեսպանութեան 4 աշխատակից «բանտուած» էին մնացել մշակութային տանը՝ օրերն ու ժամերն էին հաշուում, «լոյս աշխարհ» դուրս գալու:
Յուսահատ ու ապատիկ վիճակ էր. Լսում է մի Աստուածային երաժշտութիւն.
- Կորովիմ, այս ի՞նչ երաժշտութիւն է:
- Չգիտեմ, մի հայկական ֆիլմ գտայ, պտտում եմ, որ գոնէ մի երկու ժամ անցնի:
Աստուածային երաժշտութիւնը լսում է 28 մեքք խորութեան տակ կառուցուած դահլիճից, որը նաեւ ապաստարան էր:
Մաեստրօ, դու պատկերացնում ես իմ ապրումները, իմ վիճակը, իմ յուզումներ, իմ թրուածի շնչելու պահը: Ահա այս պահի բառն է, որ ուզում եմ գտնել բառարանում, ու այն չկայ: Բառն այդ՝ մարդարարածի հոգում է, նրան ոչ աչքով կը տեսնես, ոչ էլ ականջով կը լսես...
Իջնում եմ դահլիճ. Հրաշք, կապոյտ երկինք, աղանդներն են նախորդում... դրսում դժոխք է, իսկ ես երանութեան գրկում:
Թէ տարիքի, թէ ժամանակների անբիշ հետեւանքները հակակշուում են, երբ... «Անի» հիւրանոցի դիմացի մայրիկ Տիգրան Մանսուրեանն է. Երեսնամե իմն է ու իմն է դառնում, կարծես թէ ես այլեւս հիւր չեմ, օտար չեմ, իմ ֆաղափում եմ:
Շնորհակալ եմ քո գոյութեան համար, բոլորիմը լինելու համար, կարօտում եմ, սպասում Մատենադարանի տաք պատերի տակ հանդիպմանը:
Սիրով՝
Ռոմեն Կոզմոյեան
Երեսնամե

Massis Weekly

Volume 34, No. 8

Saturday, March 8, 2014

Massachusetts Governor Deval Patrick's Judicial Nominee Rejected

BOSTON (AP) — Gov. Deval Patrick's nominee for a Superior Court judgeship has been rejected by the Governor's Council, which approves judicial nominees.

The eight-member council voted 4-4 Wednesday to deny attorney Joseph Berman a place on the bench.

Patrick said he's disappointed and that Berman is qualified.

The choice was a contentious one for some council members. The opposition was led by Councilor Marilyn Petitto Devaney, a Watertown Democrat.

Devaney objected to Berman's ties to the Anti-Defamation League during a time when the national organization refused to label as Genocide

the killings of an estimated 1.5 million Armenians by Ottoman Turks. Watertown has a large Armenian community.

Six Armenians on Forbes World Billionaires List

There are six Armenians in the World's Billionaires list published by Forbes on March 3. Kirk Kirkorian (328th) is still the world's richest Armenia with an estimated net worth of \$4.5 billion. The other Armenian billionaires are Samvel Karapetyan (345th), Danil Khachaturov (663rd), Eduardo Eurnekian (931st) and Sergei Sarkisov and Nikolai Sarkisov (both ranked 1465th).

The ranks of the world's billionaires continue to scale new heights—and stretch to new corners of the world. The global wealth team found 1,645 billionaires with an aggregate net worth of \$6.4 trillion, up from \$5.4 trillion a year ago. In total, there are 172 women on the list, more than ever before and up from 138 last year.

Bill Gates is back on top after a four-year hiatus, reclaiming the title of world's richest person from telecom mogul Carlos Slim Helu of Mexico,

who ranked No. 1 for the past four years. Gates, whose fortune rose by \$9 billion in the past year, has held the top spot for 15 of the past 20 years. Spanish clothing retailer Amancio Ortega (best known for the Zara fashion chain) retains the No. 3 spot for the second year in a row, extending his lead over Warren Buffett, who is again No. 4. American gambling tycoon Sheldon Adelson, who added \$11.5 billion to his pile, makes it back into the top ten for the first time since 2007. Another first: A record net worth of \$31 billion was needed to make the top 20, up from \$23 billion last year.

Kirk Kirkorian, a hotel magnate is still making money — even at the age of 96. Despite selling \$750 million worth of shares of MGM International Resorts in recent years, the Chairman emeritus still owns nearly one-fifth its

Continued on page 4

Armenian FM at UN Human Rights Council: Azerbaijan Continues Anti-Armenian Propaganda

Armenian FM Edward Nalbandian said it is vital to concentrate on prevention of human rights violations, as only prevention can stop escalation of conflicts.

Speaking during the high-level meeting of the 25th Session of the UN Human Rights Council, Nalbandian said one of the risks is ethnic and racist propaganda.

"South Caucasus witnessed this risk," he said recalling anti-Armenian massacres in Baku and Sumgait. In today's Azerbaijan, he said, anti-Armenian propaganda is even worse and this results in escalation of situation. Armenian FM recalled that Azerbaijan refused to accept recommendations of the UN Human Rights Committee.

Besides, Nalbandian stressed right of people to self-determination as one of the essential rights that belonged also to the people of Nagorno-Karabakh. He stated "the International Covenant on Civil and Political Rights recognizes that all peoples have the right to self-determination, which is of particular importance because its realization is an essential prerequisite for the effective guarantee of human rights. This inalienable right unequivocally belongs inter alia to the people of Nagorno-Karabakh".

During his speech, the Minister touched upon situation in Syria, "I

would like to welcome the unanimous adoption by the Security Council of the Resolution that speaks about the urgent need to increase humanitarian aid access in Syria, calling to immediately cease attacks against civilians and lift the siege of populated areas. We welcome all efforts towards the peaceful solution of the crisis. Armenia has already received over 10,000 refugees from Syria, and our Government tries to do its best to assist them".

Minister Nalbandian said Armenia does everything for prevention of genocides and thanked the states sponsoring resolution on genocide prevention that was adopted by UN Human Rights Council and was initiated by Armenia. "One of the aims of that Resolution is genocide prevention through joint efforts of the UN Member States. I would like to take this opportunity and thank all those countries that co-sponsored the Resolution. In two days, on March 7th, the Human Rights Council will convene a high-level panel to mark the 65th Anniversary of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. The panel is organized in accordance with the requirements of the said Resolution. I call upon all Member States to actively participate in this important panel discussion". Nalbandian concluded.

Russia Deploys Modernized Warplanes in Armenia

YEREVAN (RFE/RL) -- Russia announced on Tuesday the deployment of newly modernized warplanes at its military base in Armenia that has already been reinforced with more sophisticated weaponry in recent years.

The Russian Armed Forces' Southern Military District said in a statement that "a batch of fourth-generation multi-purpose MiG-29 fighter jets" has arrived at a military airport in Yerevan after undergoing "capital repairs."

The Russian base, which uses the Erebuni airport together with the Armenian Air Force, was known to have 16 MiG-29s until now. The statement did not specify whether the Russian military has increased their number or simply upgraded some of the existing jets. A spokesman for Armenia's Defense Ministry declined to clarify that, referring all inquiries to the Russians.

That Moscow plans to have more modern military aircraft stationed in Armenia was first announced last October by Colonel Aleksandr Petrov, the commander of the aviation unit of the Russian base. Petrov said that the unit's jets will have their electronic targeting and navigation systems upgraded.

The Southern Military District,

which comprises the base headquartered in Gyumri, has reported in the last few years significant increases in flights carried out by Russian pilots serving in Armenia. A February 20 statement by the district said the number and length of such flights have increased by 15 percent so far this year.

The Russian military also plans to beef up the base with around two dozen combat helicopters later this year. It said in January that they will have "a wide range of tasks in aviation support for troops and transportation of personnel."

The helicopters are to be deployed at the Erebuni airfield in line with an agreement reached by Russian and Armenian defense officials in April 2013. The Armenian government gave the formal green light to the deployment in November.

Armenia Commemorates Sixth Anniversary of March 1 Victims

YEREVAN — Thousands of people gathered in central Yerevan on March 1 to commemorate the deaths of 10 people in 2008 during deadly postelection clashes between Armenian security forces and protesters. The rally at Freedom Square in Yerevan started with a minute of silence in memory of the victims.

“All of them died on their way towards peace, dignity and development of the country,” member of the Armenian National Congress Aram Manukyan said as he read out the names of the ten victims.

Speaking at the rally, leader of the Armenian National Congress Levon Ter-Petrosyan leveled harsh criticism at the government over what he described as its failed policies in different

spheres, arguing that the current administration is not capable of carrying out the needed drastic reforms in the country.

The rally ended in a march staged towards the monument to Alexander Myasnikyan, the main venue where the deadly clashes of March 1-2, 2008 took place, where people laid flowers and lit candles.

Ten people were killed in the March 1-2, 2008 clashes between demonstrators demanding a rerun of a disputed presidential vote and security forces deployed in downtown Yerevan to quell the riot. The events followed 10 days of street protests organized by supporters of former president and current ANC leader Levon Ter-Petrosyan.

Armenia and Georgia to Expand Cooperation

YEREVAN -- Armenia's decision to join the Russian-led Customs Union will not have an adverse impact on relations with neighboring Georgia, President Serzh Sarkisian and his visiting Georgian counterpart Giorgi Margvelashvili said after talks on Thursday.

Georgian President Giorgi Margvelashvili has arrived in Armenia for a two-day official visit at the invitation of Armenian President Serzh Sarkisian.

Margvelashvili met Sarkisian as he made his first official visit to Yerevan since succeeding Mikheil Saakashvili as Georgia's president last November.

Implications of Armenia's impending membership of the Customs Union of Russia, Belarus and Kazakhstan were apparently high on the agenda of the talks. Sarkisian said he briefed Margvelashvili on reasons for his decision last August to seek such membership. He seemed to single out the economic dimension of joining a trade bloc which Moscow plans to transform into a Eurasian Union next year.

“We both are of the opinion that the choices of our countries related to our economic development must never impede our economic cooperation,” Sarkisian told a joint news conference. “To put it more simply, we believe that Armenia's decision to join the Cus-

toms Union and Georgia's decision to sign a free-trade agreement with the European Union will not hamper our economic relations.”

“On the contrary, these decisions are opening up new opportunities for our businesspeople,” he said, adding that a Georgian-Armenian economic task force will hold its first meeting in Yerevan next month.

“We have different political vectors but identical positions on developing our ties,” Margvelashvili said, for his part. “Changes will only be positive. We will do everything to deepen and develop our relations.”

The two Presidents voiced confidence that the 10th sitting of the Armenia-Georgian Inter-Governmental Commission to be convened in Yerevan will provide an opportunity to discuss the process of implementation of earlier agreements and outline the perspectives of bilateral economic cooperation.

Margvelashvili visited Tsitsernakaberd Memorial accompanied by the high-ranking officials of Armenia and

Armenian Soldiers Trained by U.S. Military Instructors

YEREVAN (RFE/RL) -- A team of U.S. military instructors will finish on Saturday a weeklong training course for dozens of new sergeants recruited by Armenia's armed forces, highlighting NATO's growing role in the selection of Armenian non-commissioned officers.

The Defense Ministry in Yerevan announced on Thurs-

day that the course is part of four-month training which the recruits will undergo before serving in the Armenian army on a contractual basis.

The Armenian military has been increasing the number of contract sergeants as part of ongoing defense reforms supported by NATO. The United States and another key NATO member state, Britain, have been particularly active in helping it train non-commissioned officers.

“The course that began on February 24 is part of a training program for American sergeants,” the Defense Ministry said in a statement. “Within its framework, contract sergeants of the Armenian Armed Forces are trained to become junior commanders and acquire leadership skills by acquainting themselves with the basics of U.S. sergeants' physical preparation, terrain orientation, and combat tactics of small units.”

Photographs of the course released by the ministry showed several U.S. military officers teaching lessons to around 40 Armenian servicemen seated in a classroom at an Armenian military school for warrant officers.

U.S. support for Armenian defense reforms has also taken the form of joint exercises held by U.S. Marines and Armenian army units. U.S. Secretary of the Navy Ray Mabus praised such drills when he visited Yerevan in October 2012. He said one of their

goals is to help Armenia develop a “highly capable and highly professional non-commissioned officer corps.”

Later in 2012 a team of U.S. and British military officials visited Yerevan to brief their Armenian colleagues on the recruitment, training and role of non-commissioned officers in the U.S. and British militaries as well as rules and procedures regulating their service.

An Armenian military delegation headed by First Deputy Defense Minister Davit Tonoyan underscored the significance of the British assistance with a two-day visit earlier this week to the British Military Advisory Training Team (BMATT) deployed in the Czech Republic. The team specializes in multinational training courses for peacekeeping operations. The commander of an Armenian army unit providing troops for such missions was among officials who accompanied Tonoyan.

A Defense Ministry statement said Tonoyan and BMATT officials agreed to increase the number of Armenian servicemen studying there each year and to organize similar courses in Armenia. According to the statement, around 170 Armenian officers and sergeants have been trained at the center since 2002.

BMATT is located at the premises of a Czech military academy in the town of Vyskov.

Azerbaijan Hands Over Armenian Captive

YEREVAN -- Mamikon Khojoyan, a citizen of Armenia who had been interned in Baku, Azerbaijan, returned to Armenia today under the auspices of the International Committee of the Red Cross (ICRC). The man was placed in the care of Armenian officials on the road between the Azerbaijani town of Gazakh and the Armenian town of Ijevan, at the international border.

Khojoyan, 77, a resident of Verin Karmiraghbyur village of Armenia's Tavush Region, was taken captive by Azerbaijan on January 28. He suffers from mental illness.

ICRC delegates had visited the man prior to his repatriation in order to assess the conditions in which he was being held and the treatment he re-

ceived. Representatives of the organization had also been in contact with his family in Armenia.

Acting as a neutral intermediary and in accordance with its mandate, the ICRC facilitated this repatriation in conjunction with the Azerbaijani and Armenian authorities.

On the basis of its mandate under the Geneva Conventions, the ICRC has been working in the region since 1992 in connection with the Nagorno Karabakh conflict.

Khojoyan is undergoing medical examination at Ijevan medical center, Armenian Defense Ministry spokesperson Artsrun Hovhannisyan told reporters. His arm is broken and, according to preliminary examination of doctors, he has a gunshot wound.

Georgia. The Georgian delegation laid a wreath at the Armenian Genocide memorial and paid tribute to the memory of the victims.

President Margvelashvili planted a fir tree at the Memorial Alley of Tsitsernakaberd Memorial Complex.

Armenian Coin Wins Italian Award for its ‘Clever’ Contents

YEREVAN (Armradio.am) -- Central Bank of Armenia commemorative coin triumphed in an Italian competition for Best Coin of the Year.

The Central Bank of Armenia was awarded Best Coin of the Year at a numismatic fair held in Italy earlier this month.

Armenia’s winning entry was a silver commemorative coin dedicated to the 500th anniversary of book printing in the country. Judges commented on the “clever and original combination” of modern and classic imagery.

It was chosen ahead of a Kazakh coin that celebrates the exploration of space.

The Italian competition – organised by Vicenza Numismatica – featured a separate award designed to recognise the best coin design with an architectural subject. The winner was a Belarussian coin depicting the evolution of a railway station in Minsk, while a colourful offering from Macau took second place, Central Banking reports.

Five hundred pieces of the winning Armenian coin were minted, and they entered into circulation in 2012. Each coin has a nominal value of 1,000 Armenian dram (\$2.50).

The first Armenian book –

‘Urbatagirq’ – was printed by Hakob Meghapart in 1512. The central bank described it as a collection of prayers and wishes that notably featured the Book of Lamentations by Grigor Narekatsi – a poem renowned for “the sincere immediacy of its communication with God”.

The reverse of the coin features an image of Urbatagirq itself, a copy of the stamp used by Meghapart to mark his books, and an intricately designed scene from Venice – the city where his work was first launched.

The obverse, meanwhile, celebrates the decision of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization to make Yerevan, the Armenian capital, the World Book Capital in 2012, a title that has since passed to Port Harcourt in Nigeria.

Moscow Holds Presentation of “Azerbaijani Historical-Geographical Falsification” Book

MOSCOW -- The Embassy of the Republic of Armenia to Russia on March 4 held a presentation of Russian-language book “Azerbaijani Historical-Geographical Falsification” by Ruben Galichyan.

The Department of Mass Media and Public Relations of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia informed Armenpress that at the course of the event Ambassador of Armenia to the Russian Federation Oleg Yesayan made a speech. He noted that the abovementioned book is of great interest to the scientific, social, as well as to a wide range of readers. “This work by Ruben Galichyan is valuable

primarily in the sense that it represents the real history of the region, the deliberate distortion of which creates serious obstacles to a peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict. It also undermines the development of good-neighborly relations between the peoples of the region,” Ambassador Yesayan highlighted.

Then, the author of the book made a speech speaking about the policy towards the distortion of the history pursued by Azerbaijan, its origins and purposes. He noted that the book is a result of long, thorough work and gives objective presentation experience of the real history.

Armenian Genocide Museum Institute, Shoah Memorial in Paris to Expand Cooperation

PARIS -- On March 4 a meeting was held between Secretary of the State Commission on the Commemoration of the 100th Anniversary of the Armenian Genocide, Director of Armenian Genocide Museum-Institute Hayk Demoyan and Jacques Fredj, Director of the Shoah Memorial in Paris.

During the meeting Demoyan and Fredj discussed the ways of cooperation between the two institutes in the

fields of joint research, development of educational programs and exchange of information.

The parties also agreed to develop a joint projects aimed at fighting against genocide denial, and hold exhibitions in Armenian Genocide and Holocaust in France and Armenia.

As a result of the meeting, the parties reached an agreement to sign a memorandum of cooperation in the coming months.

Armenia Appoint Bernard Challandes New National Team Coach

YEREVAN (UEFA.com) -- Armenia have ended their search to replace Vardan Minasyan by appointing experienced Swiss coach Bernard Challandes to take charge of their national side.

The 62-year-old has signed a two-year contract to lead the team during UEFA EURO 2016 qualification after former coach Minasyan decided in October not to sign a new deal with the Football Federation of Armenia (HFF) despite encouraging UEFA EURO 2012 and 2014 World Cup qualifying campaigns.

“Our team needed an experienced coach because the Armenian national team are now stronger than ever,” said FFA president Ruben Hayrapetyan. “Our team are capable of competing with big opponents on any day. We negotiated with 49 coaches and chose Bernard Challandes, who surprised me personally with his knowledge about our international team.”

Challandes started his coaching career in 1977 and was at the helm of FC Yverdon-Sport, BSC Young Boys and Servette FC among others before being recruited by the Swiss Football Association (SFV-ASF) in 1995. He took charge of the Swiss Under-21

team in 2001 and led them to the semi-finals of the UEFA European U21 Championship in 2002.

He moved on to FC Zürich in 2007 and was named Switzerland's Coach of the Year in 2009 after guiding them to a 12th championship. He followed that by claiming the Swiss Cup with FC Sion in 2011 before working at Neuchâtel Xamax FC and FC Thun.

Armenia were drawn in the tricky UEFA EURO 2016 qualifying Group I alongside Portugal, Denmark, Serbia and Albania. They begin their campaign in Denmark on 7 September with their first home game against Serbia to follow on 11 October.

Arthur Abraham Defeats Robert Stieglitz to Regain WBO Title

MAGDEBURG— Arthur Abraham defeated Robert Stieglitz by split decision on Saturday in their third bout, winning back the WBO super middleweight title he lost to his fellow German in March last year. In their first meeting Stieglitz won by fourth-round TKO to take Abraham’s WBO belt.

Arthur Abraham reclaimed the WBO super middleweight title he lost to Robert Stieglitz last year by winning a split decision on Saturday in their third bout.

In a 12-round rematch in Magdeburg, Germany, Judges Clark Sammartino of the United States and Paul Thomas of Britain scored it 114-111 and 115-110 for Abraham, re-

spectively, while American Michael Pernick judged it 113-112 in favor of the defending champion.

Abraham, who beat Stieglitz by unanimous decision in their first bout in 2012 and lost on a technical knockout last year, improved to 39-4, with 28 knockouts.

“That was a real battle,” Abraham said. “Respect to Stieglitz; respect to my coach. We really saw a good fight. Of course I see myself as the winner. I won through my hard punches.”

Abraham will return to action on May 31st, when he will make the first defense of his newly won title. The opponent and venue will be announced later.

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆՆԵԱԿՆԵՐ
 1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104
 Գրասենեակները վերանորոգուած
 և յարմար վարձքերով
 հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

www.massisweekly.com
HayastanInfo.net

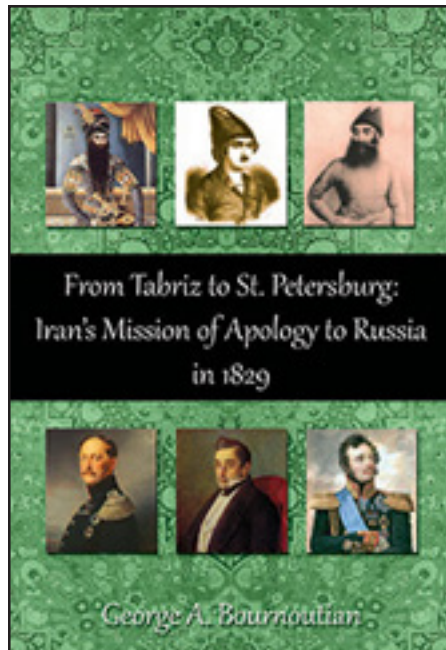
New Book by George Bournoutian: “From Tabriz to St. Petersburg: Iran’s Mission of Apology to Russia in 1829?”

COSTA MESA, CA — Mazda Academic Press announces the publication of Dr. George Bournoutian’s new book: *From Tabriz to St. Petersburg: Iran’s Mission of Apology to Russia in 1829*.

This original volume, based solely on Persian and Russian primary sources, describes the year-long journey of the Iranian delegation to Russia to apologize for the murder of the Russian ambassador and the massacre of the entire staff of the Russian embassy (save one) by an angry mob in Tehran in February of 1829. The incident, which was sparked when an Armenian man and two Armenian women who sought refuge or who were brought to the Russian Embassy in Tehran, endangered the recent peace between Russia and Iran following the Second Russo-Iranian War of 1826-1828.

The Iranian representatives left Tabriz in two groups: the first in March and the second in May 1829. The first group went through Nakhichevan, Yerevan, Sardarabad, Etchmiadzin, Gyumri, Spitak, and Stepanavan to Tiflis. The second group went through Karabagh and Ganja to Tiflis. From there the two groups united and went on to Moscow and from there to St. Petersburg, where they stayed for more than two months.

The mission, headed by Khosrow Mirza, the 16-year-old seventh son of Crown Prince ‘Abbas Mirza, carried letters of apology and gifts to the Tsar. It returned on February 27, 1830, after successfully accomplishing its task. The young Prince had not only charmed the Tsar, the royal family and the nobility, but had also managed to re-

duce Iran’s war indemnity payment to Russia. His skillful diplomacy saved Iran from Russian retaliation, strengthened Russo-Iranian ties, and lessened the British influence in Iran.

The present study, utilizing Persian and Russian contemporary accounts, is a detailed and daily account of the long journey and experiences of the Iranian delegation in Armenia and Georgia, its stay in the various Russian cities such as Vladikavkaz, Stavropol, Voronezh, Moscow, and especially its long stay in St. Petersburg. The Iranians met a number of Armenian officials in the service of Russia and visited the Lazarian Institute. It should serve as a primary source on Russo-Iranian relations in the first third of the 19th century.

The 360-page book contains 8 special maps, photos, facsimiles of the original manuscripts and can be obtained from Mazda Academic Press.

The Paros Foundations announces its SERVICE-Armenia 2014 Program Dates

BERKELEY -- Applications are now available for The Paros Foundation’s SERVICE Armenia 2014 Program. The Program will run from June 23 to July 24, 2014 and enables young people to travel and tour Armenia and Artsakh, while engaging in meaningful service projects benefiting Armenia and her people.

“I am looking forward to another successful Program this summer.” Said Peter Abajian, Executive Director of The Paros Foundation. “Our group

last summer worked on the elementary school wing at the Hatsik village school and also helped distribute 50,000 pairs of shoes in rural villages in Armenia. This summer, our group will work on similar meaningful service projects.”

Throughout the Program, participants will tour historic, religious and cultural sites throughout Armenia and Artsakh with experienced, English speaking staff and guides. Safe and well located accommodations and transportation combined with inter-

Hajin Orphan Dress to be Displayed at Ararat-Eskijian Museum Conference Significant Finds of the Armenian Genocide

MISSION HILLS, CA -- Relics from the Armenian genocide will be unveiled during a conference focusing on the heroes and survivors of the genocide at the Ararat-Eskijian museum in Mission Hills on March 22.

Filmmaker Bared Maronian along with British journalist Robert Fisk, Professor Vahakn Dadrian, Dr. Hayk Demoyan, Ayse Gunaysu, Missak Keleshian, Shant Mardirossian, Dr. Rubina Peroomian and Professor Vahram Shemmassian will take part in the daylong conference honoring those who aided in the rescue of survivors of the genocide from 1915 through 1930.

While researching the stories of orphans of the Armenian genocide for his documentary, *Orphans of the Genocide*, Maronian discovered information regarding a dress once owned by an orphan in Hadjin (now known as Saimbeyli), an Armenian town located roughly 125 miles north of Mersin in Turkey. After some time, he located the dress at the Bethel College Library in Mishawaka, Indiana.

“The dress belonged to an orphan, who survived the Adana Massacre of 1909 and walked from Adana to Hadjin, roughly 75 miles,” Maronian said. “She found refuge at the United Orphanage and Mission in Hadjin run by a North American Mennonite congregation.”

The UOM in Hadjin was subject to continuous threats and pressure by Ottoman authorities to cease operations. When World War I broke out, the missionaries were all called home.

According to Maronian, in 1914 Sister Dorinda Bowman packed the

orphan dress along with an unfinished rug the orphan girls had been weaving.

“The dress, most likely worn by a 7-year-old orphan girl or a boy, is a significant tangible remnant of the Armenian Genocide,” Maronian said. “A close look at the dress makes you wonder what the children of the genocide went through and how only a handful resiliently survived, while most were butchered or faced death of starvation or disease.”

Roughly 1.5 million Armenians were killed during WWI during the Ottoman Empire’s reign over their homeland in what is modern day Turkey. The Adana massacre occurred in the Ottoman Empire province of Adana in 1909, which resulted in the deaths of as many as 30,000 Armenians in the course of a month.

The dress and rug are currently on loan by the Bethel College Library to the Ararat-Eskijian Museum for two years.

For more information, call (818) 838-4862

Ararat-Eskijian Museum
15105 Mission Hills Road
Mission Hills, CA 91345

Six Armenians on Forbes World Billionaires List

Continued from page 1

shares, which have nearly doubled in the past year — helping boost his net worth by \$1.2 billion.

Samvel Karapetyan heads the Tashir Group, a real estate firm that owns 27 shopping centers, seven office complexes, and seven hotels.

In late 2013 Danil Khachaturov listed shares in his insurance giant Rosgosstrakh, one of Russia’s highest-volume insurers, on the Moscow Exchange. Khachaturov studied construction and finance at Moscow schools and went to work at privately-held BIN Bank and then at Slavneft, an oil company led at the time by billionaire Mikhail Gutseriev.

esting cultural and educational activities will ensure all will have a engaging and memorable experience. The program is open to both Armenian and American young people wishing to participate in this once in a lifetime opportunity. Knowledge of the Armenian language is not required. Join us and create a lifetime of great memories and friends. The deadline to submit the completed application is April 1, 2014.

“This was my first trip to Armenia and I had an amazing time. I would

Through the years, Eduardo Eurnekian, now 71, has proven he is a flexible businessman and entrepreneur. The son of Armenian immigrants, he first delved into the textiles industry, and then the cable TV business in the 1980s.

Sergei Sarkisov got his start at the Soviet state insurance firm Ingosstrakh. In 1991 he founded his own insurer, RESO-Garantiya where he serves as chairman of the board.

Nikolai Sarkisov, the younger brother of billionaire Sergei Sarkisov, oversees the largest clients at Sergei’s insurance company, RESO-Garantiya. The brothers own 63% of the company, while French insurer AXA owns the remaining 37%.

definitely recommend SERVICE-Armenia for anyone who wants to see Armenia and get involved.” Said Narine Panosian, SERVICE Armenia 2013 Participant.

More information including photos, and video, and application form can be found at www.parosfoundation.org/servicearmenia2014. For more information, please contact Peter Abajian (310) 400-9061 or via E-mail peter@paros-foundation.org

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՄՐՔՔԵՅՆ ԿՐ ՎԻՐԱԴՈՐԷ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՅԱՆՁՆԵՐ ԱՅՑԵԼԱԾ ՍՈՒՐԻՈՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԸ

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ
«Քալիֆոռնիա Քուրիեր» թերթի հրատարակիչ և խմբագիր

Ծերակուտական ճան ՄՐՔՔ-ի վառ օրինակ է, թէ ինչպես Միացեալ Նահանգներու պաշտօնեաները շատ յաճախ սխալ կը գնահատեն արտաքին ճգնաժամերը՝ հաւատարմով, որ որեւէ երկրի մէջ ժողովրդավարութիւն հաստատելու լաւագոյն միջոցը Միացեալ Նահանգներու կողմէ գնահատածային ռմբակոծութիւնն ու ներխուժումն է:

Արիզոնայի նահանգի ծերակուտականը խստորէն կը քննադատէ նախագահ Օպամայի՝ «պատամբները գինելու ռազմավարութիւնը», կոչ ուղղելով՝ ամերիկեան աւելի ուղղակի ռազմական միջամտութիւն կատարելու Սուրիոյ մէջ: Կը թուի, թէ ծերակուտական ՄՐՔՔ-ի չի հասկնար, որ նախագահ Պաշար Ասատի տապալումը կը յանգեցնէ աւելի մեծ մարդկային կորուստներու եւ աւերներու՝ Սուրիան վերածելով միջազգային անաբեկչութեան գլխաւոր կեդրոնի: Տասնեակ երկիրներէ Սուրիոյ տարուած աւելի քան 30 հազար իսլամական ժիհատականներ կը կուռին Սուրիոյ կառավարութեան եւ իրարու դէմ, ոչ անշուշտ, Սուրիոյ մէջ ժողովրդավարութիւն հաստատելու համար:

Ըստ էութեան, Միացեալ Նահանգներու նախագահի նախկին հանրապետական թեկնածուն այնքան տարուած է պատերազմի շեփոր հնչեցնելով, որ ինչպէս կը անդորդուի, շատ անպարկեշտ եւ անարգալից կեցուածք դրսևորած է Սուրիոյ քրիստոնէայ բարձրաստիճան առաջնորդներու խումբին հետ հանդիպման ընթացքին՝ պարզապէս այն պատճառով, որ անոնք կողմնակից չեն բռնի իշխանափոխութեան: Եկեղեցական պատուիրակութիւնը նախորդ ամիս ժամանած էր Ուաշինկթըն, ձգտելով սուրիական հակամարտութեան իսրայէլ կարգաւորման եւ պաշտպանութեան շուրջ երկու միլիոն քրիստոնէաներու, որոնք կը կազմեն երկրի բնակչութեան տասը տոկոսը:

Միացեալ Նահանգներ ժամանած եկեղեցական առաջնորդներու շարքին էին Հայ առաքելական եկեղեցւոյ Դամասկոսի թեմի առաջնորդ Արմաշ եպս. Նալպանտեանը եւ Սուրիոյ երիցական, աւետարանական, սուրիական ուղղափառ եւ յոյն ուղղափառ եկեղեցիներու ներկայացուցիչները: Պատուիրակութիւնը հանդիպում ունեցած է Միացեալ Նահանգներու քննարկի անդամներու, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարներու, ամերիկեան ոչ կառավարական հասարակական կազմակերպութիւններու, դասախօսներու, կրօնական առաջնորդներու եւ լրատուամիջոցներու ներկայացուցիչներու հետ:

Ըստ Judicial Watch կազմակերպութեան ներկայացման՝ Սուրիոյ հոգեւորականները գոհ էին Ուաշինկթըն կատարած իրենց այցելութենէն՝ բացառութեամբ ՄՐՔՔ-ի չի հետ ունեցած տհաճ հանդիպումէն:

«Ամէն գնով ձգտելով գինել Սուրիոյ ընդդիմադիր ուժերը, հա-

կառակ այն լուրջ ապացոյցներուն, թէ գնտնաք կը ղեկավարեն իսլամական անաբեկչները, ճոն ՄՐՔՔ-ի ղրսեւորեց Միացեալ Նահանգներու ծերակուտականի անվայել կեցուածք՝ վերջերս Քոնկրէս այցելած Սուրիոյ քրիստոնէայ առաջնորդներուն հետ հանդիպման ընթացքին: Արիզոնայի նահանգի հանրապետական ծերակուտական ՄՐՔՔ-ի ակնյայտօրէն չուզեր ժիստական պատմութիւններ լսել Սուրիոյ պատամբներուն մասին, որոնց գինելու ուղղութեամբ կ'աշխատի ինք: Այսպէս, ան փոթորկոտ կերպով դուրս ելաւ Սուրիոյ հոգեւոր առաջնորդներուն հետ նախորդ շաբաթ կայացած դռնփակ հանդիպումէն: Ըստ հանդիպման ներկայ բարձրաստիճան աղբիւրի մը՝ ՄՐՔՔ-ի գոռալով ներխուժեց յանձնաժողովի սենեակ եւ արագօրէն դուրս եկաւ: «Ան չափազանց կոշտ էր», յայտնած է աղբիւրը Judicial Watch-ին: Ամօթալի պոթկումէն ետք, ՄՐՔՔ-ի վերադարձաւ սենեակ եւ կարճ ժամանակով նստաւ, սակայն խուսափեցաւ մասնակիցներու հայեացքներուն հանդիպելէն, փոխարէնը անտեսելով գնտնաք՝ նայեցաւ պատահականօրէն հոն գտնուող փաստաթուղթերուն»:

Ուաշինկթընի մէջ կայացած հանդիպումներուն ընթացքին Սուրիոյ քրիստոնէայ առաջնորդները Միացեալ Նահանգներու պաշտօնեաներուն յայտնած են իրենց երկիրին մէջ ծաւալած զանգուածային մարդկային ողբերգութեան եւ քրիստոնէական համայնքներու անյուսակի վիճակին մասին. քրիստոնէայ եպիսկոպոսներու, քահանաներու, մայրապետներու եւ անհատ հաւատացեալներու առեւանգումներ, քրիստոնէական գիւղերու վրայ յարձակումներ, եկեղեցիներու եւ սրբավայրերու սրբապղծում եւ ծայրայեղական զինուած իսլամականներու կողմէ կրօնական ազատութեան ոտնահարումներ:

Նկատի առնելով արիւնահեղութեան հրահրումը Սուրիոյ մէջ, եկեղեցական առաջնորդները խնդրած են Միացեալ Նահանգներէն.

- Դադրեցնել ռազմական եւ ֆինանսական ամէն տեսակի օժանդակութիւն՝ զինուած իսլամականներուն.
- Պահանջել Միացեալ Նահանգներու դաշնակիցներէն՝ Սէուտական Արաբիայէն, Քաթարէն եւ Թուրքիայէն, չաջակցիլ անաբեկչներուն.
- Խնդրել հակամարտութեան բոլոր կողմերէն՝ դադրեցնել բռնութիւնները, որոնց շարքին՝ ռմբակոծումները եւ անաբեկչութիւնը.
- Հակամարտութիւնը լուծել երկխօսութեան միջոցով, ոչ թէ ռազմական ձեւերով.
- Ապահովել Սուրիոյ ժողովուրդին անվտանգութիւնը.
- Պաշտպանել քրիստոնէայ փոքրամասնութիւնները.
- Պահպանել կրօնական, պատմական եւ մշակութային յուշարձանները.
- Աջակցիլ Սուրիոյ մէջ մարդասիրական օգնութեան բաշխու-

Շաբ.ը էջ 19

ՂՐԻՄ ԹԵՐԱԿՂՁԻՆ ԵՒ ՅԱՅԵՐԸ (Ինքնավար Հանրապետութիւն)

Այս օրերուն քաղաքական լայն շրջանակներու եւ միջազգային լրատուամիջոցներու կիզակէտը դարձած է Ուքրանիոյ հարաւը գտնուող Ղրիմ «Կամա խրիմ Crima») թերակղզին: Ստորեւ շահեկան ծանօթութիւններ այս վիճալարոյց թերակղզիի ինքնավար հանրապետութեան մասին:

ալանները, գոթերը, հոնները, սլաւոնները, յոյները: 11րդ դարէն ետք հոն հաստատուած են հայերը: Իսկ 13րդ դարուն ներխուժած են մոնկոլ-թաթարները: Այնուհետեւ շրջան մը անցած է ճինովացիներու իշխանութեան տակ: 1475ին դարձաւ Թուրքիոյ հարկատու: 1768-74ի ռուս-թրքական պատերազմի

Ղրիմ կը գտնուի Սեւ Ծովու հիւսիսը, նախկին Խորհրդային Միութեան Եւրոպական մասի հարաւը: Տարածութիւնն է մօտաւորապէս 25,500 քառ. ըմբ.: Բնակչութիւնը երկուք ու կէս միլիոն: Մայրաքաղաքը՝ Սիմֆէրոպոլ: Գլխաւոր քաղաքներն են՝ Քերչ, Ալուշթա, Սեւաստաբոլ, Քրիմ Մուխոմար, Պալաքլապա, Եալթա, Սագի, Արմենաոք, Ալուշթա, Պախչիսարայ, Ճանքէօյ, Ֆէօդոսիա: Շուրջ երեք հազար տարուան բնակչութիւն ունեցող Ղրիմը նախապէս գրաւուած է յոյներու եւ հռոմէացիներու կողմէ: Թերակղզիի առաջին բնակիչները եղած են

ժամանակ Ղրիմն անցաւ ռուսերու իշխանութեան կողմը: Թերակղզիէն ներս հետզհետէ զգալի թիւ մը սկսան կազմել թաթարները: 1918 Յունուարին սովետական իշխանութիւնը յաղթական դարձաւ Ղրիմի մէջ: 1921ին Ղրիմը հռչակուեցաւ ինքնավար հանրապետութիւն: Իսկ երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներուն (1941-1945) Ղրիմը դարձաւ գերմանա-ֆաշիստական զօրքերու դէմ պայքարի թատերաբեմ:

1945ին Ռուսաստանի հետ Ուքրանիոյ վերամիաւորման 300-ամ-

Շաբ.ը էջ 19

Զակարայի
ԽՐԱԽՈՆԱՔ
tu
ՉՈՒԿԿԵՐՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ՝
ԿԼԵՆՏԷՅԼԻ ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻ

Շաբաթ, 22 Մարտ 2014
Երեկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
1060 N. Allen Ave. • Pasadena, CA 91104

Տոմսերու Բամար դիմել՝ (818) 913-9311
ՍՈՒՏՔԻ ՆՈՒԷՐ՝ \$30.00

ԺԻՐԱՅԻ ՌՈՐԻԿԵԱՆԻ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՍԿԶԲԱՏՈՂԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՔԻՆ ՅՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ԱՌԹԻ

ԳՐԻԳՈՐ ՓԻՏԵՃՅԱՆ
(Երեսամի Կոմիտասի Անուան
Պետական Կոնսերվատորիայի)
Պատուոյ Փրոֆեսոր

Ս. Մնունդի տոնական օրերուն մեծ ուրախութեամբ ստացայ ֆրանսաբանական տիրար Ժիրայր Թորիկեանի երկար տարիներու վաստակը եղող եռալեզու «Վենետիկի (1907), Երուսաղէմի (1936), Անթիլիասի (1997) Շարակնոցներու Շարակնոցներու ցուցակ», «Incipitaire Des Hymnes Des Hymnaires Armeniens De Venise (1907) Et Jerusalem (1936 Antelias, 1997), «Incipite-Tables of the Anthems In The Armenian Hymnaries of Venice (1907) And of Jerusalem (1936, Antelias, 1997)» անուն մեծածաւալ գիրքը:

Անկախած որ նման իւրայատուկ աշխատանք մը իր յատուկ նպատակ պիտի բերէ Հայց. Եկեղեցւոյ շարակնոցներով հետաքրքրուողներուն՝ թէ՛ հայ եւ թէ՛ օտար:

Հայց. Եկեղեցւոյ պաշտամունքային գլխաւոր մատենաներէն է ճորդ դարէն սկսեալ մինչեւ 15րդ դար երկարող ժամանակաշրջանին վրայ տարածուող եկեղեցւոյ տաղանդաւոր ու Աստուածային ներշնչում ապրած երաժիշտ հայրերու մտքի ու հոգիի փայլատակունները հանդիսացող ստեղծագործական արգասիքը, մեր ազգին պարծանքը եղող հազարաւոր շարակնոցներու հաստատու Շարակնոցը:

Սոյն գրութեամբս համեստօրէն կը ներկայացնեմ Շարակնոցներու համեմատական ցուցակագրական աշխատասիրութիւն մը պատրաստուած Պրն. Ժիրայր Թորիկեանի կողմէ:

Արդարեւ, Հայց. Եկեղեցւոյ Շարակնոցը ըլլալով համախմբումը հազարամեակի մը վրայ տարածուած այլ եւ այլ ոճերով, բազմաբովանդակ նիւթերով՝ ամենապարզ պատկերաւոր Ս. Գրային դրուագներէն ու ազգային պատմութենէն մինչեւ վարդապետական, Աստուածաբանական եւ դաւանաբանական հարցեր շոշափող շարակնոցներու, որոնք հասած են, հասկնալի զանազան պատճառներով թերի եւ ոչ ամբողջական հեղինակային տեղեկութիւններով եւ ժամանակագրական ցանկերով:

Յայտնագործում մը ըրած չենք ըլլար, եթէ երբեք ըսենք, որ ճորդ դարուն Հայ Գիրերու գիւտի առաջին իսկ օրէն, օրուան Կաթողիկոս՝ Սահակ Պարթեւէն եւ Գիրերու գիւտարար Մեսրոպ Մաշտոց վարդապետն մինչեւ աշակերտները եւ մինչեւ աւելի ուշ ժամանակներու եկեղեցւոյ հայրեր մեծապէս կարեւորելով արարողութեանց եւ պաշտամունքներու ընթացքի նկատարող երաժշտութեան դերն ու անոր ներգործութիւնը եկեղեցի յաճախող

հաւատացեալներուն վրայ, մեծ տեղ յատկացուցին անոր, յօրինեցին յատուկ երգեր, որոնք կոչուեցան կցորդներ, կացուրդներ ու աւելի ուշ շարակնոցներ, տաղեր, մեղեդիներ եւ այլն:

Սահակ Հայրապետի գլխաւոր նպատակն ու գործը եղաւ երգերու միջոցաւ հաւատացեալներուն ծանօթացնել Ս. Գիրքը: Այս իսկ պատճառաւ, պատմողական ոճով, Քրիստոսի երկրային կեանքի վերջին օրերուն ապրած մարդկայնօրէն ամենագրաւիչ ու ամենացնցիչ դրուագները ներկայացնող փոքր երգեր յօրինեց: Նոյնպէս փոքր չափի երգեր յօրինեց Մեսրոպ Մաշտոց, սակայն իր գլխաւոր նիւթն էր «Մեղք»ի ըմբռնումը եւ որպէս մեղաւոր քրիստոնեայ, զղջալու եւ մեղքերու թողութեան համար դիմելու Աստուծոյ:

Այլ խօսքով մինչ Սահակ Հայրապետ երգի միջոցաւ Ս. Գիրքը կը սորվեցնէր հաւատացեալներուն, Մեսրոպ Մաշտոց ալ կը սորվեցնէր ինչպէս ապրիլ համաձայն Ս. Գիրքին:

Այսպիսով սկիզբ առած Հայց. Եկեղեցւոյ երգեցողութիւնը զարգանալով եւ ուրճանալով մինչեւ 15րդ դարու Առաքել Միւնեցին, որմէ յետոյ բաւարար նկատուելով մինչ այդ յօրինուած հազարաւոր շարակնոցները, որոնք արդէն իսկ գտումներով եւ գատումներով մի քանի անգամներ իմբաւորուած ու ամբողջացած շարակնոցներ կազմուած էին, 1907ին Վենետիկի Միւթարեան միաբանութիւնը, իր եկեղեցւոյ դաւանաքին յատուկ ծիսակարգի պահանջներուն համար կազմուած օրացուցին եւ տօնացուցին համաձայնող շարակնոցներով իրեն յատուկ, իւրովի արժեւորումներով (սոյն փակագծին մէջ որպէս օրինակ կը բերեմ հետեւեալը. - «Որ յարգանդի քու անապականաբար» շարականը, որ Հայց. Առաքելական Եկեղեցին կ'երգէ Աստուածայայտնութեան տօնին եօթներորդ օրը եւ Տիրոջ Յարութեան տօնին օրը որպէս Կանոնին «Մեծացուցէ» շարականը, իսկ Միւթարեան Միաբանութիւնը սկսաւ երգել նոյն շարականը Աստուածայայտնութեան ծրագրուցին որպէս Կանոնի «Օրհնութիւն» շարականը, Աստուածայայտնութեան եօթներորդ օրը իբրեւ «Մեծացուցէ» շարական, ինչպէս նաեւ Պահոց շրջանի երրորդ շաբթուն, Ղազարու Յարութեան, Մեծ երեքշաբթիին, Աշխարհամատարան Կիրակիին եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ տօնին որպէս «Մեծացուցէ» շարականը:») կազմեց իր «Ձայնաբաղ Շարականք Որք Պաշտին ի հարակայ ժամերգութեան Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ» Շարակնոցը: Այստեղ կ'ուզենք յիշել, որ Միւթար Սեբաստացի, աւագանի անունով Մանուկ, նախակրթութիւնը

ԱՌՕՐԵԱՅ ԿԵԱՆՔԻ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԱԻՆՏԻՄՆԱԶԱՐԵԱՆ

Տողերիս գրողը արդէն 93-94 տարեկան մի հայ մարդ է, որն իր չափին ճաշակել է կեանքի քաղցրն ու դառը: Մնուել եմ իրանի Արաք քաղաքի երբեմնի հայաբնակ Քազազ գաւառի Քալաւա գիւղում, որն այժմ լրիւ հայաթափուած է, սակայն կանգուն է տեղի Սբ. Յակոբ եկեղեցին, որի պահպանութիւնը յանձն է առել մի բարի պարսիկ մարդ: Տարին մէկ-երկու անգամ կազմակերպուած է ուխտագնացութիւն: Թեհրանից եւ շրջաններից մեր գիւղն են այցելուած նախկին բնակիչները եւ թեհրանաբնակ հայեր: Այդ այցելութիւնները կազմակերպուած էր իմ տղան՝ Էդիկը, որն դժբախտաբար վաղաժամ կեանքից հեռացաւ հինգ տարի առաջ: Հիմա այդ աշխատանքը կատարուած է աղջիկա՝ Փլոքը, գոհ թողնելով այցելուներին:

Աշխարհի շատ երկրներ եմ ճամբորդել, որտեղ որ հասել եմ, լինի Հայաստանում թէ Եւրոպայում, առաջին հերթին գնացել եմ հայոց եկեղեցի, մոմ են վառել եւ աղօթել: Արդէն տաս տարուց աւելի է ինչ բնակութիւն եմ հաստատել Լոս Անճելոսում եւ ապրում եմ կնոջս հետ Պրոպանքում: Մի որոշ ժամանակ առաջ էր, ըստ իմ սովորութեան կիրակի օրը գնացի Բըրբանքում գտնուող հայոց առաջնորդարանին կից եկեղեցին: Ո՞վ զարմանք, ամբողջ եկեղեցու ներսը տարբեր տեսք էր ստացել: Եկեղեցու գաւիթից մինչեւ ատենան ամբողջ ներքին ճեմակ ժապաւէն էր փակց-

ուած եւ ժողովրդին արգելուած էր մօտենալ այդ նստարաններին: Պարզուեց որ այդ օրը պատարագելու է մի բարձրաստիճան հոգեւորական եւ եկեղեցին ընդունելու է «ընտրեալ» հիւրեր, իսկ մեզ պարզ ու հասարակ մահկանացուներէս արգելուած է առաջ անցնել: Ես եւ իմ նմանները պիտի ամբողջ երկու-երեք ժամ պատի տակ, ոտքի վրայ հետեւէինք Սբ. Պատարագին եւ քարոզին:

Կարգապահին դիմեցի ասելով.

-94 տարեկան մարդ եմ, չեմ կարող երեք ժամ ոտքի վրայ կանգնած մնալ,

Նա ասաց.

-Այսօր մեր եկեղեցու բոլոր ամբողջ վերապահուած են պաշտօնական մարդկանց՝ հոգեւորականների, բարերարների, եկեղեցու բարեկամների եւ նուիրատուների համար:

Մի պահ շքեղ էի, այս ինչ օրի հասանք: Տարեց, հիւանդ, հայոց առաքելական եկեղեցուն նուիրուած մի հայ ծերունու համար, որ եկեղեցի է եկել աղօթելու, նստելու տեղ չկայ: Ես որպէս Արաքի Քալաւա գիւղի գիւղապետ, ամբողջ երեսուն տարի պայծառ վիճակի մէջ եմ պահել Քալաւայի Սբ. Յակոբ եկեղեցին, այսօր այս երկրում եկեղեցում ինձ նստելու տեղ չկայ, եկեղեցին ժողովրդին է հաւասարապէս ոչ մի խտրականութիւն պիտի տրուի, թող որ պատահանատուներն իմանան եւ այսուհետեւ սխալ թոյլ չտան:

ստանալէ յետոյ ծննդավայրի Ս. Նշան վանքին մէջ (1685-1691) կը մեկնի էջմիածին. իսկ 1695ին երթալով Հալեպ եւ ծանօթանալով Կաթողիկէ կրօնաւորներու կը մտադրէ հիմնել իր միաբանութիւնը: 1697ին կը գտնենք զինք Պոլիս, ուր 1700ին ութը աշակերտներու գաղտնի կաթողիկոսութիւնը քարոզելով 1706ին կը հիմնէ միաբանութիւնը: Ապա, 1706ին տեղուցն դաւանական հալածանքներէն խուսափելով իր հետեւորդներուն հետ կը հեռանայ Պոլսէն եւ 1717ին վերջնականապէս կը հաստատուի Վենետիկի Սուրբ Ղազարու կղզիին վրայ իր հետ տանելով նաեւ Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ շարակնոցները: Միւթար Աբբահայրը (Տիրոջ ստացած է Հոռոմի Պապին 1712ին) ըլլալով նաեւ քաջամուտ շարակնագետ ու երաժիշտ, ինք եւս յօրինած է իր կարգին, իր եկեղեցիին ու միաբա-

նութեան համար հոգեւոր երգեր:

Ուստի, ահա թէ ինչու Միւթարեան Միաբանութեան կողմէ Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ համար դասաւորուած եւ պատրաստուած Շարակնոցին բովանդակութիւնը այնքան նման է Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ գործածած Շարակնոցներուն՝ մեծաղիր «Ձայնաբաղ» ու աւելի դիւրութեամբ գործածելի փոքր չափի «Ձեռագ» Շարակնոցներուն:

Միւթարեան Միաբանութիւնը ոչ միայն կազմեց իրեն յատուկ Շարակնոցը, այլ ուսումնական գիտաշխատանքներով հիմը դրաւ շարակնագիտութեան որմէ յետոյ երկու երանեալ Կոմիտաս վարդապետ եկաւ շարակնագիտութեան խոսքի դաշտերը հերկելու, սակայն դժբախտ ճակատագիրը չթողուց որ աշխատանքը ամբողջացնելով արգասիքը վայելէր:

(Շարունակելի)

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծախառնակներու եւ մտնակներու Բարբառաբարքիք բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօդադիւն եւ մկանային ցոււք:
Ինքնաշարժի վթարի եւ նոստանքով պատճառած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

**ՀԱՆԳԻՍՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՈՑ ԳԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԳՅՐԴ ՏԱՐԵԳԱՐՉԻ ԱՌԹԻ**

Կազմակերպութեամբ Փասատինայի Հայ Համագործակցից Մարմինի

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, 2014
Փասատինայի Բաղաբապետարանին Առջեւ
100 N. Garfield Ave., Pasadena, CA 91101 • Առաւելում ժամը 10:00-ից

**COMMUNITY COMMEMORATION
FOR THE 99TH ANIVERSARY
OF THE ARMENIAN GENOCIDE OF 1915**

Presented by Armenian Community Coalition of Pasadena

Thursday, April 24, 2014, at 10:00am
In front of Pasadena City Hall – 100 N. Garfield Ave., Pasadena, CA 91101

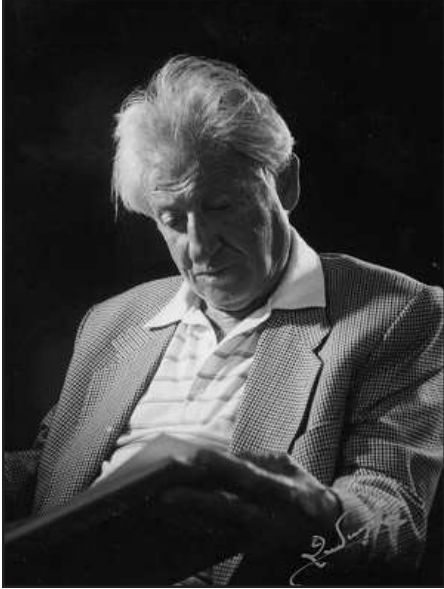
ՆԱ ԱՍՏՂԵՐ ԵՐ ՈՐՍՈՒՄ

ԶՕՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

2014 թվականի Փետրուարի 21-ի լույս 22-ի գիշերը վախճանունեց Գրիգոր Գուրգադեանը: Վաղ առաւօտտեան, գտնուելով հանգուցեալի բնակարանում, ես որոշ ժամանակ մնացի մահճակալի մօտ, որի վրայ կանգ էր առել մեծ գիտնականի սիրտը: Եւ մտաբերեցի, թէ ինչպէս մի անգամ Գուրգադեանը մի տեսակ յուզախառը եւ բաւական երկար խօսեց հենց իր սրտի մասին: Ես շատ լաւ եմ յիշում այդ օրը: 1998 թվականի Դեկտեմբերի 18-ն էր: Չեմ պարծենում սուր յիշողութեամբ: Պարզապէս գիտեմ, որ այդ օրը մենք բոլորովին էլ ոչ չբեղորէին նշում էինք, ինչպէս մենք էինք ասում, «Օրիոնեան յոբելեանը» «արտամթնոլորտային «Օրիոն-2» աստղադիտարանով սարքաւորուած հրթիռի ղեկի տիեզերք արձակման քսանհինգամեակը: Գրիգոր Արամովիչն այդ օրն ասաց, թէ քառորդ դար առաջ իր սիրտն ուժգին տրոփում էր, այնքան ուժգին, որ թւում էր «դուրս է թռչելու կրծքից: Դա երջանիկ տրոփում էր: 1973 թվականի Դեկտեմբերի 18-ի վաղ առաւօտեան Բայկոնուր տիեզերակայանից աշխարհում առաջին անգամ Երկրի ուղեծիր դուրս բերուեց մի տիեզերանաւ, որը մտաւ համաշխարհային աստղագիտութեան եւ աստղաֆիզիկայի պատմութեան մէջ: Դա «Սոյուզ-13» տիեզերանաւն էր: Նաւի հրամանատարն էր Պյոտր Կլիմուկը, ինժեներ-օպերատորը՝ Վալենտին Լեբեդեւը: «Օրիոն-2»-ի գլխաւոր կոնստրուկտորը եւ տիեզերակայանի գիտափորձի գիտական ղեկավարն էր Գրիգոր Գուրգադեանը:

Քսանհինգ տարի անց ես իմացայ, թէ այդ ինչու էր ակադեմիկոս Գուրգադեանի սիրտը պատրաստ «դուրս թռչելու կրծքովանդակից»: «Օրիոն-2»-ի յաջող գործարկումից երկու տարի առաջ «Սոյուզ-11» տիեզերանաւում տեղադրուել էր գուրգադեանական «Օրիոն-1»-ը, որը երկարաժամկէտ գործողութեան տիեզերական աստղադիտարան էր: Յաւօք, այդ թուիչքը ողբերգական աւարտ ունեցաւ: Տիեզերանաւի անձնակազմը «տիեզերագնացներ Դոբրովոլուկին, Վոլկովը եւ Պացանը գոհուեցին վայրէջքի ժամանակ: Նշենք, որ օպերատորը եւ էլեկտրոնիկայի մասնագէտ Վիկտոր Պացանը, ինչպէս ինքն էր ասում, սրբազան երազանք ունէր տիեզերքից վերադառնալուց յետոյ տեղափոխուել Հայաստան, որտեղ մտադիր էր ապրել եւ աշխատել Գառնիում, աւելի ճիշտ Գառնիի աստղափորձական կենտրոնում:

Այնպէս որ, կարելի էր հասկանալ «Օրիոն-2»-ի հեղինակ Գուրգադեանի հոգու եւ սրտի վիճակը այն պահին, երբ տիեզերք էր արձակուում երկրորդ տիեզերանաւը, իր վրայ կրելով նրա մտքի արգասիքը: Եւ ահա մեծ աստղաֆիզիկոսի, ինժեներ-կոնստրուկտորի, բաւիս ուղղակի եւ փոխաբերական իմաստով իսկական արուեստագէտի այդ սիրտը կանգ առաւ նրա կեանքի 92-րդ տարում: Երկար ու յամառօրէն էր պայքարում Գրիգոր Արամովիչը ծանր, եթէ չասենք ահաւոր հիւանդութիւնների ղէմ: Նա կուրացաւ երկու անգամ: Հազիւ էր կարողանում

ձայներ ընկալել նոյնիսկ լսողական սարքի օգնութեամբ: Չէր լսում այն մարդը, որն իր ողջ կեանքում ծարաւի էր գրոյցների, վէճերի, բանավէճերի, երկխօսութիւնների «աստղերի մասին, Տիեզերքի մասին, Ղարաբաղի մասին, Հայաստանի պատմութեան եւ ապագայի մասին, քրիստոնէական բարոյականութեան մասին, պատերազմի եւ խաղաղութեան մասին, հայ ժողովրդի համար պառակտման վտանգաւորութեան մասին: Չէր տեսնում այն մարդը, ում Մարտի-եանը անուանում էին լույսի ու գոյնի երգիչ, նկատի ունենալով նրա վրձնած անկրկնելի արեւաշունչ կակաչները» կանաչ սարերի լանջերին:

Չորրորդ յարկի մեր բնակարանների դռների միջեւ տարածութիւնն ընդամէնը մէկուկէս մեթր էր: Յաճախ էինք բարձրաձայն երկխօսութիւնների բռնուում: Մեր հանդիպումների մասին ես շատ եմ գրել: Ես տեսնում էի, թէ ինչ անձնագոհութիւն է ցուցաբերում Գուրգադեանի կինը Մարիաննան, որին քոյր եմ անուանում: Երկուսիս հայրերն էլ ստալինեան բռնաճնշումների գոհեր էին: Նա օր ու գիշեր ինամում էր անօգնական ամուսնուն: Ի ղէպ, յաճախ էլ ուրախութեամբ ծաղրում էր մեր երկխօսութիւնները:

Դժուար էր տեսնել, թէ ինչպէս է դեռեւս ոչ շատ վաղուց արագաքայլ, անդադրում, անհանգիստ մարդը յանկարծ օրուայ քսանչորս ժամը անցկացնում անշարժութեան մէջ: Ահա թէ ինչ ասաց մի անգամ, չիմանալով, որ ես միշտ գրառումներ եմ կատարում. «Առաջ էս չէի սիրում երկաքնել, քանզի ինձ համար ժամանակից թանկ ոչինչ գոյութիւն չունի: Իսկ հիմա անընդհատ ուղում եմ քնել, որպէսզի երազում տեսնեմ տաք արեւն ու վառ աստղերը, կարմիր կակաչներն ու կապոյտ երկինքը»:

«Օրիոն-2»-ի յաղթարշաւից յետոյ Գուրգադեանն ու իր համախոհները ձեռք գարկեցին մի նոր նախագծի, նոր տիեզերական աստղադիտարանի, այն կոչելով «Քրոմոս»: Գուրգադեանի կարծիքով այդ ծրագիրը պէտք է հիմք ծառայեր ստեղծելու իւրօրինակ գիտութիւնների Հայկական ակադեմիա» Տիեզերքում: Գործընկերներից շատերը ժպիտով էին վերաբերում բուն գաղափարին: Դրանք իմ կողմից շատ յարգուած գիտնականներ էին, որոնց հետ, բնականաբար, ես ինձ թոյլ չտուեցի վէճի բռնուել: Քանզի ինձ համար, որպէս գրողի, չափանիշ էր բուն փաստը. Գրիգոր

Գուրգադեանն արդէն ապացուցել է, որ իր գաղափարը գործնականում իրականացուել է եւ փառք բերել Հայաստանին: Չորս աստղադիտակներից եւ սպեկտրոգրաֆներից բաղկացած «Քրոմոս»-ի բախտն այնպէս չբերեց, ինչպէս «Օրիոն-2»-ինը: Եւ ասեմ անկեղծաբար. խորապէս հոգուս դիպաւ ոչ թէ գործի տեխնիկական կողմը, որից քիչ եմ հասկանում, այլ Գուրգադեանի գրած բառերը, որպէս ինչ-որ քնարական, եթէ չասենք «հայրենասիրական շեղում. «Եթէ վաղը Արարատեան դաշտավայրում խփեն նաւթի բիւրաւոր շատրուաններ, կամ էլ Հայաստանը, ասենք, երկրորդ ճապոնիա դառնայ էլեկտրոնիկայի գծով, ապա բոլորովին էլ չենք գարմացնի աշխարհին: Բայց եթէ վաղը բոլոր երկրների բոլոր ուստիոկայանները այդ նոյն աշխարհին յայտնեն, թէ Երկրի ուղեծիր է դուրս բերուել հայկական արբանեակ «հայկական «Քրոմոս» աստղադիտարանով, ապա ողջ աշխարհը կը ցնցուի մեր Հայաստանով»:

Երազող: Ռոմանտիկ: Իսկ ինչ կալ որ: Մի՞թէ վատ բան է լինել թէ՛ երազող, թէ՛ ռոմանտիկ եւ, միաժամանակ, միջազգային հեղինակաւոր գիտաժողովի ամպիրոնից պաշտօնական յայտարարութիւն լսել, թէ «թոյլ աստղերի սպեկտրալ դասակարգման ապագայ են հանդիսանում միայն եւ միայն Գ. Գուրգադեանի «Օրիոն-2» մեթոդը եւ Տիեզերք հանուած աստղադիտակների եւ սպեկտրոգրաֆների օգնութեամբ այդ մեթոդի լայն կիրառումը»:

Այսօր, երբ արդէն կանգ է առել ականաւոր գիտնականի եւ փիլիսոփայի սիրտը (եւ հաւատում եմ, որ ինչ-որ ժամանակ մեր ժողովուրդը եւ ընդհանրապէս ողջ մարդկութիւնը նորից նախկին սիրով եւ նախկին պատկառանքով կը վերադառնայ գրքին, որի մէջ կը տեսնի աշխարհի փրկութիւնը եւ այնժամ կ'իմանայ, թէ փիլիսոփայական ինչպիսի աշխատութիւններ ունի Գուրգադեանը), ես ցանկանում եմ եւս մէկ անգամ մէջբերում կատարել մեր երկխօսութիւններից մէկից. «Ես Գուրգադեանին յիշեցրի, որ շուտով լրանալու է նրա ինստուն տարին: Նա խնդրեց Մարիաննային, որ թեթեւակի յարմարեցնի աջ ականջի անիծեալ, ցաւ պատճառող, լսողական սարքը: Ես կրկնեցի խօսքերս յոբելեանի մասին: Նա ոչինչ չասաց: Մտածեցի, թէ չի լսել եւ բաւական բարձր դիմեցի»:

- Ասում եմ, շուտով լրանալու է ինստուն տարիդ: Քո յոբելեանը: Նա գլուխը տարուբերեց, հասկացնել տալով, որ լսել է ինձ, եւ որ այդ յոբելեանը բոլորովին էլ չի կարող մեր խօսակցութեան թեմա լինել, եւ մի տեսակ մտահոգ ասաց. - Աւելի լաւ է «դու ինձ պատմես, թէ այսօր ինչ է կատարուում աշխարհում»:

Այստեղ Մարիաննան, նրան ընդհատելով, յայտնեց, թէ ամէնուր կուռում են, կրակում են, ումբակոծում են:

- Այսօր ումբակոծել են Բաղդադը, -աւելացրի ես:

Աստուած իմ, ինչ կատարուեց Գրիգորի հետ: Նա երկար լուեց: Յետ գցեց գլուխը, ասես ինչ-որ բան էր կարողում այնտեղ, առաս-

տաղի վրայ: Խոր ներշնչելով «Դանդաղ կուացաւ, ջրոտ արեւրով ծածկեց դէմքը եւ մատների արանքից բարձր արտաբերեց.

- Ես այնտեղ եմ ծնուել: Բաղդադում:

Այո, Գուրգադեանը ծնուել է այնտեղ, Բաղդադում: Հրաշքով փրկուած նրա ապագայ ծնողները, չլսուած ողբերգութիւն ապրելով պատմական հայկական Սեբաստիայում, անցել էին Տէր Զօրի մղձաւանջների միջով եւ օթեւան գտել իրաքում: Տասնամեակներ անց Գրիգոր Արամովիչի որդին «Վահագն Գուրգադեանը Բաղդադում այցելեց 1640 թվականին կառուցուած Սուրբ Տիրամօր հայկական եկեղեցին, որի արխիւներում գտաւ եզակի փաստաթղթեր, որոնց մէջ էր նաեւ Գուրգադեանների ընտանիքում 1922 թվականի Հոկտեմբերի 18-ին Գրիգոր անունով կնքուած երեխայի ծննդեան գրառումը: Երկու տարի անց այդ ընտանիքը Հայաստան փախաւ (հենց փախաւ, այն էլ «նաեւ Արաքսի վրայով»):

- Իսկ ո՞րն է քո ամենասիրելի կէտը ողջ Տիեզերքում, -հարցրեցի ես:

- Գառնին, -արագ նետեց նա, ասես պատրաստ էր այդ, թւում է թէ, տարօրինակ հարցին:

- Ողջ Տիեզերքում միայն Գառնի՞ն, -հարցրեցի ես:

- Ըստ հուլիանի, «Օրիոն-1»-ը եւ «Օրիոն-2»-ը մեկնարկել են ոչ թէ Բայկոնուր տիեզերակայանից, այլ «պատմական Գառնիից»: Տիեզերք թռան իմ...որսորդները:

- Ինչո՞ւ որսորդները:

- Նրա համար, որ Օրիոնը որսորդ-հսկայ էր, եւ աստուածների հայր Զեւսը նրան վերածեց ամենագեղեցիկ հասարակածային համաստեղութեան «առաջին մեծութեան երկու վառ աստղերով եւ երկրորդ մեծութեան եւս երեք աստղերով»: Դէ, իսկ մեր «Օրիոնները», Գառնիից թռչելով Տիեզերք, վերադարձան Երկիր եւ Գառնի բերեցին աստղային հարուստ որս:

Ահա թէ ինչ է գրել այդ մասին մեծ աստղագէտ, տեսական աստղաֆիզիկայի հիմնադիրներից մէկը՝ Վիկտոր Համագասպի Համբարձումեանը. «Գիտափորձի ղեկավարը եւ «Օրիոն-2»-ի բոլոր հիմնական սարքերի գլխաւոր կոնստրուկտորն է Հայաստանի գիտութիւնների ակադեմիայի թղթակից-անդամ Գրիգոր Գուրգադեանը: Նա նոյնպիսի յամառութեամբ Գառնիում իրագործեց տիեզերքից ստացուած լուսանկարների մշակումը: «Օրիոն-2»-ը տուեց ոչ միայն չափազանց հետաքրքրական արդիւնքներ գիտութեան եւ գիտական սարքաշինութեան համար, այլեւ մեր առջեւ դրեց բոլորովին նոր խնդիրներ, որոնց լուծման համար պահանջուում են նոր «Օրիոններ»»:

Ես այս տեքստը նրա համար բարձր ընթերցեցի Մարիաննայի ներկայութեամբ: Գրիգոր Արամովիչը, ցաւից կնճռոտուելով, ականջից դուրս քաշեց լսողական սարքի ծայրը եւ ասաց. «Այդ ամէնը ճիշտ է: Սակայն ես մենակ չէի: Ինձ հետ էին եւ՝ Կոռոյիովը, եւ՝ տիեզերագնացները, եւ՝ հայ գիտնականները, եւ՝ հայկական գիտութիւնը եւ, իհարկէ, ողջ Հայաստանը»:

Երկնային արքայութիւն քեզ, թանկագին որսորդ աստեղաց...

ԴՈԿՏ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՔԱՍՈՒՆԻ ԼՈՐ ԳԻՐՔԸ

ՊԵՏՐՈՍ ԱԼԱՋԱՅՏՈՅԱՆ

«(...) Հայրս՝ իր պատանի հասակին Մեծ Եղեռնի սեւաթուղթ օրերու բովանդատման անցած մարդ, ամէն առաւօտ, մութնուլուսին, մեր մէկ սենեկանոց բնակարանի միակ պատուհանին տակ, իր անկիւնը քաշուած, Աղօթագիրքը ընթերցելէ ետք, (...), իր հեշտալուր ձայնով պիտի սկսէր երգել: Երեք երգերու հերթականութիւնը բնաւ չէր փոխուեր, նախ «Առաւօտ Լուսոյ»ն էր, յետոյ՝ «Մայր Արաքսի փերով»ը եւ հուսկ՝ «Երբ որ բացուին դռներն յուսոյ»ն, միշտ իւրաքանչիւրէն քանի մը քառատող»:

Այսպիսի հեզահամբոյց տողերով սկսած՝ դոկտ. Երուանդ Քասունիի 2013ին Պէյրութ լոյս տեսած ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԻ ԵՐԳԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ գիրքին նոյն Յառաջաբանին մէջ կը շարունակենք կարգաւ. «Ու երգը մնաց ինծի հետ (...) հօրենական տունէս հայ երգի յուշերը վերականգնանք սեփական տանս մէջ: Հոս ամէնօրեայ ներկայութիւն են կոմիտասի եւ Եկեղեցիի պատարագները, Մայր Եկեղեցիի Շարականները, հայ ազգային մշակոյթի ակունքներէն անած-հասած (...) երգերը: Այս բացայայտումը անոր համար որ սահող տարիներուն հետ որքան սերտացաւ մտերմութիւնս Հայ Երգին հետ, այնքան անհասկնալի մնաց «Հոգեւոր Երգեր» երգարաններու օտարածին երգերու պարտադրանքը»:

Պէյրութէն մեզի ծանօթ՝ «Է. Է. Էլմաճեան» երգարանը «Հայաստանեայց» Աւետարանական Եկեղեցիին «Հոգեւոր Երգերու» շտեմարանն էր ուր, առանց ունէ սկզբունքի դիտում երգերը, բոլորն ալ հանդերձ ձայնագրեալ եղանակներու, կը ծառայէին տաճարէն ներս հաւատացեալ ներկաներուն երգեցողութեան իբրեւ առաջնորդ: Այս նոյն Յառաջաբանէն կ'իմանանք որ այդ երգարաններուն ամենէն հինը մօտ 130 տարուայ հնութիւն ունի: Սակայն, ինչպէս կը նշէ հեղինակը, անոնք մասնաւոր գուրգուրանքի առարկայ դարձած չեն, ինչպէս էին օրինակ հայ ժողովրդական-ազգային երգերու նուիրուած երգարանները: Անոնք, իրենց անհայրենիք, օտարամուտ, թարգմանածոյ նկարագիրին պատճառով, փոխափոջ հաւաքուած, ասոր-անոր ճաշակին համեմատ ներառուած երգեր են, «առանց Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու հանգանակները նկատի առած», կը գրէ հեղինակը «Ներածութիւն»ին մէջ: Այս անսկզբունքային պարունակութեան իբրեւ հետեւանք անոնք են թարգմանած են յարատեւ փոփոխութեան՝ տարուէ տարի, քաղաքէ քաղաք, պահանջէ պահանջ, երգարանէ երգարան կամ ճաշակէ ճաշակ:

Այս երգարաններուն փոխափոջ նկարագիրը ընդգծելու համար բերեմ հետեւեալ օրինակը: Հայրս շատ կը սիրէր հոգեւոր երգ մը՝ «Խաղաղ էր ծովն Գալիլիայի, Երբ նաւ մ'անոր վրան»։ Պէյրութ, կիրակիէ կիրակի, գայն մը թմբալուծով հայրս կու գար եկեղեցի (ժողովարան) ձեռքէս բռնած: Երկար տարիներ ետք, երբ պայմաններու բերմամբ Պէյլճիքան ձգեցի եւ Կլենտէյլ հաստատուեցայ, ուզեցի մօտէն ծանօթանալ այդ «հօրենական» երգին: Հոգեւոր երգերու

երգարանին մէջ փնտռեցի ընդերկար, այս երգը որ չկար, նաեւ չկար Բասառեանի ժողովարանի երգարանին մէջ: Ի վերջոյ գայն գտայ տիկնոջս հօրը պատկանած 1912ին Կոստանդնուպոլիս լոյս տեսած 400-է աւելի երգերով ծանրացած երգարանին մէջ: Հինգ երգատուներէ բաղկացած այս հանդարտաբարոյ եղանակին հեղինակը ո՞վ է, չէ նշուած, իսկ ոտանաւորին տակ կը կարդանք «Թարգ. Elias Riggs» (հաւանաբար հայերէն գրտոցող ամերիկացի միսիոնար մը, որ Պոլիս գործած է. ուրիշ տեղ ալ յիշուած է այս անունը):

Դոկտ. Երուանդ Քասունիին այս 216 էջնոց ինամուած գիրքը կը բաղկանայ չորս գլխաւոր բաժիններէ. անոնք աչքէ կ'անցնեն (նկարներով) այդ մօտ 130 տարիներէ ի վեր լոյս տեսած իրարայաջորդ հարեւրաւոր երգարաններուն կարեւորագոյնները՝ Պոլիս, Պէյրութ, Երեւան, Փարիզ, Գահիրէ, Հիւս. եւ Հարաւ. Ամերիկաներու մէջ լոյս տեսած: Հատորին կարեւորագոյն մասը սակայն կը կայանայ, ըստ իս, իր տան էջնոց «Ներածութիւն»ին մէջ: Հոս հեղինակը անվերջ հարցադրումներով կը փափաքի գիտնալ ինչո՞ւ «Հոգեւոր Երգեր» անունով ծանօթ Բողոքական Աւետարանական հայ եկեղեցիներու բոլոր երգարաններու երգերուն աւելի քան 95 տոկոսը օտար, ի մասնաւորի անգլերէնէ թարգմանուած երգեր են, ներառնուած նմանապէս իրենց օտարաբոյր եղանակներով: Հայ հեղինակի պակաս կար, թէ հայ երգ հնարողի կարօտը կար: Այս պաշտօնային (այս երգերուն «պաշտօնն» է հոն մէկտեղուած հաւատացեալները միասին եւ միաձայն երգելու մղել, ինչպէս օրակարգը եղած էր Մարդին Լութերի ստեղծած առաջին Բողոքական եկեղեցոյ մէջ) համաբարեցողութիւնը աւանդութեան նման բան մը եղած է եւ բնա՛ւ պարտաւորութիւն չէ գոյացած օտար քոյր յարանուանութիւններուն հանդէպ, մասնաւորաբար գեղագիտական կամ ոգեշնչական իւրայատուկ սկզբունքներ ալ չեն եղած. ուրեմն ինչո՞ւ այս անօրինակ հաւատարմութիւնը ոչ հայաշունչ այս երգերուն հանդէպ: Արդար ըլլալու համար հարկ է աւելցնել, որ այդ 1912 թ.-ի երգարանին թիւ 418-424 եօթ երգերը իրենց գրաբար տեսքով գտարիւն Շարականներն են: Թէ ինչ համեմատութեան մը այդ Շարականներու երգեցողութիւնը կը գոյակցէր անկլօ-ամերիկեան հայացուած երգերուն կողքին, կը տարբերուէր պատուելի պատուելի, եկեղեցիէ եկեղեցի կամ կիրակիէ կիրակի:

1899ին նորէն Պոլիս հրատարակուած հայատառ թրքերէնով երգարանին բոլոր երգերը թրքերէն են, իսկ 1969ին Պէյրութ վերահրատարակուած «Է. Է. Էլմաճեան, Հոգեւոր Երգեր Պաշտամունքի» ձայնագրեալ 872 երգերու հաւաքածոն վերջ կը գտնէ վեհաշուք 25 Շարականներով: Ասոնց առաջինը միշտ եղած է «Առաւօտ Լուսոյ»ն. հոս, անոնց վերջինը կը հանդիսանայ շատ սիրուած Վարդանանցի «Նորահրաշ պսակաւոր»ը: Պէտք է տեսնել ինչ խորթակով կ'երգեն հայրենաշունչ այս երգը եւ ինչ հպարտ հիացումով խորանէն կը հնչեն «Վասն Քրիստոսի, վասն Հայրենեաց» քարոզները:

Նկատի ունենալով հոգեւոր երգերուն բազմահարիւրի հասնող քանակը եւ այդ երգերուն անընդհատ ել ու մուտը երգարաններու դռներէն, ինչ որ կը խախտէ երգարանի դիմագիծը եւ բովանդակութեան հանդէպ վստահութիւնը, հեղինակը կը հարցնէ՝ «Կարելի՞ է ճշդել թէ այդ ո՞ր հոգեւոր երգն է կամ երգերը, որոնք միշտ պահուած են իրերայաջորդ բոլոր երգարաններուն մէջ: Պատասխանը ձգուած է առկախ: Ըստ իս պատասխան մը հետեւեալն է: Հաւանաբար բոլոր վերիվայրումներուն, այս բոլոր երգարաններն ալ, 1912ին ի վեր մինչեւ օրս, եթէ ոչ բոլորը, գոնէ 95 տոկոսը անոնց, ունին առնուազն մէկ շարունակական երգային օրինակ մը անոնք բոլորն ալ կը սկսին երկու իրաւամբ Հոգեւոր երգերով՝ կարճ եւ երկար եղանակներով բոլորէն սիրուած Փառաբանութեան նոյն խօսքերով վրայ հիւսուած հետեւեալ երգերով՝ Փառք եւ Պատիւ եւ Զօրութիւն՝ Հօրն եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն:

Միասնական Երրորդութեան՝ Փառք ի բարձունս Յաւիտեան. Փառք:

Երկար եղանակովը ունի քիչ մը աւելի արագ ընթացող վերջաբան մը՝

Ալէլուիա, Ալէլուիա, Ալէլուիա, Ամէն (...):

Եւ, ինչպէս միշտ, առանց խօսքերուն հեղինակին անուն-մականունը չիշուած ըլլալու:

Ուրախ եմ յայտարարելու, որ այս վեհապանծ Փառաբանութեան երգերը, իրենց ոճաբանական կառուցով եւ կշռոյթով, կը յիշեցնեն մեզի ծանօթ կոմիտասեան «Ազգային Օրհներգ»ը,

Ամէն Հայի Սըրտից Բըխած՝ Լըսիր Այս Զայնն, ՌՎ Աստուած (...)

Կնոջս հօրը գրադարանին մէջ կը գտնուի գաճաճ, փխէս աւելի փոքր բայց հաստափորիկ հատոր մը, որուն ցաւ ի սիրտ կը պակսին խորագրային եւ ուրիշ էջեր, բացակայ է նաեւ տպ. թուականը. տեղ մը նշուած է այս երգարանին հայատառ թրքերէն անունը: Ժողարո՞ւն թէ ի. դարու արտադրութիւն է: Քասունիին գիրքին մէջ նոյն հայատառ թրքերէն խորագիրը կրող, նոյնպէս ոչ ձայնագրեալ երգարանի մը յիշատակութիւնը կայ (էջ 59) բայց իմ գտածս չէ: Այս հաստափոր հատորիկը ունի յստակ երեք իրարմէ անկախ բաժիններ: Առիւծի բաժինը գրաւած են ի հարկէ թրքերէն հոգեւոր երգերը՝ 360 էջ, 372 երգ. ապա կը կարդանք «Ընտրուած Հոգեւոր Երգեր - Հայերէն Մաս», մինչեւ էջ 528, որմէ ետք կը սկսի Գ մասը՝ Շարականներ: Հակառակ անգիր օրէնքի մը ներկայութեան, որուն համաձայն շարականներուն առաջինը «Առաւօտ Լուսոյ»ն կ'ըլլայ, այստեղ այդ աւանդութիւնը խախտած է. հոս առաջին Շարականը «Զարթիք»ն է (Զարթիք եւ մի ննջէք, նման յիմար կուսից...)։ Այս գրաբար ոչ թարգմանածոյ եւ ոչ ձայնագրեալ Շարականները կ'երկարին թիւ 549էն մինչեւ 585: Հարցումներէն մէկն ալ սա է՝

ինչպէ՞ս որոշուած է այդ երգերուն ընդունելի ըլլալը, քանզի, կ'ըսէ հեղինակը «համընդհանուր Հայ Աւետարանական ոչ մէկ չափանիշ գոյութիւն ունի նման աշխատանք մը առաջնորդելու»։ Հարեւրաւոր թարգմանական երգերու մուտքն ու ելքը այդ ցոյց կու տայ: Ահա թէ ինչ կը գրէ հեղինակը այս մասին. «Աստուծաշունչը թարգմանուեցաւ աշխարհաբարի գայն ժողովուրդին մատչելի դարձնելու նպատակաւ (...) իսկ այս «Հոգեւոր» երգերը: Անոնք ոչ մէկ արդարացում ունէին այդպիսի մեծ թիւով խուժելու Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցիէն ներս: (...) Կը նշանակէ ասպարէզը գուրկ էր խիստ հակողութեան»։ Ի վերջոյ հարցը կը լանգի՝ պատրաստը ներածելու հեշտանքին եւ սեփականը ստեղծելու դժուարութեան կամ դժկամակութեան: Համեստ ազգային բերքը նախամեծար չէ՞ր ... թերեւս արհեստավարժ մակարդակ գտնելը տաժանակիր աշխատանք կը պահանջէր: Եւ ահա կը յայտնուի հիմնական հարցը. վերագառնալ արմատական հարազատութեան. ստեղծել Հայ Աւետարանական պաշտամունքի երգը: Ան, «քրիստոնէական հաւատքի աներկբայ արտայայտութիւնը ըլլալուն գուրգահեռ, պիտի ըլլայ նաեւ ազգային աւիշ կենսագործող ազգակ, կերպարանաւորելով ե՛ւ քրիստոնեան ե՛ւ հայը հայ մարդուն մէջ» (էջ 16): Ու այս «Ներածութիւն»ին խորհրդահաստատ եզրակացութիւնը կը հետեւի Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցիի պաշտամունքի երգերու մէկ ու միակ երգարանի մը պատրաստութեան անհրաժեշտութիւնը, որ Հայունն ըլլայ եւ միայն Հայաստանեայց՝ իր բովանդակութեամբ եւ հուլթեամբ: Երգարան՝ ուր իր նախապատիւ տեղը ունենայ Շարականը: Այս եզրայնագումին բացարձակ ճշմարտութեան սիրոյն կ'արժէր այսպիսի գիրքի մը ձեռնարկը: Այսպիսի երգարան մը նաեւ պիտի սատարէր հայերէնի՝ արեւմտահայերէնի տարածման եւ զսպանակ մը դրած պիտի ըլլար մեր սանձարձակ եւ ստրկամիտ օտարամոլութեան:

Երուանդ Քասունի ծնած է Հայէպ: Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ համալսարանէն կը ստանայ Արեւելագիտական Ուսմանց վկայականը: 1974ին կը վկայուի Երեւանի Պետական Համալսարանի Հայ Ժողովուրդի Պատմութեան Ամպիոնէն Դոկտոր Փիլիսոփայութեան Պատմական Գիտութիւններու, աւարտած ներկայացնելով «Կիլիկիոյ Հայկական Իշխանապետութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի Քաղաքական Հոլովոյթին մէջ» պատմագիտական աշխատանքը: Պաշտօնավարած է Պէյրութի եւ շրջաններու հայկական բազմաթիւ դպրոցներէ ներս: Փրոֆ. Դոկտ. Երուանդ Քասունի հեղինակ է տասնեակ մը հատորներու, ի մասնաւորի 2012ին Պէյրութ լոյս տեսած՝ «Քննական Ակնարկ՝ Միշտնեւի Հերբըտի 1915-1918 թթ. Հայ Ժողովուրդի Ցեղասպանութեան եւ Վկայագրութիւններուն»:
Հասցէ՝ yhkassouny@hotmail.com

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէ՛ք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net

ՏՂԱՍԱՐԴՈՑ ՆԱԽԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԿԻՆ ԸՆՏՐԵԼՈՒ ԶԱՍԱՐ

Ըստ կատարուած հետազոտութիւններու՝ տղամարդիկ կը գերադասեն փխրուն, նիհար, միջին հասակի կիներ: Ինչո՞ւ է այդպէս: Զէ՞ որ լրատուական միջոցները կը գովազդեն բարձրահասակ, գեղեցիկ ու սլացիկ կառուցուածքով կիները՝ որպէս գեղեցկութեան խորհրդանիշ: Եւ յետոյ հակայ կիներ աւելի մեծ հնարաւորութիւն ունին առողջ սերունդ ունենալու: Այս հարցին շուրջ կայ մի քանի տեսակէտ.

Տղամարդ-իշխող՝ ան վարժ է ամէնուր ըլլալ գլխաւոր, գերակայ, ենթարկել եւ, բնականաբար, ըլլալ ընտանիքի առաջնորդը: Փոքրիկ կազմուածքով կիներ կ'ընկալէ որպէս լսող եւ ենթարկուող: Ան երբեք չի կրնար դեկավարման ծանր գործը իր փխրուն ուսերուն վերցնել, որոշիչ խօսքը միշտ կ'ըլլայ տան տղամարդունը:

Տղամարդ-պաշտպան՝ ոչ բարձրահասակ կիներ տղամարդուն մէջ կը յառաջացնեն պաշտպանի բնազդը: Անոնք կը ձգտին պաշտպանել եւ աստարել իրենց հիասքանչ կիներուն:

Այդ պատճառով ուժեղ սեռի ներկայացուցիչները կը սիրեն ամուսնանալ նման կառուցուածքով կիներու հետ:

Սակայն, անպաշտպան թուացող այդպիսի կիներ ուժեղ բնաւորութիւն ունին: Ամենայնդէպ ուժեղ սեռը փխրուն կիները կը համարէ ամենացանկալի եւ քնարական (ուռմանթիք):

Անգիտակցական մակարդակին մէջ անոնք մղում կը զգան այդ կիներուն հանդէպ: Այդ պատճառով արդէն դեռահաս տարիքէն երիտասարդ տղաներ կը կարծեն թէ կրնան փխրուն, փոքրամարմին կիներու հետ վարուիլ իրենց ուզած ձեւով:

Բացի այդ գիտնականները կը պնդեն, որ ոչ բարձրահասակ կիներ իրենց տարեկիցներէն աւելի շուտ կը հասունանան, երբ բարձրահասակներու մօտ ուժը կը ծախսուի հասակին վրայ:

ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐԻ ԶԻՓՍԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ

Գետնախնձորի չիփսերու օգտագործումը կրնայ անդառնալի փոփոխութիւններ յառաջացնել երեխայի ուղեղին մէջ: Այդպիսի եզրակացութեան հասած են Պրիսթլիի համալսարանի գիտնականները:

Հետազոտման նիւթ դարձած է 3-4 տարեկան երեխաներու ուղեղը: Անոնց անդակաւորներին չիփս եղած է ամէն օր: Գիտնականները վերլուծած են անոնց առողջական վիճակը եւ պարզած, որ անոնք նախկինին պէս նախաձեռնող չեն, զգալիօրէն նուազած է յիշողութեան որակը:

Պատճառը չիփսերուն մէջ եղող ճարպերն են, որոնք կը խանգարեն մանկական ուղեղին ճիշդ գործունէութիւնը: Ուղեղին համար հիմնական վտանգը աքրիլամիտին մէջ է: Ան գոյութիւն ունի բոլոր չիփսերու բաղադրութեան մէջ, ոչ միայն մութածին է, այլեւ քաղցկեղածին, կը հաղորդէ «եւրոսմի»-ն: Գիտնականները նաեւ խորհուրդ կու տան չիփս չտալ յղի կիներուն:

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ԿՆՃՈՒՑԻՆ ՄԱՐԴՈՒՆ ՄԱՏՆԵՐԸ ՁՈՒՐԻ ԶԵՏ ՇՓՈՒՄԵՆ

Չուրի հետ շփումէն մարդուն մատները կը կնճռոտին ոչ պատահականօրէն, այդ ունակութիւնը յառաջացած է եղափոխութեան ընթացքին՝ որպէսզի աւելի դիւրին ըլլայ թաց եւ սահուն առարկաները բռնել: Այսպիսի եզրակացութեան հասած են Անգլիոյ Նիւքասլիի համալսարանի գիտնականները: Կենսաբաններու խումբը մը ցոյց տուած է, որ կնճռոտած մատներով մարդիկ աւելի լաւ կը կառավարեն թաց առարկաները, երբ չոր առարկաներու պարագային այդ ունակութիւնը չի գործեր: Շատ մարդիկ կը գտնեն, որ Չուրի շփումէն մատներու վրայ կնճիւղներու յայտնուիլը կապուած է մաշկի վերին շերտերու խոնաւացման հետ, որոնք կ'ուռնին խոնաւութիւն ծծելով: Սակայն գիտնականներուն յայտնի է, որ կնճռոտիլը տեղի չի ունենար մատներու որոշ ջրիղերու վնասուելու պարագային: Ան պայմանաւորուած է արիւնատար երակներու նեղացմամբ, որ կը ղեկավարուի մարդու մատներու որոշ ջրիղին կողմէ: Աղբիւրը՝ Nature News:

ԳԵՐ ՄԱՐԴԻԿ ԶԱՃԱՆ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻՆ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅՈՒՋՈՒՄՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԶՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԵՏ ԿԱՊՈՒԱԾ ԽՆԴԻՐՆԵՐԷ

Աւելի կշիռքի գոյութիւնը կապուած է հիբոքամբ արտացոլող մոլեքիւլներու նուազ քանակին հետ: Իսկ ուղեղի այդ հատուածը կը պատասխանէ յիշողութիւններու ձեւաւորման ու պահպանման, կը հաղորդէ Meddaily-ն՝ վկայակոչելով Zee News-ը:

Մասնագէտները արտացոլած են N-ասեթիլլասբարթաթի մոլեքիւլը: Անով հնարաւոր է դատել ուղեղի բջիջներու վիճակին մասին: Որքան քիչ է մոլեքիւլին պարունակութիւնը, այնքան վատ: Գիտնականներու խօսքով՝ աւելի կշիռքը կրնայ յանգեցնել վատ յիշողութեան, մարդը չի կրնար վերահսկել յոգեբը, հնարաւոր է նաեւ ախորժակը: Հիբոքամբի ու ախորժակի կապը դեռ լման ուսումնասիրուած չէ:

Նկարագրուած գիտական աշխատանքը ինքնատիպ է, քանի որ առաջին անգամ կը բացայայտուի N-ասեթիլլասբարթաթի պարունակութեան եւ մարդու կշիռքին միջեւ կապը: Ի հարկէ, մասնագէտները պատրաստ չեն ըսելու, կրնա՞յ արդեօք մոլեքիւլի ցած մակարդակը աւելի կշիռքի մասին վկայել, թէ այդ կշիռքի աւելնալու պատճառն է: Թէեւ այստեղ կրնան գործել երկու այս գործօնները:

ՄԱՐԴՈՒ ԶԱՅՆԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ

Սա հետաքրքրական է...
Ձայնը մարդու բերնէն դուրս կ'ելլէ 1200 քմ/ժ արագութեամբ (340 մեթր/վայրկեան): Արագ խօսելու պարագային մարդը կ'արտասանէ մօտաւորապէս 300 բառ վայրկեան: Տղամարդու ձայնի տարածման շառավիղը կը կազմէ 180 մեթր:

Սա, ի հարկէ, փոքր ցուցանիշ է՝ համեմատած ամենաարագ միջատին արձակած ձայնին հետ, որը կարելի է լսել նոյնիսկ 400 մեթր հեռաւորութենէն: Սակայն տղամարդու ձայնի տարածման մրցանիշը (զիշերով, իտէպլական աքուս թիքայի պայմաններու մէջ) արձանագրուած է 17 քմ:

Շշուկի պարագային մարդու ձայնալարերը չեն աշխատիր, շշուկը կ'արտասանուի արտաշնչող օդի եւ բերանի շարժումներով:

Ընդհանրապէս մարդը կը խօսի միայն արտաշնչելու ատեն: Միայն հազուադէպ պարագաներու մէջ մարդիկ կը խօսին ներշնչելու ատեն, այն ալ կարճ բառերով «այո», «ոչ» եւ այլն:

Երբ մարդը կը խօսի օդ ներշնչելու ատեն, անոր ձայնը անձանաչելիօրէն կը փոխուի:

Սովորական մարդը ձայնը անփոփոխ կրնայ պահել միջին հաշուով 20-25 երկվայրկեան, իսկ մրցանիշը հաւասար է 55 երկվայրկեանի:

Երգչային ձայները ըստ ուժգնութեան կը դասակարգուին հետեւեալ ձեւով. սովորական ձայն - 80 տեսիպել, համերգային ձայն - 90 տեսիպել, օփերեթայի ձայն - 100 տեսիպել, ձայնը զաւեշտական օփերայի մէջ-110 տեսիպել, օփերային ձայն - 120 տեսիպել, համաշխարհային ձայնաշուք ունեցող օփերային ձայն - 120 տեսիպելէն բարձր:

Համեմատութեան համար նշենք, որ գերձայնային քոնքորտ ճանբորդատար ինքնաթիռը մեկնարկի ժամանակ վազբուղիէն բարձրանալու պահուն կ'արձակէ 130 տեսիպել աղմուկ:

ԶԻՆԳ ՊԱՐՁ ԵՒ ԶԱՍԱՐԱԿ ՄԵԹՈՏՆԵՐ ԼԱՒ ՔՈՒՆ ԵՒ ՕՐՈՒԲԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ԲԱՐՁՐ ՏՂԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՐՈՎԵԼՈՒ ԶԱՍԱՐ

Հինգ պարզ եւ հասարակ մեթոտներ լաւ քուն եւ տրամադրութիւն ապահովելու համար.

1. Ընթրեցէք քնանալէն ամենաուշը 2-3 ժամ առաջ: Այլապէս անուշը չի մարտուիր եւ օրկանիզմը քնացած ժամանակ չի հանգստանար:
2. Մինչեւ քնանալը փորձեցէք մանրակրկիտօրէն ծրագրաւորել վաղուան օրը: Քնացած ժամանակ ենթագիտակցութիւնը կ'աշխատի այդ ծրագրին վրայ եւ առաւօտեան դուք կ'արթննաք վստահ ձեր նոր օրուան վրայ:
3. Աշխատեցէք քնանալ մինչեւ ժամը 10-ը: Մի քնանաք 8 ժամէն աւելի: Կ'ըսեն թէ հանրաճանաչ եւ մեծ մարդոց մեծ մասը կ'արթննայ առաւօտեան ժամը 5-ի ատեն:
4. Առաւօտեան երթալով բաղնիք, նայեցէք հայելիին մէջ եւ 3 անգամ ըսէք. «Ես քեզ կը սիրեմ»: Այս առաջադրանքը կրնան կատարել միայն ուժեղ մարդիկ: Կը բարձրանայ ինքնագնահատականը եւ տրամադրութիւնը:
5. Ասկէ ետք լոգցէք, առողջ սնունդ ստացէք եւ բարձր տրամադրութիւնը ամբողջ օրուան ընթացքին ապահովուած է:

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ
Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
Հեռ.աձայնել՝ ՎԱՀԷ ԱՋԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

MassisPost G

BREAKING NEWS

MASSISPOST

THE FIRST ARMENIAN NEWS APPLICATION
PUBLISHED AND READY FOR DOWNLOAD ON ALL
THREE APP STORES

For all current MassisPost app users, please redownload the new app. The older version will not be updated nor supported.

ՊԱՏԵՐԱԶՍ ԵՒ ... ԴԱՐՁԵԱԼ ՊԱՏԵՐԱԶՍ

Շարունակում էք 6-էն

շատ արիւնարբուններու ճակատագիրը...:

Բ

Մեր նպատակն է Առաջին Աշխարհամարտի հարիւրամեակին ընդառաջ, ընթերցողին ներկայացնել 1914-1918 թուականներու համաշխարհային առաջին պատերազմի, անոր նախորդող եւ անշուշտ յաջորդող շրջաններու դէպքերն ու իրադարձութիւնները:

Խոստացանք մինչեւ Առաջին Աշխարհամարտի հարիւրամեակին ամբողջացումը "Արարատ" օրաթերթի էջերէն պարբերաբար անդրադառնալ սոսկալի Յեղասպանութեան թէ՛ բարբարոս ու բուժ գործադրողին եւ թէ՛ սոսկալի ու հայակուլ հրդեհին կրակը անընդհատ բորբոքողներուն:

Անխտիր բոլորին՝ մեծէն պատիկ...

Պատմական այդ շրջանի իրադարձութիւնները խիստ ցաւալի ողբերգականութեամբ իրենց արձագանգը գտան Հայաստան Աշխարհի տարածքին եւ ճակատագրական դարձան հայ ժողովուրդի նոր պատմութեան ամբողջ ընթացքին համար: Այնքան ճակատագրական, որ մեր հազարամեակներու պատմութիւնը մոլազարի սառնասրտութեամբ եւ ճիւղալիին հետեւողականութեամբ երկու մասի բաժնեցին:

Յեղասպանութենէն առաջ եւ Յեղասպանութենէն ետք:

Այնքան ճակատագրական, որ հարիւր տարի ետք ալ ցաւը կը շարունակէ կոտորուիլ, իսկ վէրքը չի սպիւնար: Հակառակը՝ հարիւր եւ աւելի տարիներու վաղեմութիւն ունեցող նորանոր փաստեր երեւան կու գան, որոնք անընդմէջ կը բորբոքեն չմարող կրակը, եւ անպատասխան մնացած հազարաւոր հարցեր մէկտեղուելով ընդամէնը մէկ հարցի կը վերածուին՝ "Ինչու"..." Մնացած բոլոր հարցերը, որոնց պատասխանները նոյնպէս չկան՝ այդ հսկայական "ինչու"-ին պարզագոյն են թահարցերն են:

Իրաւագիտութեան եւ քրէագիտութեան մէջ պարզագոյն օրէնք մը կայ, որ ապագայ իրաւաբաններուն առաջին իսկ օրէն կը սորվեցնեն. որ եւէ յանցագործութիւն բացայայտելու համար նախ պէտք է պարզել, թէ պատահարը առաւելաբար որո՞ւ ձեռնտու էր եւ ո՞վ, ի՞նչ շահ ունէր ստուալ յանցագործութեան մէջ: Շատ աւելի նողկալի եւ բոլոր երկիրներու (տրամաբանութենէն դուրս է, բայց նաեւ թուրք-իոյ) քրէական օրէնսգիրքերու մէջ պատիժը առաւել դաժան, սակայն արդարացի է, երբ յանցագործութեան, ուղղակի կամ անուղղակի, մէկի տեղ մէկ քանի հոգի մաս կը կազմեն: Տուեալ օրէնսգիրքը ո՛չ մէկ մեղմացուցիչ հանգամանք կ'ընդունի եւ քրէական օրէնսգիրքի համապատասխան յօդուածով առաւելագոյն պատիժը կը սահմանուի, երբ յանցագործութիւնը նախօրօք ծրագրուած-կազմակերպուած է:

Պատմութիւններու, առաւել եւս գերտէրութիւններու յանցագործութիւններու պարագային, (որոնք չեն գիտեր ինչու ինքնակոչ համաշխարհային դատաւորի դերը ստանձնած են) այս հարցապնդումները, ուրեմն նաեւ պատասխանատուութիւնները, միլիոն անգամ աւելի կենսական են:

Դժուար է, սակայն, համարժէք պատիժ գտնել, երբ կատարուածը ոչ յանցագործութիւն, ոչ ալ զանգուածային կոտորած է, այլ... Յեղասպանութիւն... սառնասրտորէն ծրագրուած եւ կազմակերպուած ցեղասպանութիւն: Իր բնօրրանին մէջ ապրող եւ արարող տոհմիկ ժողովուրդի մը իսպառ բնաջնջումի ծրագիր, որ չի բախտնացաւ ոչ թէ այն պատճառով, որ ծրագրի "հեղինակները" "թերացած" էին, այլ այն պատճառով, որ պետական այլասերութեան անդունդի եզրին գտնուող ազգ ու պետութիւններուն գործը մարդկութեան պատմութեան ջահակիրներէն մէկուն հետ էր...

Դաժան, անողոք եւ որ ամէնէն կարեւորն է՝ անխուսափելի է պատմութեան դատաստանը:

Դատաստանի անխուսափելիութեան վերաբերեալ կասկած ունեցողները պարզապէս լաւ ծանօթ չեն համաշխարհային պատմութեան՝ առաջին մարդասպան կայէնէն մինչեւ մեր օրերը: Պատմութեան մէջ չկայ կայսրութիւն կամ գերտէրութիւն (ինչ ալ բառ գտած են քաղաքական ու դիւանագիտական ախոռներուն մէջ կապուած սուտ պատմաբանները) որ իր արժանի պատիժը ստացած չըլլայ:

Ձէ եղած, չկայ ու պիտի չըլլայ...

Նոյն այս էջերէն, յօդուածի նախորդ երեք մասերուն մէջ ձեզի ներկայացուցան "Ան թանթ"-ի (Անգլիա, Ռուսիա, Ֆրանսա) եւ Քառ եակ "Դաշինք"-ի (Գերմանիա, Աւստրո-Հունգարիա, Թուրքիա, Իտալիա՝ որուն աւելի ուշ փոխարինեց Պուլկարիան) պետութիւններուն ակնկալութիւնները, երբ անոնք կը հրահրէին Առաջին Աշխարհամարտը:

Անմիջապէս ըսենք, որ անոնցմէ որեւէ մէկը այդպէս ալ իր ուզածին չհասաւ: Աւելին՝ որպէս կազմակերպուած եւ խմբակային ծանրագոյն յանցագործութիւններու մեղսակից, անոնցմէ ոմանք պատմութեան անկաշառ դատաստանին կողմէ մասնակիօրէն պատժուեցան: Այդ պատիժէն պիտի չկարենան խուսափիլ նաեւ միւսները: Ասիկա ոչ ցանկութիւն, ոչ ալ կանխատեսում է: Ասիկա պատմական օրինաչափութիւն է, որ ի զօրու չեն խախտել նոյնիսկ իրենք-գիրենք գերտէրութիւն յորջորջող եւ օր ու գիշեր ժողովրդավարութեան մասին բարբաջող կարգ մը երկիրներ: Անոնք պարզապէս լաւ չէին գիտեր պատմութիւնը՝ առաջին մարդասպան կայէնէն մինչեւ մեր օրերը, ապա թէ ոչ շատ լաւ պիտի գիտակցէին, թէ ուր են հիմա եւ այսօր պատմութեան ո՛ր փոշոտ

դարակներուն մէջ կը հանգչին ժամանակներու իրապէս գերհզօր կայսրութիւնները:

ԱՄՆ-ի նախագահ Պուշ-կրտսերը, օրինակ, իր "խաղաղասիրական" բարձրունքէն չէր յոգնէր քննադատել Ռուսիոյ իր գործընկեր Փութինը՝ անջատողական չէզնչներու դէմ դաժան պատժամիջոցներ կիրարկելու համար, սակայն, երբ լրագրողները իրմէ խնդրեցին գոնէ քարտէսի վրայ մատնացոյց ընել Չեչնիան, Պուշ-կրտսերը պահ մը շփոթած նայեցաւ դահլիճին, ապա ամբարտաւանօրէն պատասխանեց, թէ ատոր համար ինք... խորհրդակցանք ունի:

Ուրիշ անգամ մը, հայ-ատրպէյճանական հակամարտութեան արշալոյսին, ԽՍՀՄ առաջին ու վերջին նախագահ Կորպաչովի պատմաբան-օգնականը բառացիօրէն ըսաւ.- "Ինչո՞ւ հայերն ու ատրպէյճանցիները իրարու միայնով միտին չեն պատժեր դարբաղցիները, որ սեպի պէս խրած են դրացի ու եղբայր ժողովուրդներու միջեւ":

Կարծես այս դէպքերուն համար ըսած է մեծ երգիծաբանը. "Կարելի էր կուշտ մը խնդալ, եթէ ամէն բան այսքան ողբերգական չըլլար":

Ահա ա՛յս չափով տեղեակ են պատմական անցուդարձերուն իրենք գիրենք աշխարհի փրկիչ կարծող շատ ու շատ «մեծամեծներ» եւ ԱՄՆ-ի նախագահն ու ռուս վայրպատմաբանը իրենց "հանճարեղ" փայլատակումներուն մէջ եզակի չեն:

Գանք, սակայն, Առաջին Աշխարհամարտին: Մինչեւ այս յօդուածի յաջորդ հատուածներուն մէջ նաւթի ու ոսկիի փայլէն կուրցած պետութիւններուն զատ-զատ անդրադառնալը՝ փորձենք ընդհանուր գիծերու մէջ հասկնալ թէ ի՞նչ կ'ակնկալէին եւ արդիւնքին մէջ ի՞նչ շահեցան շուրջ երկու միլիոն հայերու անմեղ արիւնը եւ անոնց բարգաւաճ, շէն Հայրենիքը անհայրենիք բարբարոսի յօշոտումին յանձնած, քրիստոնէական բարեպաշտութեան դիմակի տակ քողարկուած համաշխարհային շահաձուկերը:

Պերլին-Պաղտատ երկաթուղին, որու կառուցումով գերմացիները

փորձեցին իրենց վերահսկման ենթարկել ամբողջ Մերձաւոր Արեւելքը՝ այդպէս ալ չկառուցուեցաւ. աւելին՝ Գերմանական կայսրութիւնը փլուզուեցաւ, իր փլատակներուն տակ առնելով գիրենք՝ գերմանացիները:

Անգլիան եւ Ֆրանսան, որոնք դարերով ձրիակերութեան վարժուած էին, անդադար պարարտանալով իրենց անծայրածիր գաղութներու ստրկացման հաշուոյն՝ գրկուեցան իրենց կերակրատաշտերէն եւ բարոյական ու տնտեսական խորունկ ճգնաժամի մէջ յայտնուեցան: Որպէս իրենց երեսպաշտ քաղաքականութեան պարգեւ կամ վճար, անոնք երկու տասնամեակ անց Երկրորդ Համաշխարհային պատերազմը ստացան:

Փլուզուեցաւ ու մասնատուեցաւ նաեւ Աւստրո-Հունգարիան եւ այդ երկիրները վերածուեցան այլ տէրութիւններու քաղաքական կցորդներուն, բան մը, որ առ այսօր կը շարունակուի:

Կործանեցաւ նաեւ ռուսական անծայրածիր ու անպարտելի կարծուած կայսրութիւնը, եւ քաղաքացիական եղբայրասպան պատերազմներն ու անհանդուրժողականութիւնը տասնամեակներով շարունակեցին ցնցել պետութեան հիմքերը՝ երկու տասնեակ միլիոնէ աւելի մարդկային կեանքեր խլելով:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու սեւ ու ստուերային դերակատարումը հայոց ողբերգութեան մէջ, թերեւս ամէնէն փոքրն էր վերոնշեալ երկիրներու բաղադրամասը, որ սակայն բարեսրտութեան կամ քրիստոնէական գթասրտութեան արդիւնք չէր բնաւ... Պարզապէս, ի հակադրութիւն եւրոպացի գործընկերոջ, անոնք այդ սրիկայութեան մեծ խրախմանքին "արժանիօրէն" մասնակցելու համար այնքան ալ թրծուած չէին, բան մը սակայն, որ անոնք "յաջողութեամբ" եւ "մեծ վարպետութեամբ" կրցան շտկել քսան-քսանհինգ տարի ետք:

Երկրորդ Աշխարհամարտի ընթացքին: Թուրքերուն եւ անոնց պզտիկ "արբանեակներ"-ուն՝ քիւրտներուն եւ չէչններուն հարցը ուրիշ նիւթ է, որուն մենք այս յօդուածին վերջին՝ Զ. հատուածով կ'անդրադառնանք:

(Շարունակելի)

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՉԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՅՈՂ ԳԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգսի գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թեմիսի խաղաղաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Վարձման գներն են՝

Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վերջին Լուրերու Համար

Հայ news.am

ԼԱՐՔ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԶԱՍԵՐԳՆԵՐՈՒ ԽՈՅԱՆՔԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Շարունակում է 8-էն

Լարք Երաժշտանոցի նորաւարտ տաղանդաւոր դաշնակահար՝ Ալլէն Տիշիկրիքեան, որ հանդէս եկաւ Հայագրի աշխարհով մէկ ճանչցուած մեծատաղանդ երգահան Արամ Խաչատուրեանի գլուխգործոց ստեղծագործութիւններէն, Piano Concerto in D-flat Major-Allegro - ուով: Ալլէն Տիշիկրիքեանի վարժ մատները կը թռչկոտէին իր դաշնակի ստեղներու վրայ սահուն, անխոնջ եւ գոց: Ան կը թափահարէր իւրապատուկ այնպիսի մեկնաբանութեամբ, որ կարծես, կ'ուզէր այժմէն աւետել բոլորին, ծնունդ առնող նոր Խաչատուրեանը: Որոտընդոստ ծափահարութիւնները այդ կ'ապագուցանէին:

Կ'աղարին յաջորդող յայտագրի բովանդակութիւնը իր լրումին կը հասցնէր օրուայ համոյթին գեղարուեստական բարձրորակ կատարողութիւնը: Հերթը W.A.Mozart-ին էր, որուն գլուխ գործոցներէն էր Great Mass in Minor հոգեւոր գործը, որուն բաղադրամասերը կը կազմէին.

1- KYRIE: Kyrie Eleison (Andante moderato) մասնակցութեամբ երգչախումբի եւ soprano-ի,

2. GIORIA-ն՝ հետեւեալ ենթաբաժանումներով. Gloria in excelsis Deo (Allegro vivace-Chorus), Landamus te (Allegro aperto - Soprano II), Gratias agimus tibi (Adagio-Chorus), Domine Deus (Allegro moderato- Sopranos I and II), Quoniam tu solus (Allegro moderato - Soprano I and II, Tenor), Jesu

Christe (Adagio- Chorus) եւ Cum Sanctu (Chorus):

3- CREDO: Credo in unum Deum (Allegro maestoso :- Chorus) եւ Et incarnatus est (Andante: Soprano 1)

4- SANCTUS: Sanctus (Double choir) եւ Benedictus qui venit (Allegro comodo-Q. & D-c)

Յայտնենք, որ W.A.Mozart-ի Great Mass in Minor հոգեւոր գործի մենակատարներն էին Շուշիկ Պարսումեան (Soprano), Կարինէ Աւագեան (Mezzo Soprano), Բաֆֆի Քրպապեան (Tenor) եւ Արա Քուրուեան (Bass), որոնք լաւագոյնս մեկնաբանեցին դեռեւս իր աւարտին չի յանգած լայն մասշտապի հոգեւոր այս գործը, որ իր մէջ կը խտացնէր 26-էն 27 տարու Mozart-ի անվիճելի հանճարը:

Աւելի քան երկու ժամ տեւած ներկայ համոյթի վերտառութիւն՝ «Վեմ Ներշնչանք»ը, ունեցաւ իր բացարձակ արդարացումը, որուն գլխաւոր ճարտարապետը հանդիսացաւ մեր բազմատաղանդ խմբավար Վաչէ Պարսումեանը, որուն մատներուն արանքին ամբողջութեամբ երաժշտական նրբին ճակատով կատարած հեղաձկուն ցուցմունքներուն եւ առաջնորդութեան ներքեւ՝ նուազախումբ, երգչախումբ, մենակատար երգիչ-երգչուհիները դաշնակահար՝ մատուցեցին երաժշտական աննախընթաց համոյթ մը, որուն համար արժէ ամէն գնահատանք ու շնորհաւորութիւն:

Վարձքը կատար եւ ամենայն բարիք սիրելի Maestro՝ Վաչէ Պարսումեան:

ԵՐԱԺՇՏ ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍՈՒՐԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակում է 8-էն

րէն, ան պատասխանեց. «Հայ երգը նախ լեզուով է տարբեր, յետոյ՝ ան ծնած է հայ հողէն. ան քար է, աշխատանք է ու ամենակարեւորը՝ հայու իննալոյ նկարագրի արտացոլացումն է, դրսեւորուած՝ ձայներու գաղութեան եւ պարզութեան ձեւով»:

Վերջաւորութեան աշակերտները առիթը ունեցան հարցումներ հարցնելու եւ աւելի խորապէս ծանօթանալու հայ ժողովրդական երգին ու Հայաստանի մերօրեայ երաժշտական հակումներուն: Աշա-

կերտուհիներէն Թայլին Նազարեանը իր դասընկերներուն անունով Պարոն Մանսուրեանին յանձնեց բոլորին կողմէ ստորագրուած շնորհակալական բացիկ մը, ուր պատանիները անոր կը մաղթէին երկար ու բեղուն տարիներ:

Յիշեցնենք, թէ Տիգրան Մանսուրեանի հետ եղած մտերմիկ նիստեր՝ 10րդ դասարանի աշակերտներուն համար սկսած դառնալ աւանդական. անցեալ երեք տարիներուն ան դասախօսութիւններ տուած էր Չարենցի, Տէրեանի եւ Քուշակի մասին:

ՂՐԻՍ ԹԵՐԱԿՂԶԻՆ ԵՒ ԶԱՅԵՐԸ

Շարունակում է 13-էն

եակին առթիւ, Ռուսաստանի Գերագոյն Սովետի նախագահութեան կողմէ Նիգիթա Խրուշչովի ստորագրութիւնը կրող հրամանագրով մը, վերակազմաւորուեցաւ Ղրիմի մարզը եւ միացաւ Ուքրանիոյ, որպէս ինքնավար հանրապետութիւն:

Ղրիմի մէջ զարգացած է անասնապահութիւնը, յատկապէս ոչխարաբուծութիւնը, այգեմշակութիւնն ու ծաղկամշակութիւնը, ինչպէս նաեւ նաւաշինութիւնը: Ընդերքը հարուստ է երկաթի եւ մարմարի հանքերով: Նշանաւոր են իր ծովափնեայ հանգստեան վայրերն ու ամառանոցները:

Ռազմագիտական տեսակէտով Ղրիմը մեծ կարեւորութիւն ունի Ռուսաստանի Դաշնութեան համար: Այստեղ կը գտնուի ռուսական ծովուծի եւ օդուծի Սեւ Ծովեան խարիսխտներն ու զօրանոցները:

2001 թուականի մարդահամարին համաձայն Ղրիմի բնակչութեան 59 առ հարիւրը ռուսեր են, իսկ 12 առ հարիւրը թաթարներ: Կան նաեւ կարեւոր թիւով այլ փոքրամասնութիւններ:

Հայերը Ղրիմ հաստատուելու սկսած են Տիգրան Բ. Մեծի օրէն սկսեալ: Հայերու թիւը երթալով ստուարանալու սկսած է 16-17րդ դարերուն: Այդ շրջանին Միայն Գաֆա քաղաքին մէջ կ'ապրէին 50 հազար հայեր:

Ղրիմահայերը առեւտրական կապեր հաստատած էին Եւրոպայի եւ Ասիոյ բազմաթիւ երկիրներու հետ (Վենետիկ, Ճենովա, Ռուսաստան, Պուրկարիա, Ռումանիա, Լեհաստան, Թուրքիա, Պարսկաստան, եւ այլն):

Ղրիմի մէջ յառաջացած էր հայ խոշոր հողատէրերու բաւական բազմանդամ խաւ մը (Ստեփանեաններ, Օպերովներ, Սպենդիարովներ, Թոփալովներ, Պենկլիեներ եւ այլն): Որոշ ունեւոր հայեր

իրենց դրամագլուխը որպէս ներդրում օգտագործած էին գործարանային արտադրութեան մէջ: Ունէին կաշեմշակման, կղմինտրի, աղիւսի, օճառի, մոմի, սնունդի եւ այլ ձեռնարկութիւններ:

Հայերը գործնական մասնակցութիւն ունեցան Ղրիմի բարեկարգումին ու զարգացումին: Յովհաննէս Այվազովսկիի նիւթական օգնութեամբ եւ նախաձեռնութեամբ 1888-ին Թէոդոսիա քաղաքն ապահովուեց ըմպելի ջուրով: Ն. Շահավերդեանի նախագիծով 1901ին առաջին անգամ ըլլալով օժտուեցաւ արտաքին ելէկտրական լոյսեւրով:

Ղրիմահայ գաղութը ապրած է նաեւ ազգային, մշակութային, կրթական եւ եկեղեցական ծաղկուն գործունէութիւն: Նշանակալից չափով իրենց նպաստը բերած են Գաֆայի, Սուրխաթի, Ղարասուբազարի եւ Ս. Խաչ վանքի մէջ գործող հայկական դպրոցները: Հայերը շատ յառաջացած էին գիտութեան եւ բժշկութեան մէջ եւս: Իսկ ճարտարապետութեան մէջ աչքի զարկած են հայկական ոճով կառուցուած նշանաւոր յուշարձաններն ու եկեղեցիները: 19րդ եւ 20րդ դարերուն հայկական բոլոր համայնքներուն մէջ կը գործէին դպրոցներն ու եկեղեցիները: Մեծ զարկ տրուած էր նաեւ հրատարակչական գործունէութեան (գիրքեր, ամսագրեր, հանդէսներ, թատերագիրքեր, պարբերականներ): Թէոդոսիայի մէջ հրատարակուած են «Մասեաց Աղաւնի» եւ «Դաստիրակ» պարբերականները:

19րդ եւ 20րդ դարերուն Ղրիմահայերու նշանաւոր արուեստագէտներն էին Յովհաննէս Այվազովսկին եւ իր աշակերտ Մ. Մահտեսեանը, կոմպոզիտորներ Ա. Սպենդիարեանը, Փ. Կարա Մուրզան, Ա. Բաղդասեանը, Չութակահար եւ մանկավարժ՝ Յ. Նալպանդեանը եւ ուրիշներ: ԲԱՂԵՑ՝ Գ. Մ.

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՍԸՔԲԷՅՆ ԿԸ ՎԻՐԱԴՈՒԵ

Շարունակում է 13-էն

մին:

Սուրիահայութեան շտապ օգնութեան եւ վերականգնման մարմնի (ՄՇՕՎՄ) կայքը՝ www.syriashdab.com , կը տեղեկացնէ, որ 2013 թուականի Սեպտեմբեր 30ի դրութեամբ, պատերազմը լուրջ վնաս հասցուցած է հայկական համայնքին. գործողութիւններու ընթացքին սպաննուած է 64, եւ վիրաւորուած է 172 իսրայէլ բնակիչ, առեւանգուած է 110 մարդ եւ զոհուած 15 զինուոր: Բացի ասկէ, վնասուած են հայկական տարբեր կառույցներ. եօթը առաքելական եւ երեք կաթողիկէ եկեղեցի, տասներեք դպրոց եւ տասը համայնքային կեդրոն: Սուրիահայ 65 հազար հաշուող համայնքին գրեթէ կէսը փախած է Հայաստան, Լիբանան եւ այլուր:

Սուրիոյ հայկական ինը գլխաւոր ընկերային, կրօնական եւ քաղաքական կազմակերպութիւններէն կազմուած ՄՇՕՎՄ-ը կը հաղորդէ,

որ մինչեւ նախորդ տարուան Սեպտեմբերի վերջը ստացած է 1.7 միլիոն տոլար՝ արտասահմանեան հայկական կառույցներէն: Թէեւ ափսոսալի փոքր մաս մըն է անհրաժեշտ գումարին, սակայն ՄՇՕՎՄ-ը կրցած է ատով անուղե, ապաստան, անվտանգութիւն, բժշկական եւ կրթական աջակցութիւն ապահովել սուրիահայերուն, ներառեալ՝ 500 հազար տոլար ուսման թոշակ՝ 38 դպրոցներ յանձնարող 6436 աշակերտներու համար:

Լաւ կ'ըլլայ, որ ծերակուտական Մըքթէյն եւ Միացեալ Նահանգներու այլ ժպիրս պաշտօնեաներ անսան Միացեալ Նահանգներ ժամանած Սուրիոյ քրիստոնեայ առաջնորդներուն իմաստուն խորհուրդին: Աւելի մեծ քանակութեամբ գէնքի առաքումը Սուրիա միայն կը սրէ պայքարը՝ յանգեցնելով անվերջ արիւնահեղութեան:

Թարգմանեց՝ ՌՈՒԶԱՆՆԱ ԱՒԱԳԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 100,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel:----- Fax:-----

SEROP'S CAFE

GREEK & LEBANESE FOOD

SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ԱՐՅԱԽԻՐՔ

Շարունակում է 7-էն

մեկնած է 1 միլիոն 888 հազար 165 մարդ, իսկ երկիր վերադարձողներուն թիվը եղած է 1,780,160 մարդ: Այլ խօսքով 108,005 մարդ չէ վերադարձած հայրենիք:

Իշխանութիւններու տեսակէտը այն է որ արտագաղթը համաշխարհային խնդիր է: Ճիշտ է որ մարդիկ միշտ ալ ցանկութիւն ունին տեղաշարժուելու, բայց ի՞նչ են անոր հետեւանքները մեր հայրենիքին համար. Ա՛յդ է մեր մտահոգութեան կորիզը:

Բոլոր անոնք, որոնք Հայաստանէն կը մեկնին Ռուսաստան, ընդհանրապէս վերադառնալու ցանկութեամբ կը մեկնին, սակայն բոլոր անոնք, որոնք Եւրոպաներ կը մեկնին, անկասկած որ մշտական բնակութիւն հաստատելու երազանքով կ'երթան:

Երեւանի մէջ լոյս տեսնող «Հայկական ժամանակ» թերթը կը գրէ, որ ՀՀ Ազգային Վիճակագրական Ծառայութեան հրապարակած թիւերը սարսափեցուցիչ են. մարգերու բնակչութիւնը նուազած է 13-17 տոկոսով:

Հայաստանի Վիճակագրական Ծառայութեան հրապարակած տուեալներու համաձայն 2013 թուականի Յունուարէն մինչեւ Սեպտեմբեր ամիսներու ընթացքին 122,191 Հայաստանի քաղաքացիներ անցած են սահմանային կէտերը եւ չեն վերադարձած: Նախորդ տարի չվերադարձողներուն թիւը եղած է 109,405: Այս թիւերը անհանգստութիւն յառաջացուցած են հասարակութեան բոլոր խաւերուն մէջ:

Հոկտեմբեր 19, 2013-ին էջմիածնի մէջ գումարուած «Եկեղեցի եւ պետութիւն. փոխարարներութիւններ, հրամայականներ եւ մարտահրաւերներ» խորագրով միջազգային գիտաժողովը ուրիշ բան չէր եթէ ոչ կրկնակի հիասթափութիւն մը: Մամուլը հաղորդագրութեան մէջ չենք տեսներ որեւէ ակնարկութիւն արտագաղթի մասին: Ըստ երեւոյթին, մեր Եկեղեցին մտահոգ չէ, որ օր մը մեր եկեղեցւոյ նստարանները թափուր պիտի մնան, եթէ չեն արդէն իսկ:

Արտագաղթ միշտ ալ տեղի ունեցած է թէ՛ համայնապար տիրապետութեան տարիներուն, եւ թէ՛ Երրորդ Հանրապետութեան՝ անկախութեան տարիներուն: Նկատի

ունենալով որ տարիներ զբաղած են Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու գաղթականական հարցերով, արդարօրէն եւ անվերապահ կերպով կ'ուզեմ բացայայտել ճշմարտութիւնները, մասնաւորաբար հայրենիքէն արտագաղթողներու մասին:

1960-ական թուականներուն արտագաղթ մը սկսած էր դէպի Միացեալ Նահանգներ, մասնաւորաբար ԱՆՉԱ-ի հովանաւորութեամբ, Սովետական պետութեան արբանեակ Պալքանեան երկիրներէն՝ Ռումանիայէն եւ Պուլկարիայէն: Այս արտագաղթին անմիջապէս յաջորդեց՝ արտագաղթը Հայաստանէն:

1970-ական թուականներուն, Միացեալ Նահանգներու Լաութերն-պրոյկ Բարեփոխում (Senator Frank Lautenberg Amendment) կոչուած օրէնքի թոյլտուութենէն օգտուելով (իրականութեան մէջ այդ օրէնքը պատրաստուած էր սովետաբնակ հրեաներու համար, որոնք որպէս թէ կը «հալածուէին» իրենց երկրին մէջ) մեր հայ եղբայրներն ու քոյրերը թողուցին հայրենիքը եւ կարաւանները շարան առ շարան հասան մասնաւորաբար Միացեալ Նահանգներ, կազմելով նորանոր գաղութներ անոր Արեւելեան ափերէն մինչեւ Արեւմտեան ափերը:

Արտագաղթողներուն մեծամասնութիւնը 1946-47 տարիներուն ներգաղթողներն էին եւ կամ անոնց գաւակները, որոնք արեան գնով իրենց բաժինը բերած էին հայրենիքի կերտումին: Տակաւ առ տակաւ այս խումբին միացան նաեւ ինամիական կապ ունեցող բնիկ Հայաստանցիներ: Չարմանային ա՛յն է, որ այդ տարիներուն ո՛չ Հայրենիքէն ներս եւ ո՛չ ալ Սփիւռքի տարածքին ահագանգ հնչեցնողներ կային. կարծես արտագաղթը բնական երեւոյթ էր:

Յաջորդաբար՝ ականատես եղանք ա՛յլ արտագաղթերու. Լիբանանէն (քաղաքացիական պատերազմ), Եգիպտոսէն, Պարսկաստանէն (իսլամական յեղափոխութիւն), Յորդանանէն, Իրաքէն եւ Սուրիայէն: Այս երկիրներէն գաղթող հասարակութեան մասին լրջօրէն մտածող չեղաւ երբեք՝ ո՛չ Սովետական ուսպա՝ նորանկախ Հայաստանի իշխանութիւնները, եւ ո՛չ ալ արտասահմանի մեր կազմակերպութիւնները: Արտագաղթողները ձգուեցան իրենց անորոք ճակատագրին: Նոյն ճակատագրին արժանացան նաեւ Պաքուի եւ Սոււմգայիթի դէպքերուն պատ-

ճառով Ատրպէյճանէն վտարուած մեր փախստական եղբայրներն ու քոյրերը:

Մեր մտահոգութեան կեդրոնական բաժինը պէտք է ըլլայ՝ գիտական, կրթական եւ մշակութային մեր ներոյժի արտահոսքը՝ դէպի հիւրընկալ երկիրներ: Երիտասարդ ուժերու հեռացումով, կը ստեղծենք ծանր պայմաններ մեր ազգային գոյութեան եւ անվտանգութեան ծիրէն ներս: Մեր դարաւոր թշնամիները գիտակցելով այս իրողութեան, ամենայն լուծեամբ կ'ըստանան հայթափումի այս ահաւոր եղեւնագործութեան:

Ճիշդ է, որ Հայաստանէն արտագաղթի հիմնական պատճառները բազում են եւ այլապէս՝ անգործութիւն, քաղաքական անկայունութիւն, ընկերային անարդարութիւն, խտրականութիւն, նպաստաւոր բնակարաններու չգոյութիւն, եւ կարելի է շարքը երկարել՝ բայց այս բոլորէն վեր եւ անդին ժողովուրդը կորսնցուցած է իր հաւատքը իր Մայր Եկեղեցւոյ արդարամտութեան նկատմամբ, որ այսօր չի՝ դատապարտեր կատարուած անիրաւութիւններն ու անարդարութիւնները: Կորսնցուցած է նաեւ իր հաւատքը՝ հանդէպ իր ապագայի բոլոր երազներու իրականացման օրրանին՝ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ:

Չգալի կերպով ծանծաղ դարձած է մեր ազգային մտածողութիւնը, որովհետեւ՝ նախապատուութիւն տուած ենք միշտ մեր անհատական շահերուն, թէ՛ մեր եկեղեցական, եւ թէ՛ քաղաքական կեանքին մէջ: Դժբախտաբար մեզի կը պակսին առաջնահերթութիւն ունեցող երկարաժամկէտ ծրագիրներ, հակառակ ա՛յն իրողութեան՝ որ ունինք այդ բոլորը իրականացնող քաղաքական, գիտական եւ կրթական մարդոց: Մեզի կը պակսին՝ հաւաքական կամքը եւ տեսիլքը:

Հետեւաբար ի՞նչն է, որ մեզ կրնայ փրկել այս ազգային գահավիժումէն.՝

- 1.- Արդարութիւն. վարձատրել բոլորը հաւասարապէս իրենց արժանիքներու համաձայն:
- 2.- Կրթութիւն. կարելի չափով ճրի եւ որակաւոր դարձնել բոլոր վարժարանները:
- 3.- Առողջութիւն. Չմերժել բոլոր անոնք, որոնք կարիքը ունին բժշկութեան եւ չեն կրնար ապահովագրութիւն գնել:
- 4.- Օրինականութիւն. Ո՛չ մէկ քաղաքացի կրնայ նկատուիլ օրէնքէ վեր: Օրինականութեան բացակայութիւնը կը տանի մեզ անիշխանա-

կանութեան:

5.- Ապահովութիւն. Քաղաքացին պէտք է իմանայ թէ որպէս երկիրն հարազատ գաւակը՝ ապահով է իր կեանքը եւ ո՛չ ոք կրնայ խլել այդ իրաւունքը իրմէ:

6.- Սեփականութիւն. Աշխուժացնել գործօններ, որպէսզի իւրաքանչիւր քաղաքացի իր արժանավայել բնակարանը ունենայ:

7.- Գիւղատնտեսութիւն. Չարգացնել եւ երաշխաւորել գիւղացիի հարազատ քրտնաթոր աշխատանքը:

Եւ այս բոլորէն վեր եւ անդին՝ ՍէՐ ունենալ իրարու հանդէպ, ըլլալ ողորմած եւ զթափրտ: Ասիկա պետութեան ընկերային պարտաւորութիւնը ըլլալէն զատ՝ խորապէս է՝ նաեւ Եկեղեցւոյ կոչումէն բխող՝ կրօնաբարոյական, մարդասիրական ծառայութեան պարտաւորութիւն մը: Այնուհետեւ կարելի պիտի ըլլայ դիմագրաւել մեր դարաշրջանի բոլոր մարտահարաւէրները, ինչ ալ ըլլան մեր դրացի երկիրներու ներգաղթի քաղաքականութիւնները, հայրենիքի չըջափակումը եւ այլ քաղաքական եւ ընկերային ազդակներ:

Ժամը հասած է եւ պէտք է ցոյց տալ հաւաքական ներդաշնակ աշխատանք, կամք եւ համոզուած վճռակամութիւն հայրենիքը փրկելու համար: Երկրի պետական այրերուն եւ անոնց շուրջ թաւալող արբանեակային շրջանակներուն՝ մեղմ ասած՝ անկուշտ ընչաքաղցութիւնն ու անտարբերութիւնը արտագաղթի օրէ օր խորացող վտանգին հանդէպ դատապարտելի է ըստ ամենայնի: Նոյնքան դատապարտելի է նաեւ գործուող ահաւոր չարիքին հանդէպ ցուցաբերուած համակերպող լուծութիւնը մասնաւորաբար մեր նուիրապետական Աթոռներու գահակալներուն կողմէ, որոնց վատահուած է հայ ժողովուրդի հոգեւոր առաջնորդութիւնը: Չենք ուզեր սխալ հասկնուիլ. ամէն արժանի չարգանք՝ մեր Նուիրապետական Աթոռներուն եւ բարձրաստիճան հոգեւորականներուն, բայց եւ այնպէս խոնարհաբար կ'ուզենք նշել, թէ անոնց բարոյական պարտքն է, հարկ եղած ժամանակ, մեր Եկեղեցւոյ՝ մահուան վտանգը արհամարհած առաջին հայրապետներու օրինակով, քաջաբար մատնանշել պետական իշխանութեանց սխալները եւ յորդորել, ի հարկին նաեւ պահանջել, որ անոնք զգաստանան եւ ուղղեն իրենց ընթացքը՝ յանուն երկրին եւ ժողովուրդին վերին, յաւիտենական շահերուն:

INNOVATIVE
 Designs Manufacturing, Inc.

idmifurnishings.com